

Magazin al Fundației "Mareșal Alexandru Averescu"

Străjer în calea furtunilor

Cadran militar buzoian

Anul II, nr. 4, decembrie 2008

Armata și Marea Unire

Sponsor: S.C. BETA S.A. - BUZĂU

<http://www.jointophq.ro>

Străjer în calea furtunilor

Magazin trimestrial

Adresa:

Buzău, str. Independenței nr. 24
Tel. 0238.717.113
www.jointophq.ro

Director : gl. bg. Dan Ghica-Radu

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Redactor-șef:

col. dr. Mircea Tănase

Redactor-șef adjunct:

mr. Romeo Feraru

Secretar de redacție:

col. (r) Constantin Dinu

Redactori:

- col (r) Mihai Goia
- col. (r) Mihail Pîrlog
- preot militar Alexandru Tudose
- Emil Niculescu
- Viorel Frîncu

Departament economie:

lt. col. (r) Gherghina Opreșan

Departament difuzare:

plt. adj. Dan Tinca

Tipar:

ISSN: 1843-4045

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor publicate aparține exclusiv autorilor, conform art. 205-206 Cod penal. Reproducerea textelor și fotografiilor este permisă numai în condițiile prevăzute de lege. Manuscrisele nu se înapoiază.

Revista pune la dispoziția celor interesați spații de publicitate.

Numărul curent al revistei se găsește pe site-ul fundației, în format pdf.

- 1 DECEMBRIE 1918 -

Armata și Marea Unire (4)

Anul 1918 : "ceasul cel mai amar al vieții mele"

Alexandru Marghiloman și Marea Unire (6)

Mari figuri din galeria făuritorilor Unirii de la 1 Decembrie 1918

Generalul Traian Moșoiu (II) - (pag. 12)

- 25 OCTOMBRIE, ZIUA ARMATEI ROMÂNIEI -

Forțele Aeriene Regale Române

Corpul 1 Aerian român în zilele lui octombrie 1944 (18)

- FORȚA SPIRITULUI -

Dumnezeu este alături de soldat, oriunde va merge (21)

- TEATRELE DE OPERAȚII -

Subofițeri și maiștri militari buzoieni în misiuni internaționale (23)

- TEORIE MILITARĂ -

Impactul globalizării asupra securității în secolul XXI (33)

Zona extinsă a Mării Negre și provocările noului mediu internațional de securitate (II) - (pag.38)

- ISTORIE, CULTURĂ -

Evocat de pana unui discreditator de talent

Mareșalul Averescu văzut de C. Argetoianu (41)

File de istorie buzoiană

Moșnenii din Nenciulești și procesele lor (45)

După 65 de ani

Aerodromul Mizil și misiunea „Tidal wave” (49)

Al doilea război mondial

Ierarhi buzoieni căzuți eroic pe frontul de est (52)

Pe fronturile celui de al doilea război mondial

Combatanți buzoieni distinși cu Ordinul „Mihai Viteazul” (55)

- EVENIMENT -

De Ziua Armatei, expoziția

Datorie și onoare, pagini de istorie militară buzoiană (60)

Aviatori și parașutiști pe cerul buzoian

Învingătorii cerului (63)

Comemorarea marelui soldat (65)

Memorialul „General Grigore Baștan” (66)

- AREALUL BUZOIAN -

Clubul parașutiștilor „Șoimii” Buzău (69)

Eroi au fost, eroi sunt încă.... (72)

Vulturul Ilie, mascota aerodromului militar din Buzău ? (73)

Sponsor: S.C. BETA S.A.

Revista se difuzează la toate structurile militare din județul Buzău, la asociațiile și fundațiile militare locale, precum și la instituțiile civile interesate de conținutul său.

La Alba Iulia, în urmă cu 90 de ani, avea loc un eveniment cu valoare de simbol pentru națiunea română: desăvârșirea unității statului nostru național. 1 Decembrie, Ziua noastră Națională, actul de demnitate și de credință în destinul neamului nostru, consfințește împlinirea idealurilor de dreptate, libertate și UNIRE ale poporului român.

1 Decembrie, Ziua noastră Națională

Armata și Marea Unire

Unul din “ceasurile astrale” ale istoriei naționale a bătut la 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, pe câmpul lui Horia, cetatea în care, la 13 noiembrie 1599, voievodul Mihai Viteazul era proclamat principe al Transilvaniei.

Se înfăptuia, peste timp, reînno-darea unui fir al istoriei noastre, pe care vitregiile vremurilor îl destră-maseră, într-un moment în care în-treaga suflare românească presimțea iminența izbândirii unui ideal de veacuri: Marea Unire a românilor din “tustrele provincii”- țări istorice ale lor.

Valoarea simbolică a adunării româ-nilor transilvăneni pe locul suplicului celor care au luptat pentru drepturile lor naționale și sociale a fost, cum re-leva și sublocotenentul buzoian Pamfil Șeicaru, decorat cu Ordinul “Mihai Viteazul, pe frontul Moldovei, în 1917, gazetarul și istoricul de mai târziu, una izvorâtă din așa-numitul instinct național: *și în cele mai sărmene case ale românilor se făceau pregătiri pen-tru participarea la o sărbătoare reli-gioasă. Oameni modești, care nu putuseră urma cursuri superioare și nu cunoșteau nimic din procedurile Dreptului constituțional înțelegeau in-stinctiv că Adunarea Națională de la Alba Iulia avea valoarea unui plebiscit pentru unire și că hotărârea românilor avea un profund ecou în rândul au-torităților superioare chemate să facă dreptate națiunii și să realizeze o nouă așezare a Europei.*

Astfel se explică proporțiile grandioase ale acestei Adunări Naționale și valoarea de plebiscit pe care a avut-o pe plan internațional.

În “O istorie sinceră a poporului

român”, Florin Constantiniu, ca mulți dintre cercetătorii antecesori, observa: Nu o victorie militară a stat la temelie României Mari, ci actul de voință al națiunii române de a-și da armătura teritorial – instituțională care este statul național; suportul acestei con-statări era că nici una din marile puteri beligerante nu ne putea “oferi” decât o parțială împlinire a hotarelor - Antanta ne-ar fi girat Bucovina, Tran-silvania și Banatul, iar Puterile Cen-tale, dobândirea Basarabiei.

Armata română a stat, în acel mo-ment, al roirii românilor ardeleni către Alba Iulia, “cu arma la picior”, nu “la umăr”, pentru că, ceea ce avusese de făcut, fusese săvârșit, acum lucra conștiința frățietății celor de un neam, peste hotarele rău întocmite de im-periile vecine și uzurpatoare, memo-ria sacrificiilor de veacuri, precum și aceea recentă a ultimilor doi ani de război.

Forța acestei voințe glăsuia și prin pana lingvistului și memorialistului Sextil Pușcariu, de pământ din Branul Brașovului, fost ofițer de rezervă în ar-mata austro-ungară, care, în gazeta “Glasul Bucovinei (nr.1, 1918), scria: *Nu mai vrem să cerșim la nimeni drepturile care ni se cuvin, în schim-bul jertfelor de sânge aduse în acest război, jertfe mai dureroase decât ale altor popoare. Pretindem ca împreună cu frații noștri din Transilvania și Un-garia, cu care ne găsim în aceeași situație, să ne plăsmuim viitorul care ne convine nouă în cadrul românis-mului.*

Temeiul înfăptuirii României Mari era un rezultat al autodeterminării, îl

atestă și actul de la 27 martie, stil vechi, al Sfatului Țării din Basarabia, care se realipea, după 106 ani de la rapt, Patriei Mamă: *în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiilor că noroadele să-și horăască soarta lor.*

Consiliul Director basarabean cheamă, dincolo de Prut, armata română, iar Divizia a 10-a a generalului Henri Cihoski se deplasează, în aprilie 1918, în sudul provinciei revenite la matcă; viitorul general de divizie, din al doilea război mondial, Gh. D. Marinescu (născut în comuna Cotorca, județul Buzău), în 1916, comandant al Bateriei a 2-a din Regimentul Artilerie, dislocat la Chilia Nouă, în paginile sale memorialistice, amintește de motivația acestui apel: *restul unităților ruse dezarmate de trupele române în Moldova și Basarabia se constituieră acolo în bande puternice (dotate de multe ori cu artilerie) care treceau Nistrul și jefuiau populația. Comandamentul Român a dispus organizarea de-a lungul Nistrului a unui cordon pu-ternic de trupe constituite din sectoarele mai multor divizii.*

În 15/28 noiembrie 1918, Consiliul Național al Bucovinei hotărăște unirea la România, iar la 1 Decembrie, tot printr-un elan de conștiință, se adaugă la cununa țării Transilvania, Banatul, Crișana și Maramureșul.

Aceste intrări aproape simultane în frontierele Vechiului Regat au fost asistate de armata română, care, prin diviziile a 7-a și 1 vânători, pătrunde în Transilvania, pe la Ghimeș (prima patulă a acestora a ajuns în Reghin, încă din 17/30 noiembrie 1918); generalul Traian Moșoiu, ardelean din armata austro-ungară trecut munții (între 1893-1900 activează în Regimentul 9 infanterie Râmnicu Sărat), comandantul Diviziei a 7-a, el însuși memorialist al începutului campaniei din 1916-1918,

conduce trupele către zona Uioara de Mureș, pentru a asigura securitatea adunării de la Alba Iulia, *scopul fiind acela de a împiedica operațiunile diviziei de secui aflată sub comanda generalului Kratochwill, care plecase din Cluj, cu misiunea de a risipi adunarea și de a-i prinde pe conducătorii români.*

Era o măsură de prevedere, ce se adăuga, salutar, gărzilor naționale transilvănene, menite să asigure liniștea în teritoriul acestei provincii istorice, ai cărei locuitori, notează Pamfil Șeicaru, *au dovedit, prin două realizări, maturitatea politică cu care se administra: în primul rând, ritmul rapid cu care s-a constituit apărarea militară a națiunii și, în al doilea rând, înlocuirea administrației ungare cu cea română, ambele asigurate înaintea întrunirii Marii Adunări de la Alba Iulia.*

Bibliografia istoriei militare naționale însumează numeroase titluri dedicate cheii de boltă a existenței statului național unitar, consolidării acestuia prin campania din aprilie-august 1919, dincolo de Tisa, din care spicui: *Armata română și Marea Unire* (1993), Dumitru Preda, Vasile Alexandrescu și Costică Prodan, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919* (1994), Ioan Țepelea, *1919. O campanie pentru liniștea Europei* (1995) etc.

La nouă decenii de la împlinirea idealului național, membrii și simpatizanții Fundației “Mareșal Alexandru Averescu” îndreaptă un gând pios, de reculeasă recunoștință și omagiu către cei care, de sub steagul oștirii, i-au dat viață, cu prețul unor mari sacrificii, făcându-l să dăinuiască. Acum și pururea.

Gl. bg. Dan GHICA-RADU,
președintele Fundației
“Mareșal Alexandru Averescu”

Anul 1918 : “ceasul cel mai amar al vieții mele”

Alexandru Marghiloman și Marea Unire

----- Colonel dr. Mircea Tănase, Statul Major General

Alexandru Marghiloman s-a născut la Buzău la 27 ianuarie 1854, primul fiu al omului politic Ion (Iancu) Marghiloman. Tatăl său fusese prefect al județului Buzău între 1855-1857, inițiatorul Comitetului de Unire al județului Buzău și organizator al alegerilor pentru desemnarea deputaților județului în Divanul ad-hoc, deputat în Adunarea Electivă la 1859, membru în delegația oficială care l-a întâmpinat pe domnitorul Alexandru Ioan Cuza cu prilejul trecerii acestuia prin Buzău, la 6 februarie 1859 și 23 ianuarie 1860.

A debutat în viața politică ca membru al Partidului Liberal dar, sub influența junimiștilor, a trecut în Partidul Conservator, pe care-l va conduce din 1914 și până la moartea sa, în 1925. A fost ministru în mai multe guverne conservatoare (la Justiție, la Lucrările Publice, la Agricultură, Industrie, Comerț și Domenii, la Afacerile Străine, la Interne și la Finanțe). Nicolae Iorga îl caracteriza astfel: *“Puțini sunt aceia care știu că elegantul Marghiloman, care scotea fraze întregi de o perfectă tăietură din implacabilul plastron al cămășii sale, că sportmanul cu grajdul celebru, că oaspetele Parisului, oraș care singur putea satisface cerințele acestui fiu de mare proprietar patriarhal și descendent din simpli răzeși, că arbitrul rafinărilor era în fond un om de treabă, deși rău de gură și rău de scris, ca orice membru al mahalalei noastre politice și, înainte de toate, o ființă trăind exclusiv pentru putere cu tot ceea poate da devotamentul momentan al unui fidel la picioarele tronului.”*¹

Personalitate marcantă a vieții politice românești de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, Marghiloman s-a declarat pentru neutralitatea României la începutul primului război mondial, nefiind de acord cu intrarea noastră în război alături de Rusia, considerând că victoria acesteia „ar fi triumful auto-cratismului și obscurantismului, al celei mai periculoase reacțiuni. Rusia învingătoare va fi stăpână pe Bosfor și Dardanele, ceea ce ar însemna robia noastră economică. Cât despre sentimente și intențiile Rusiei față de noi, istoria este un martor elocvent.”² Declarându-se pentru neutralitate, dar optând în final pentru intrarea în război alături Germania și Austro-Ungaria, fiind sigur de o victorie a Germaniei, în a cărei forță militară credea, Marghiloman a avut greaua misiune de a rămâne în teritoriul ocupat, alături de alți

oameni politici cunoscuți pentru simpatiile lor față de Puterile Centrale (P.P.Carp, Titu Maiorescu, C. Stere și alții), ca o rezervă pentru situația în care acțiunea alături de Antanta s-ar fi încheiat cu un eșec. Conștient de misiunea pe care o avea, precum și de riscul de a se autocondamna politic, de a fi împotriva curentului general, ceea ce s-a și întâmplat de altfel, Marghiloman a rămas la București, ca rezervă regală. A intrat în scenă la 5 martie 1918, când a fost însărcinat de rege cu formarea guvernului care să semneze pacea separată cu Puterile Centrale, după ce aliatul rus, măcinat de convulsii interne, s-a retras în dezordine de pe frontul din Moldova. Ion I. C. Brătianu își dăduse demisia din funcția de prim-ministru, la fel și succesorul său, generalul Alexandru Avererescu, deținător pentru scurt timp a acestei funcții, ambii considerând că nu vor

putea obține ameliorarea condițiilor de pace.

Tratatul preliminar de pace cu Puterile Centrale, încheiat la 20 februarie /5 martie 1918 la Buftea prevedea condiții deosebit de grele impuse României: cedarea Dobrogei către Puterile Centrale, care se obligau totuși să asigure României un drum comercial la Marea Neagră ; modificări de frontieră ale Austriei cu România ; demobilizarea a cel puțin 8 divizii române ; expulzarea din România a misiunilor aliate; România urma să părăsească toate teritoriile ocupate din Austro-Ungaria.

În consecință, regele Ferdinand, sfătuit și de Brătianu, care susținea că cei care ar putea obține condiții mai bune în încheierea păcii cu Puterile Centrale ar fi Marghiloman și oamenii lui rămași la București, aflați în bune relații cu ocupantul și creditați cu șanse mai mari de a semna o pace mai convenabilă, s-a văzut nevoit să apeleze la soluția unui guvern conservator.

Alexandru Marghiloman a fost astfel desemnat Președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de Interne, împuternicit să semneze armistițiul și Tratatul de pace cu Puterile Centrale. De altfel, Marghiloman fusese sugerat, dacă nu impus, regelui Ferdinand, de către însuși O. Czernin, ministrul de externe austriac, la întâlnirea preliminară a acestora din gara Răcăciuni, de lângă Bacău, din 14/27 februarie 1918.

Tratatul de pace între România și Puterile Centrale a fost semnat la Cotroceni la 27 aprilie/7 mai 1918 de Alexandru Marghiloman din partea României, baronul Burian, noul ministru de externe al Austro-Ungariei, dr. Vasili Radoslavoff din partea Bulgariei și Ahmed Nessym Bey, din partea Turciei. Cele 31 de articole ale tratatului cuprindeau prevederi militare, economice și teritoriale împovărătoare pentru poporul român. În condițiile intransigenței Puterilor Centrale și mai ales ale Austro-Ungariei, România pierdea versantul sud-estic al arcului carpatic și Dobrogea, iar din punct de vedere economic privilegii importante asupra valorificării producției de grâu, petrol și lemn. „*Ceasul cel mai amar al vieții mele*”³, după cum însuși recunoștea Marghiloman, tratatul de pace a fost ratificat de Camera Deputaților, la 15 iunie 1918, iar de Senat la 21 iunie 1918. Nu a fost însă ratificat și de regele Ferdinand, care a considerat că, între timp, situația pe front se schimbase favorabil pentru România. Antanta întorsese frontul apusean și se aștepta să fie reluată ofensiva în Balcani, ceea ce înlesnea României drumul unirii Bucovinei și Transilvaniei.

După cum apreciază istoricul Constantin I. Stan, „*în pofida pierderilor grele suferite, a prevederilor inechitabile, pacea de la București a fost un act de salvare națională, care a permis reluarea ofensivei militare împotriva Puterilor Centrale, când condițiile redeveneau favorabile. Actul din 24 aprilie/7 mai 1918*

a avut un caracter provizoriu impus de situația internațională extrem de neprielnică țării noastre. Puterile Triplei Alianțe controlau acum sud-estul Europei. Prin semnarea acestui document s-a reușit salvarea ființei naționale grav amenințată, ocuparea țării noastre de Germania și aliații ei, precum și desființarea statului român.”⁴

Alexandru Marghiloman, indiferent de ce au afirmat adversarii săi politici, a avut întotdeauna în vedere interesele majore ale țării. „*Statul român înainte de toate*”, spunea el, iar regele Ferdinand afirma : „*Am făcut apel la Marghiloman pentru că dintre toți oamenii politici rămași la București, el este cel care a făcut dovada de a fi avut cea mai mare grijă pentru interesele conservării țării și a tuturor instituțiilor sale.*”

Cel care a primit ingrata sarcină de a semna pacea de la București din aprilie 1918, compromițându-și, astfel, definitiv viitoarea carieră politică, a avut, totuși, și o compensație morală. În calitatea sa de prim ministru, Alexandru Marghiloman a primit, la 27 martie 1918, la Chișinău, Declarația Sfatului Țării, de unire a Basarabiei cu România. În urma consfăturilor avute la Iași între membrii guvernului român și reprezentanții Sfatului Țării al Republicii Moldova, în lunile februarie și martie 1918, la 26 martie 1918, primul ministru al României, Alexandru Marghiloman, însoțit de generalul Constantin Hârjeu, ministru de război, de Constantin Mitileneu, secretar general la ministerul de interne, Constantin Garoflid, secretar general la ministerul domeniilor, A. Corteanu, secretar general la ministerul finanțelor, de generalul Mircescu și un numeros personal administrativ superior s-a deplasat la Chișinău pentru a lua legătura cu guvernul și cu Sfatul Țării din Basarabia. După ce a avut mai multe discuții cu membrii guvernului basarabean, cu capii bisericii ortodoxe române din Basarabia și cu șefii de comunități, în după-amiaza zilei de 27 aprilie, delegația română a fost primită în plină ședință a Sfatului Țării, de la tribuna căruia primul ministru român a expus punctul de vedere al guvernului de la București „*care ar dori ca, menținându-se libertățile locale și obiceiurile pământului, să nu fie nici o discordanță cu ideea constituțională de Stat unitar român.*”⁵ Mesajul delegației române a fost salutat călduros, cu ovații, de către membrii Sfatului, iar la orele 7 seara, după ce dezbaterea Sfatului Țării au luat sfârșit, membrii guvernului român au fost invitați să se prezinte la Sfat pentru a lua cunoștință de rezultatul deliberărilor. Președintele adunării, Ion Inculeț, a anunțat că 86 membri ai Sfatului au votat pentru unirea Basarabiei cu România, trei au fost contra, iar 36 s-au abținut. De la tribuna Sfatului Țării, primul ministru român, „*în numele poporului român și al Regelui lui, M.S. Regele Ferdinand I, a declarat că ia act de votul Quasi unanim al Sfatului și proclamă Basarabia unită cu România de aici înainte*

una și nedespărțită. Toată asistența în picioare strigă: Trăiască România! Trăiască Regele Ferdinand! Trăiască Regina Maria!

Imediat Sfatul Țării, împreună cu membrii guvernului român și ai guvernului basarabean, însoțiți de toată oficialitatea română, se duce în corpore la catedrala Soborului unde un Te-Deum este oficiat, la 8 ore seara, de arhimandritul Gurie cu tot clerul mitropolitan. La pomenire se rostește numele Maiestăților Lor Regele și Regina împreună cu familia regală și numele mitropolitului Moldovei. Seara primul ministru a oferit, în sala Casinoului, un prânz membrilor Sfatului Țării, guvernului basarabean și tuturor notabilităților prezente în capitala Basarabiei.”⁶

Regele Ferdinand, care se afla la Bârlad și a fost în-cunoștințat telegrafic de primul ministru, Al Marghiloman, de proclamarea Unirii, a adresat președintelui Sfatului Țării, Ion Incuț, și primului ministru basarabean, Giugureanu, la Chișinău, următoarea telegramă:

„Cu adâncă emoțiune și cu inima plină de bucurie, am primit știrea despre importantul act ce s-a săvârșit la Chișinău. Sentimentul național ce se deșteptase atât de puternic în timpurile din urmă în inimile Moldovenilor de dincolo de Prut a primit prin votul înălțător al Sfatului Țării o solemnă afirmare. Un vis frumos s-a împlinit. Din suflet mulțumesc bunului Dumnezeu că mi-a dat, în zile de restriște, ca o dulce mângâiere, să văd după o sută de ani pe frații basarabeni revenind iarăși la Patria Mamă. Aduc prin osul Meu de călduroase mulțumiri Domniilor Voastre și Sfatului Țării, ale cărui patriotice eforturi au fost încoronate de succes.

*În aceste momente solemne și înălțătoare pentru patrie, de aici înainte comună, vă trimit la toți cetățenii din noua Românie de peste Prut regescul Meu salt, înconjurându-vă cu aceiași inimioasă și caldă iubire părintească. **Ferdinand.**”⁷*

În ciuda triumfului de la Chișinău, guvernarea Marghiloman (martie-octombrie 1918) nu a fost una lipsită de greutate. Dimpotrivă, problemele economice, sociale și politice deosebit de grave au marcat acest guvern încă de la preluarea puterii. Problema cea mai acută era cea a aprovizionării în condițiile unei producții de cereale foarte scăzută, datorită secetei din acel an. Într-un teritoriu ocupat în mare parte de trupele germane, care făceau masive rechiziții, atât pentru trupele de pe front, dar și pentru a le trimite în Germania, situația era agravată și de abuzurile și ilegalitățile comise de elementele colaboraționiste ale administrației locale.

Pentru rezolvarea acestei situații, primul ministru Alexandru Marghiloman dispunea, printr-o ordonanță adresată prefectilor județelor, măsuri de stopare a speculei, prin pedepsirea aspră a contraveniențelor. Cu toate acestea, problema nu și-a găsit rezolvarea.⁸

Aprovizionarea cu carne, unt, ouă, brânză, cu săpun și sodă s-a făcut cu mare greutate și în cantități total insuficiente. Prețul tutunului și a băuturilor spirtoase a crescut considerabil. Impedimente majore au fost întâmpinate și la produsele de import.

Confruntat cu o serie de chestiuni financiare, guvernul conservator al lui Alexandru Marghiloman a fost nevoit să se împrumute la Banca Națională a României, mărind astfel datoriile deja contractate la 1,3 miliarde lei.

În asemenea condiții, primul ministru și guvernul său au fost ținta unor vehemente critici din partea opiniei publice, dar mai ales a opoziției politice. Lipsa pământului a generat numeroase frământări în rândul țăranilor, care, în unele locuri, amenințau să se transforme în acte de violență. Pus în fața unei iminente revolte de proporții, guvernul Marghiloman a adoptat pe de o parte o poziție de forță, organizând jandarmeria rurală, destinată să țină sub control situația de la sate și să reprime eventualele mișcări revendicative, iar pe de altă parte a luat în calcul inițierea unor reforme menite să dezamorseze situația încordată din țară.

Omul politic Alexandru Marghiloman, exponent de seamă al mării moșierimi, deși era convins de necesitatea stringentă a unei reforme agrare, nu era adeptul împrumutării tuturor țăranilor, ci numai a acelor care aveau posibilitatea să-și cumpere, prin intermediul unor credite funciare, suprafețele de pământ necesare unei producții agricole îndestulătoare. După spusele sale, Marghiloman dorea nu o reformă de clasă, ci o *“clasă de țărani înstăriți.”*⁹

Deși conservatorii au câștigat alegerile din iunie 1918 și datorită promisiunilor de împrumutarea țăranilor, Marghiloman a tergiversat aplicarea reformei agrare, motivând că legile de expropriere nu puteau fi promulgate mai devreme de șase luni de la eliberarea teritoriului, întrucât corpurile legiuitoare nou alese nu aveau rol de Adnare Constituantă. În același timp însă, guvernul Marghiloman a promulgat *“Legea obligativității muncii și culturilor agricole”*, prin care autoritățile statului aveau datoria de a controla și a impune măsuri coercitive pentru neexecutarea programului de muncă stabilit de serviciul agricol județean. Partidele politice ale vremii au avut poziții diferite față de această lege, cei aflați în opoziție criticând-o, bineînțeles, vehement. În plus, legea a creat nemulțumiri în lumea satelor, numeroase fiind localitățile în care țăranii s-au revoltat împotriva impunerii acesteia.

Reforma agrară se impunea însă ca o necesitate istorică, dar și ca o modalitate de a răsplăti sacrificiul miilor de țărani care căzuseră pe câmpurile de bătălie cu speranța că sfârșitul războiului le va aduce și bucuria împrumutării cu pământ. Guvernul conservator al lui Alexandru Marghiloman a amânat, în continuare, aplicarea acestei reforme, căutând să nu

aducă nici un prejudiciu moșierilor, dar să asigure în același timp un control al muncii pământului, o intensificare a exploatării lui, un instrument de pacificare socială și un antidot puternic contra teoriilor comuniste și revoluționare în plină ascensiune la vremea respectivă. Nou promulgata *“Lege pentru arendarea obligatorie și vânzarea unei părți din pământul mării proprietăți”* avea rolul să pregătească drumul spre reforma agrară, pe care conservatorii o vedeau înfăptuită în trei etape: arendarea obligatorie; exproprierea înfăptuită în Constituție și arendarea pământurilor la asociațiile țărănești; vinderea pământurilor la țărani. Însă nici respectiva lege nu a rezolvat problema agrară, ci a amânat-o din nou. La presiunea maselor însă, dar și a partidelor de opoziție, regele Ferdinand a trebuit să promită din nou, la 24 octombrie/6 noiembrie 1918, că va împroprietări țărani. ¹⁰

Intensificarea mișcării muncitorești, fenomen care a caracterizat întreaga Europă la sfârșitul primului război mondial, a dat bătăi de cap și guvernului Marghiloman. În scopul păstrării controlului asupra ordinii interne în aceste condiții ușor inflamabile, guvernul s-a văzut nevoit să mențină starea de asediu pe întreg teritoriul țării și să treacă în mâna autorităților militare toate atribuțiile referitoare la menținerea ordinii publice și politice. Una din măsurile cele mai drastice și, evident, mai contestate, a fost decretul privind cenzurarea telegramelor și a corespondenței, prin care se urmărea limitarea efectelor propagandei socialiste și a opoziției.

Tot foarte contestată a fost și intenția guvernului Marghiloman de a da în judecată fostul cabinet liberal prezidat de Ion I. C. Brătianu, căruia i se imputau, printre altele, acceptarea trecerii trupelor străine pe teritoriul țării, lipsa de preocupare pentru organizarea și înzestrarea armatei, corupția membrilor guvernului, cedarea flotei române Rusiei, transportul tezaurului național în Rusia, distrugerea rafinăriilor de petrol, folosirea vagoanelor de cale ferată în scopuri particulare. La presiunea opoziției și a miniștrilor aliați la guvernare, dar și la intervenția regelui, Alexandru Marghiloman a fost nevoit să renunțe totuși la acest demers legislativ.

În ceea ce privește problema carlistă (intenția principelui Carol al II-lea de a renunța la succesiunea tronului în schimbul căsătoriei cu loana (Zizi) Lambrino, Alexandru Marghiloman s-a arătat vehement în favoarea acceptării renunțării și înlăturării prințului de la succesiunea tronului, *„întrucât se dovedise nedemn de a purta Coroana Românei”*. Problema carlistă a fost totuși rezolvată prin intervenția lui Brătianu, cel care își dorea o relație favorabilă cu casa regală, astfel că prințul rebel a fost pedepsit doar cu niște zile de închisoare, iar căsătoria morgamică a fost anulată.

Pe lângă aceste măsuri, receptate ca antipopulare și antidemocratice, atacate în consecință de opoziție și opinia publică, guvernul Marghiloman și-a înscris la activ și o serie de măsuri primite favorabil și menite să țină sub control situația social-economică a țării. E vorba de repunerea în stare de funcționare a serviciilor sanitare din teritoriul ocupat și de înființarea Direcției generale economice, cu atribuții în organizarea și supravegherea importului și exportului și aprovizionării cu materii prime. De asemenea, a fost reglementată problema devizelor, pentru schimburile în valută și finanțarea afacerilor de import-export ale acestei Direcții, efectuarea plăților externe ale statului.

La 24 octombrie /6 noiembrie 1918, în condițiile în care Antanta și-a reluat ofensiva în vara anului 1918, Alexandru Marghiloman a fost nevoit să prezinte demisia guvernului său, iar întreaga activitate legislativă a Parlamentului a fost anulată.

De-acum, rolul lui Marghiloman se încheiase, cel care trebuia să-și însușească această izbândă era, din nou, Brătianu. Deși a declarat că Marghiloman a salvat Coroana într-un moment crucial al istoriei, Brătianu nu s-a sfiit să-l catalogheze mai apoi, când disputa politică trecuse dincolo de rațiunile de stat, drept trădător.

După război, activitatea politică a lui Alexandru Marghiloman a intrat într-un accentuat con de umbră, încercările sale de revigorare a Partidului Conservator dovedindu-se zadarnice. Confesiunea sa din testament dă însă adevărata dimensiune a marelui om politic: *„am greșit poate mai mult decât socotesc, dar gândul mi-a fost întotdeauna curat și mi-am iubit țara”*.¹¹

La 17 ianuarie 1925, revenit în țară după o operație dificilă la Viena, Alexandru Marghiloman s-a oprit la Buzău, unde și-a dat obștescul sfârșit, la 10 mai 1925. Carul mortuar a plecat din curtea vilei “Albatos” spre gara Buzău, având *„în frunte corul profesorului Severeanu, apoi opt preoți în cap cu episcopul Ghenadie, coroane, catafalcul foarte simplu pe care erau multe flori, carul mortuar, tras de doi cai, ținuți de doi băieți în costume naționale. Urmau apoi multe persoane marcante din Buzău, indiferent de culoarea politică. Apoi, primul automobil cu doamna Marghiloman și alte doamne. Cortegiul a fost însoțit de mult popor. În gară, de asemenea, public numeros. Depasarea cortegiului la București s-a efectuat cu un vagon mortuar și două vagoane de clasă pentru însoțitori. În mormântarea a avut loc în data de 13 mai 1925, la cimitirul Bellu. Alexandru Marghiloman nu a avut parte de funeralii naționale. Abținerea ostentativă a guvernului Brătianu și a regelui Ferdinand de a da funeraliilor ceremonialul ce li se cuvenea, le-a transformat în eveniment de interes de-a dreptul național”*.¹²

Referindu-se la rolul jucat de Alexandru Marghiloman în acest context istoric, istoricul C. C. Giurescu spunea: *„Era un bun debater parlamentar, vorbea cu*

*pricepere, fără să aibă talentul, însă, al lui Take Ionescu (Gură de Aur) sau al lui Titu Maiorescu. A fost criticat uneori cu înverșunare pentru faptul că a format guvernul din 1918 care a semnat Tratatul de la București. Trebuie să recunoaștem acum în perspectiva istorică și privind lucrurile cu obiectivitate, că Marghiloman a acceptat atunci un rol de sacrificiu.”*¹³

I. G. Duca, în „Memoriile” sale, îi atribuie aceiași postură de victimă politică: „*Dacă Marghiloman ar fi înțeles la ce se mărginea rolul lui, acest rol de sacrificiu într-un interes superior de stat ar fi putut fi un rol demn de recunoștință națională.*”¹⁴

Deși Duca îl creditează pe Marghiloman, mai degrabă ca un mare avocat decât ca om politic, rolul său în istorie rămâne, în primul rând, la masa de joc a politicii, unde a intrat într-un moment greu pentru țară și a știut că va trage, de la început, o carte necâștigătoare. Dar poate tocmai calitățile lui de mare jucător, recunoscute și apreciate în epocă, l-au făcut să accepte această provocare.

Politica de „*mână forte*” a guvernului condus de liderul politic conservator buzoian, menită să conducă o țară aflată într-o situație politică și economică deosebit de dificilă, a dus, inevitabil, la scăderea drastică a popu-larității sale în rândul opiniei publice și la îngreunarea poverii cu care a fost obligat să traverseze istoria. Generațiile care au urmat nu l-au așezat acolo unde, binemeritat, și-ar fi avut locul, anume în galeria marilor oameni de stat ai României.

Cât privește Complexul arhitectonic „Alexandru Marghiloman” de la Buzău, acesta are o rezonanță istorică deosebită și, într-o așezare firească a lucrurilor, ar trebui să reprezinte unul din punctele tari pe harta turistică a județului și din această parte de țară.

În anul 1897, Alexandru Marghiloman inaugura la Buzău „Vila Albatros”, dându-i numele unuia dintre armăsarii săi favoriți din herghelia de cai pursânge pe care o avea aici.

Principalul motiv care l-a determinat pe marele om politic să construiască această vilă a fost nevoia unei reședințe a acestei prime baze hipice model din România. Considerat părintele hipismului românesc, Marghiloman a fost organizatorul primelor curse, cu pariuri mutuale, pe hipodromul Floreasca din București, în 1874, a contribuit substanțial (teren și bani) pentru construirea câmpului hipic de la Băneasa (inaugurat în 1881), a finanțat sediul Jokey Clubului Român, al cărui președinte a fost până a cedat acest loc în favoarea regelui Carol I. Foarte impresionat de modelul englez al bazelor hipice, Alexandru Marghiloman a hotărât, după moartea tatălui său, lancu Marghiloman, în 1892, să construiască la Buzău o bază hipică veritabilă.¹⁵

Vila „Albatros” a găzduit de-a lungul vremii importante personalități ale vieții politice românești – Regina

Maria, Nicolae Iorga, Lascăr Catargiu, Dimitrie Sturza, Take Ionescu și alții. La 27 ianuarie 1902, când Marghiloman împlinea 48 de ani, la „Albatros” se puneau bazele filialei județene Buzău a Partidului Conservator.¹⁶ În anul 1917, în Palatul Comunal din Buzău s-a instalat Comandamentul militar nr. 63 Bavarez, iar în Vila „Albatros”, după ce fusese găzduit aici regele Ferdinand, s-a instalat generalul german Von Morgen și, ulterior, generalul Von Falkenheim, comandantul Armatei a IX-a germană.

Parte a „Complexului Marghiloman” moștenit de la tatăl său, vila „Albatros” reprezenta o adevărată bijuterie arhitectonică, situată într-un cadru natural amenajat cu multă generozitate și bun gust, la capătul uneia dintre marile artere ale orașului, la ieșirea spre Brăila, stradă care acum poartă numele renumitului om politic. Vila principală (parter și etaj) este situată într-un parc de 22,5 ha, cu heleșteu, și avea alături vila musafirilor, casa personalului, cele două case pentru grădinari, casa portarului, șase grajduri pentru caii de curse cu 54 de boxe, magazia pentru furaje, două sere și uzina electrică.

Hipodromul, situat în imediata apropiere a parcului, peste calea ferată care leagă Muntenia de Moldova, avea 42 ha teren pentru pistă și padocuri, casa administrației, casa personalului, patru pavilioane cu șapte grajduri, dependințe și anexe. Caii din herghelia sa aveau să câștige 27 de derby-uri, un adevărat record în ceea ce privește întrecerile hipice. Alături de Albatros, aici au mai crescut și s-au impus în competiții Zori de Zi (calul pe care specialiștii genului l-au considerat cel mai valoros produs al mișcării hipice românești, până la începutul primului război mondial), Frunzeta, Doina, Ghiaur. Marii crescători de cai din Franța și Anglia cumpărau cai din herghelia lui Marghiloman, iar iapa Doina era mama celor mai vestiți cai din Europa acelor vremuri.¹⁷

În 1919, pe când avea 65 de ani, Marghiloman se va recăsători cu Maria Petrescu, în vârstă de numai 27 de ani, căreia, prin testament, îi va lăsa uzufructul întregii averi. Prima sa soție, Eliza Știrbei, sora lui Barbu Știrbei, se va recăsători cu I.I.C. Brătianu, adversarul său politic.

După moartea lui Alexandru Marghiloman, Vila „Albatros”, ca de altfel întreaga sa avere, a fost pusă de mai multe ori sub sechestru. Arendată, alături de alte imobile sau terenuri, vila a făcut obiectul mai multor procese prin care o parte din creditorii încercau să-și recupereze anumite sume de bani, pe care urmașii lui Marghiloman, și, în special, soția sa, le aveau de returnat.

Hipodromul și alte moșii și conace au fost puse sub sechestru asigurator. Închiriată unor oameni nepri-cepuți și neinteresați de conservarea acestui valoros patrimoniu, clădirea, ca de altfel și celelalte imobile, a

intrat într-un lent, dar sigur proces de degradare.

După moartea soției sale, la 21 iunie 1938, Vila „Albatros” a revenit, conform testamentului lui Marghiloman, unor nepoți ai săi, Mihai Butculescu-Marghiloman și Alexandru Pherekyde. O lună mai târziu, aceștia o vindeau Ministerului Aerului și Marinei, împreună cu terenul, construcțiile și plantațiile aferente, pentru suma de 7.000.000 lei. La rândul ei, herghelia a fost vândută. Trecută de la un proprietar la altul, Vila „Albatros” își începe în 1945 cel de-al doilea periplu de calvar, sub “oblăduirea” autorităților comuniste. Astfel, ansamblului arhitectonic i s-au dat întrebuintări dintre cele mai “pragmatice”: depozit al Întreprinderii de Legume și Fructe, ateliere și locuințe pentru personalul Întreprinderii de Gospodărire Comunală și Locativă, care „au folosit fără menajamente această bijuterie arhitectonică de la sfârșitul secolului al XIX-lea, emblematică pentru urbanistica buzoiană, una din cele mai interesante vestigii ale evoluției istorice și urbanistice a Buzăului acelor vremuri.”¹⁸

După 1990, complexul a fost abandonat, deși în ultimii ani ai epocii comuniste una dintre marile întreprinderi buzoiene, I.P.I.C.C.F., căreia îi fusese încredințat spre administrare de comitetul județean de partid, a reamenajat la vremea respectivă parcul, respectându-i întrucâtva vechea configurație. Nepăsarea autorităților a fost sesizată imediat de locuitorii din zonă care, fără să întâmpine nici o opreliște, în scurt timp, au devastat clădirile.

În afară de lucrările unor renumiți istorici și oameni de cultură buzoieni, care i-au analizat critic activitatea și încearcă să-l reabiliteze în fața istoriei, cei care vizitează Muzeul Județean Buzău au posibilitatea să mai afle câte ceva despre Alexandru Marghiloman. Într-una din săli, alături de un bust al lui marelui om politic, se află câteva obiecte de mobilier din Vila “Albatros” salvate de la distrugere: o bibliotecă cu câteva cărți frumos legate (impresionanta bibliotecă a lui Marghiloman, donată de acesta orașului Buzău, a fost distrusă în august 1944, de artileria sovietică), un birou, un dulap, un fotoliu din bambus, câteva farfurii decorative, statuete, oglinzi, câteva vitrine cu fotografii, albume, documente, scrisori.

O încercare firavă, dar salutară, de a atrage atenția că și Buzăul a făcut istorie mare, prin oamenii săi mari.

Note:

1. Valeriu Nicolescu, *Familia Marghiloman și Buzăul*, în *MOUSAIOS, buletin al Muzeului Județean Buzău*, vol. V, 1999, p. 231-238.
2. Mirela Laura Vlăduță, Victor Andreica, *Contribuții la o monografie: Liceul teoretic “Alexandru Marghiloman” Buzău*, Buzău, noiembrie 2000, p.45.
3. *Ibidem*, p. 50.
4. Constantin I. Stan, *Alexandru Marghiloman și pacea de la Buftea-București din 23 aprilie-7 mai 1918*, în volumul *România și primul război mondial*, Editura Empro, Focșani, 1998, p. 318.
5. *Unirea Basarabiei și a Bucovinei cu România 1917-1918. Documente*. Ediție de Ion Calafateanu și Viorica Pompilia Moisuc, Chișinău, 1995, p. 212-215.
6. *Ibidem*.
7. *Ibidem*.
8. Constantin I. Stan, *Politica internă a guvernului condus de Alexandru Marghiloman. Martie-octombrie 1918*, în *MOUSAIOS*, vol. V, 1999, p. 296.
9. *Ibidem*, p. 299.
10. *Ibidem*, p. 305.
11. Valeriu Nicolescu, Gheorghe Petcu, *Buzău-Râmnicu Sărat, oameni de ieri, oameni de azi*, Editura ALPHA MDN, Buzău, 1999, vol. 1, p. 48-55.
12. Mirela Laura Vlăduță, Victor Andreica, *Op. cit.*, p.52.
13. Dr. Doina Ciobanu, *Diferite fațete ale omului politic Alexandru Marghiloman*, în *MOUSAIOS*, vol.IX, Buzău, 2004, p. 281.
14. *Ibidem*, p. 282.
15. Ioan Stoica, *Alexandru Marghiloman, o ipostază inedită a renumitului om politic: părinte al hipismului românesc*, în revista *Renașterea Culturală* nr. 25, Buzău, mai 2005.
16. Valeriu Nicolescu, Gheorghe Petcu, *Op. cit.*, p. 54.
17. Ioan Stoica, *Op. cit.*
18. Valeriu Nicolescu, *Buzău-Râmnicu Sărat, oameni de ieri, oameni de azi*, vol.II, Editura Evenimentul Românesc – Editura S.-A. , București, 2001, p.197.

Mari figuri din galeria făuritorilor Unirii de la 1 Decembrie 1918

Generalul Traian Moșoiu (II)

✍ dr. Constantin I. Stan, prof. Alexandru Gaiță

Generalul Traian Moșoiu (1868-1932) a fost unul dintre eroii Armatei Române din Primul Război Mondial. Cu o aleasă și bogată cultură intelectuală, Traian Moșoiu s-a afirmat în activitatea de comandant, inclusiv în Ministerul de Război, dar mai ales în cele patru campanii militare la care a participat: în 1913, în Bulgaria, 1916, pe Olt, 1917, în Moldova, în 1918-1919, în Ardeal și Ungaria, fiind avansat și promovat în funcții pe baza unor calități probate.

Continuăm să publicăm epopeea marelui general la comanda unor mari unități ale armatei române pe drumul către înfăptuirea Marii Uniri.

În cursul nopții de 21/22 iulie 1917, potrivit *Dării de seamă asupra evenimentelor și situației Armatei a II-a în cursul zilei de 22 iulie* unitățile Diviziei 12 Infanterie au ocupat linia înaintată Turcoaia – Ocolul Fata Schitului – Vârful Streiului „Prin stăpânirea acestui aliniament se închide inamicului toate porțile de infiltrațiune pe Văile Lepșulețului, Coasei și Păcurei. Menționarea acestei linii era deci foarte importantă. Dușmanul a atacat însă cu multă vigoare în trei rânduri folosind două plutoane de infanterie și a încercat să cucerească botul de deal de la întretăierea pârâului Lepșuleț cu Cremenea. Atacul a fost însă respins de ostașii generalului T. Moșoiu”.³⁹

În după amiaza zilei de 22 iulie 1917, inamicul a bombardat cu mare intensitate tot sectorul din stânga Diviziei 12 Infanterie. „Adversarul a atacat apoi, prin surprindere, cu efectivul a circa două companii postul de comandă al Regimentului 45/60 Infanterie română, aflat la confluența pârâului Lepșa cu Lepșulețul, pe care l-a ocupat. Contraatacul românesc, s-a făcut cu șase grupe de infanterie, care au reușit destul de repede să alunge inamicul de pe pozițiile cucerite și să restabilească situația”.⁴⁰

Cele șase divizii aparținând Armatei a IV-a ruse retrase de pe câmpul de luptă împreună cu cele trei mari unități scoase de pe frontul Armatei a 18-a ruse, completate cu încă două divizii de cavalerie : una română, iar cealaltă rusă urmau să formeze „un grup de manevră care trebuia să acționeze în nordul Moldovei. Intrarea trupelor aparținând Armatei I române în dispozitiv operativ în sectorul Liește – Clipcești urma să fie încheiată cel mai târziu în dimineața zilei de 28 iulie/10 august, dar declanșarea ofensivei germane pe direcția Focșani – Mărășești avea să grăbească desfășurarea evenimentelor în acest sector de front.”⁴¹

Inamicul trebuia să fie prins ca într-un clește. Acțiunea nu a mai avut însă loc, datorită lipsei de combativitate a forțelor militare ruse.

Divizia 12 Infanterie a purtat lupte grele, la sfârșitul lunii iulie și începutul lunii august, în zona Vârful Coșila – Valea Domicusului – Răchitașului. Inamicul a opus o dârză rezistență. Numeroase cote au trecut dintr-o mână în alta, iar pierderile au fost considerabile de ambele părți. La 5/18 august 1917, divizia generalului Moșoiu a respins un atac violent în partea de sud a dealului Răchitașu, la cota 176. Lupte înverșunate s-au dat în zona Răchitașul Mic și Răchitașul Mare, unde dușmanul a opus o puternică rezistență.⁴² În după amiaza aceleiași zile, a avut loc un nou atac german care s-a îndreptat asupra aripii drepte a Diviziei 12 Infanterie. El a fost însă anihilat datorită intervenției prompte a artileriei Diviziei 8 Infanterie române.⁴³

Divizia 12 Infanterie română a dovedit pe frontul din Moldova eroism și spirit de sacrificiu. Evidențiind acest lucru, C. Kirițescu afirma într-o cuvântare comemorativă, rostită la Radio în ziua de 1 august 1932, intitulată *Generalul Traian Moșoiu, un mare soldat al războiului pentru întregire* că „Refacerea armatei și reorganizarea frontului de luptă pentru campania din vara anului 1917, găsește pe Moșoiu înaintat general, comandant al Diviziei a 12-a, pe frontul dealurilor Vrancei. Ofensiva din august a feld - mareșalului Ruiz, care căuta în direcția Sovejei izbânda pe care Mackensen n-o putuse găsi în direcția Mărășeștilor se izbi de frontul de fier al generalului Moșoiu, care înscrisese în analele războiului nostru pagini glorioase ale victoriilor de la Răchitosul și Cocoșilor”.⁴⁴

Divizia 12 Infanterie a înlocuit, începând din data de 1 august 1917, Divizia 6 Infanterie, care a fost scoasă de pe pozițiile pe care le ocupa pe culmile Sboina

Neagră, Tina – Neagră, Tina Glaboșă și trimisă pe frontul de la Oituz, unde inamicul ataca puternic. Generalul Al. Averescu a primit ordin de la Marele Cartier General să își retragă forțele pe o poziție înapoia liniilor pe care le ocupa, într-o zonă mai puțin expusă și în adâncime. Divizia 3 Infanterie urma să ocupe înălțimile aflate la Sud-Vest și Nord-Est de Varnița, cu scopul de a asigura flancul drept al trupelor germane aflate pe dealul Muncelului. Divizia de infanterie, dispusă în centru, a fost scoasă din dispozitiv și trecută în rezerva armatei. Divizia 12 Infanterie a trebuit să se retragă pe linia pârâului Vizantea prelungită spre Nord – Vest, în direcția satului Măgura Cașinului.

Retragerea forțelor militare române către noile poziții de luptă s-a făcut, în noaptea de 13/14 august 1917, cu maximă discreție posibilă, astfel încât mișcările de trupe să nu poată fi observate de inamic în timp util. Acțiunea a fost însoțită de o acoperire de artilerie. În data de 14 august, frontul Diviziei 12 Infanterie s-a fixat pe o linie ce trecea de-a curmezișul Țării Vrancei, prin inima ei începând de la Vest spre est, ea trecând dealul Matei, unde se leagă cu Divizia 8 Infanterie, din Corpul IV Armată Român, dealul Runcului (cota 658), dealul Poeni, dealul Cocoșilă (cota 684), traversează Valea Șușiței la întretăierea ei cu șoseaua și calea ferată lângă fabrica „Carpați”, urcă crestele dealurilor Slatina și Munteanului, pe malul nordic al pârâului Vizantea; până la cota 482, deasupra satului Vizantea Mănăstirească unde intra în legătură cu Divizia 3 Infanterie română.⁴⁵

Bătălii crâncene s-au dat în zona dealului Răchitașu, până în ziua de 16 august 1917, când contraatacurile inamicului pe Valea Domicășului, muntele Răchitașul și piscul Cocoșila au fost respinse. Ultimele încercări de rezistență ale inamicului au fost înnăbușite de ostașii generalului Moșoiu în jurul orei 21.⁴⁶

Numeroși martori oculari au surprins în lucrările lor amploarea luptelor de la Răchitașul. Unul dintre ei, generalul Constantin Găvănescu, consemna, într-o operă având un pronunțat caracter memorialistic, că „Terenul stâncos nu permitea să ne facem repede adăpost și astfel, trupele noastre din cauza focului artileriei dușmane sunt nevoite să părăsească pozițiile și să se așeze pe contra pantă la adăpost. Infanteria inamică, crezând că rezistența noastră a fost spulberată se apropie încrezătoare. Soldații ies la iveală de sub coama dealului și izbesc inamicul cu baioneta”.⁴⁷

La rândul său, un alt participant la eveniment, tânărul ofițer Nicolae C. Popescu, descrie în paginile cărții sale, semnată cu pseudonimul N. Cibin, confruntarea sângeroasă din zona Răchitașul „Și de pe stâncile Răchitașului, dușmanii, care nu prindeau rădăcini în șanțuri, că frunțașii noștri dorobanți îi aruncau pentru ca, a doua zi, să revină iarăși și mai numeroși să se cațere pe piscuri tocate de artilerie și de mitraliere și să le dărâme avântul în fața infanteriștilor colonelului Gre-

cescu”.⁴⁸ C. Kiriteșcu înfățișează, și el, în monumentală sa sinteză a războiului pentru întregirea neamului, dramatica încheștare din zona Răchitașul, subliniind că cele dintâi lupte au avut loc încă din ziua de 3/15 august 1917: „Dis de dimineață primele coloane germane apar la poalele Răchitașului. Artileria Diviziei a 12-a române abia ajunsese pe noile poziții și nu își reglase încă tragerea, infanteria nu-și ocupase încă sectoarele ce i se determinaseră, mai ales că trupele trebuiau să-și prelungească mult frontul spre stânga. Totuși focul viu al tunurilor noastre risipi repede îndrăznețele coloane inamice, o nouă încercare de apropiere făcută prin șeaua dintre cele două Răchitașe, avu aceleași rezultat.

Dar, germanii țin să se folosească de avantajul ce li-l oferă atacul unor trupe în retragere. Pe măsură ce trupele Diviziei 218 ajung în fața frontului român atacă fără un minut de întârziere (...). Tot centru Diviziei a 12-a română, în afară de aripile externe, este astfel angajat în luptă. Artileria noastră trage cu puținele tunuri așezate în baterii ; infanteriștii luptă la baionetă și atacul inamic nu se poate dezvolta. La 5 seara, comandantul diviziei trimite un detașament român prin Valea Sărățelului, în flancul drept al inamicului care atacase Răchitașul. Mișcarea ocolitoare reușește detașamentul român cade în flancul dușmanului îl atacă cu violență, îi produce mari pierderi și îl silește să părăsească lupta și poziția”.⁴⁹

La sporirea avântului luptătorilor un rol important l-au avut preoții. Astfel, părintele Dumitru Ionescu, confesorul Regimentului 2 vânători, era caracterizat de comandantul unității ca un foarte bun slujitor al Altarului, întrucât „a stat neclintit la postul său încurajând ostașii în primele linii și mângâind pe răniți”.⁵⁰ De asemenea preotul George Georgescu din Regimentul 44/68 Infanterie a contribuit din plin la ridicarea moralului soldaților și ofițerilor, în special al celor aflați în tranșee, prin multe slujbe și predici. Apreciindu-i frumoasele calități, generalul T. Moșoiu afirma despre el, într-un raport adresat superiorilor, că : „și-a îndeplinit misiunea dând întotdeauna probe de abnegație îmbărbătând trupa atât cu vorba cât și cu fapta”.⁵¹ Generalul Traian Moșoiu putea acum răsufli ușurat. La 17 august 1917 el a expediat o scrisoare locotenent-colonelului Lucian Trantomir, subșeful de Stat Major al Armatei a II-a române în care arăta că „în zilele de 13, 14 și 15 august curent, am avut aprige lupte.

Actualmente inamicul, în urma grelei înfrângerii ce a suferit, s-a liniștit.

Profitând de această liniște momentană, mă grăbesc a trimite din partea sublocotenentului Ovidiu Constantinescu o scrisoare către părintele său, care desigur este îngrijorat”.⁵²

Alături de alte mari unități, divizia generalului T. Moșoiu nu s-a bucurat prea mult timp de un bine meritat repaus. Acest fapt era recunoscut și de raportul ex-

pediat, la mijlocul lunii septembrie 1917, de comandantul Armatei a II-a, generalul Al. Averescu, unde se arată că : „s-a constatat o pronunțată și pozitivă slăbire a capacității ofensive a trupelor.

Cauzele acestei stări de lucruri sunt multiple. Cele mai de căpetenie însă le-au reprezentat oboseala excesivă a trupelor și scăderea nivelului instrucției.

Mai toate diviziile armatei se găsesec, de la începutul războiului, necurmat, în contact strâns cu inamicul, cu o singură întrerupere de 30-40 zile, pe timpul reorganizării, în cursul iernii, care întreruperi nu se poate zice că au fost un adevărat repaus, mai ales cadrele au trebuit să lucreze și atunci foarte intens.

Pentru unele din divizii se mai adaugă și faptul că au fost, prin puterea împrejurărilor, supuse la eforturi care, fără teamă de exagerațiune, pot fi calificate ca extraordinare”.⁵³

În luna octombrie 1917, Divizia 12 Infanterie se afla pe poziții de apărare în dispozitivul Pralea. Aici, generalul Moșoiu s-a remarcat ca un excelent comandant, dar mai ales ca un extraordinar de bun organizator. Știa să-și apropie ofițerii și soldații, să-i motiveze în momentele dificile, cunoscându-le păsurile și problemele cu care se confruntau. Aceste calități deosebite au fost observate și de Regina Maria, în memoriile sale, unde descrie o vizită făcută în localitatea Pralea, pe 27 octombrie/9 noiembrie 1917 : „La jumătatea drumului ne întâmpină generalul Moșoiu, rotund, greoi, până acum nu-l văzusem niciodată. Ne-am împrietenit din prima clipă cu repeziciune datorită nemaipomenitei sale <<joie de vivre>> e plin de o bună dispoziție, pe care o revarsă în jurul lui”. Suverana prezintă, în continuare, spontaneitatea și agerimea generalului Moșoiu, care contrastau vizibil cu trupul lui greoi, scriind mai departe : „Grosimea lui și numărul kilogramelor nu-i stăvillesc cătuși de puțin activitatea. Moșoiu are un adevărat geniu de organizare și de prevedere. Priceput în ale mâncării, el însuși a îngrijit într-un chip minunat de hrana trupelor”. Generalul Moșoiu crease la Pralea un adevărat sătuleț de căsuțe, pe jumătate aflate în pământ, care a primit vizita Reginei Maria. După aceea suverana a inspectat o baterie de artilerie, având doar cuvinte de laudă la adresa comandantului Diviziei 12 Infanterie, consemnând în continuare :”Toate erau întocmite în cea mai desă-vârșită rânduială după un meșteșug nou al războiului, insuflat de aceste împrejurări nemaipomenite (...) Ne înapoiarăm la sătulețul curățel al lui Moșoiu, unde luai parte la un prânz cât se poate de bun, prea îmbelșugat”.⁵⁴

Marile victorii de la Mărăști, Mărășeșeti și Oituz obținute de armata română, în vara anului 1917, au fost plătite cu prețul a enorme sacrificii umane și materiale dar ele nu au putut fi valorificate datorită loviturii de stat bolșevice din Rusia. Între primele acțiuni ale noii puteri instaurate la Moscova s-a numărat

semnarea armistițiului și, apoi, a păcii de la Brest Litovsk.

România s-a văzut nevoită, în aceste condiții, să semneze la 26 noiembrie/9 decembrie 1917, armistițiul de la Focșani, iar apoi pacea de la Buftea – București din 24 aprilie/ 7 mai 1918.

Divizia 12 Infanterie, comandată de generalul Moșoiu, a rămas, toată perioada ce a urmat armistițiului de la Focșani,⁵⁵ în zona Ața Răcoasa, făcând parte pe mai departe din Corpul II Armată. Prin tratatul de la Buftea – București o mare parte a trupelor române a fost demobilizată. Acest lucru s-a întâmplat și cu această divizie, la 18 mai/ 1 iunie 1918, generalul Moșoiu preluând comanda Diviziei 7 Infanterie.

În toată această perioadă de refacere, reorganizare a armatei române generalul Moșoiu a dovedit calități deosebite de bun comandant, extraordinar organizator și fin psiholog.

El a reușit mereu să-și însuflețească trupele, pentru a trece peste momente dificile, generate de acțiunile inamicului sau de un context defavorabil. Nu a solicitat onoruri și recompense. A înțeles că și-a făcut doar datoria către țară și neamul său. (*va urma*)

39. Col. C. Căzănișteanu (coord.), *op. cit.*, p. 195, doc. 94.

40. *Ibidem*.

41. *Istoria militară a poporului român*, vol. V, București, Editura Militară, 1988, p. 577.

42. I. Mihalache, *Luptele din Munții Vrancei. Răchitașul Mic*, în „România”, Iași, nr. 224, din 24 septembrie 1917 ; vezi și Sublocotenent, C. Găiseanu, *De pe front. La Răchitașul*, în „Viitorul Țării”, Iași, V, nr. 20, 1917, p. 166.

43. *Ibidem* ; vezi și Laurențiu Fulga, *Luptele de la Răchitașu și Coșosilor*, în „Actualitatea”, București, IV, nr. 22, octombrie 1922, pp. 5-7.

44. C. Kirițescu, *În slujba unei credințe. Campanii, figuri, mărturisiri*, București, Editura Cartea Românească, 1933, p. 355.

45. Col. C. Căzănișteanu (coord.), *op. cit.*, p. 361, doc. 180.

46. *Ibidem* ; vezi și C. Kirițescu, *Istoria războiului...*, vol. II, pp. 265-266.

47. General Constantin Găvănescu, *Epopoea română. Războiul nostru pentru întregirea neamului (august 1916-aprilie 1918)*, Iași, Tipografia Serviciului Geografic al Armatei, 1918, p. 30.

48. Neculai Cibin, *Războiul nostru*, București, s.a., 1924, p. 97.

49. C. Kirițescu, *Istoria războiului ...*, p. 267.

50. Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolescu (editori), *Preoții în lupta pentru făurirea României Mari (1916-1919)*, București, Editura Europa Nova, 2000, p. 439, doc. 257 ; Pentru preoții din Curbura Carpaților vezi și Marilena Gaiță, Al. Gaiță, *Preoți buzoieni – exemple de demnitate, de curaj și de abnegație – în „uitate” pagini de la 1916 – 1918*, în „Glasul Adevărului”, Buzău, XIII, nr. 128, iulie – septembrie 2002, p. 128 – 156.

51. *Ibidem*, p. 446.

52. Sorin Ivănescu, *Primul război mondial în memorialistica și coreșpondența combatanților*, în vol. *Vârstele Unirii. De la conștiința etnică la unitatea națională*, Iași, Fundația Academică „A.D. Xenopol”, 2001, p. 168, doc. 10.

53. Lt. col. Al. Ioanițiu, *op. cit.*, vol. II, p. 359.

54. Maria, regina României, *op. cit.*, vol. III, p. 303; vezi și C. I. Stan, Al. Gaiță, *Activitatea generalului Traian Moșoiu pentru realizarea și consolidarea României Mari*, în „Arhivele Prahovei”, VII/2002, p. 76.

55. A.N.I.C., fond Președinția Consiliului de Miniștri. Miscelane, dosar 1/1917, f. 1-1 v.

Moment simbolic al istoriei poporului român

----- Col. (r) Mihail PÎRLOG

„Prin luptă și destin, tu TISA ai trecut
Spre-a deveni erou și-al libertății scut!
Unde a fost mai greu, acolo ai fost pus
Martir în Răsărit ai fost, martir și în Apus;”⁽¹⁾

Înscrisă în calendarul sărbătorilor de suflet ale românilor de pretutindeni, ziua de 25 Octombrie este Ziua armatei române, moment simbolic al istoriei poporului român. O zi în care se aduce cinstire eroismului și jertfelor oștirii noastre, care de-a lungul vremii și-a îndeplinit nobila misiune de a apăra unitatea națională și integritatea teritorială a statului român.

După 23 August 1944 România a cunoscut o evoluție dinamică, forțată de împrejurările interne, dar, mai ales, internaționale. Guvernul de uniune națională nu a avut timp de discuții politice, aveau de rezolvat problemele grave ale României: eliberarea părții de nord-vest a țării, anularea dictatului de la Viena din 30 august 1940 și mai ales reglementarea raporturilor politico-militare ale statului român cu țările coaliției Națiunilor Unite.

Contextul internațional în toamna anului 1944 era favorabil României, Națiunile Unite obțineau succese militare pe toate teatrele de acțiuni, atât în Europa, cât și în zona Pacificului, obținând importante victorii. „În acest cadru a avut loc reglementarea raporturilor României cu marile puteri ale coaliției antihitleriste, în principal prin semnarea Convenției de armistițiu la 12 septembrie 1944”^[2]

Obținând acest imbold inter-

național (cel intern era de mult conturat) armata română, având o experiență dură și sângeroasă în Campania din est, a fost capabilă ca, pe timpul acțiunilor militare, din septembrie-octombrie 1944, desfășurate în Transilvania, Crișana și Banat să mențină sub arme, în medie, 600.000 de militari. La operațiunile militare pentru eliberarea părții de nord-vest a țării armata română a participat cu 28 de divizii, 1 corp aerian, 2 brigăzi de artilerie antiaeriană cu alte unități și formațiuni, însumând un efectiv de circa 275.000 militari. Pierderile suferite de trupele române, între 1 septembrie și 25 octombrie 1944, s-au ridicat la 49.744 oameni (morți, răniți și dispăruți), iar cele provocate inamicului au fost de 21.434 militari.^[3]

Ofensiva propriu-zisă pentru eliberarea părții de nord-vest a României a fost declanșată la 9 octombrie 1944, acțiunile militare încadrându-se în operația ofensivă „Debrețin”, concepută și executată de Înaltul Comandament sovietic.

Armata 4 română, încadrată inițial la flancul drept de Armata 7 de gardă sovietică, apoi de Armata 40 sovietică, iar la flancul stâng de Armata 27 sovietică, a acționat ofensivă pe direcția generală Luduș, Bonțida, Jibou, Carei, pătrunzând rapid,... prin „Poarta Someșului”,

▲ Caporal român în Ungaria, noiembrie 1944.

până pe adevărata frontieră a țării, pe care a depășit-o, la 25 octombrie 1944, la est de linia Carei, Satu Mare.^[4]

Acțiunile deosebit de ferme și de dârze a permis generalului Gheorghe Avramescu, comandantul Armatei 4 române, să se adreseze militarilor din subordine printr-un sublim Ordin de zi nr. 392 bis, din 29 octombrie 1944: „Prin ploii, prin noroaie și drumuri defundate, zi și noapte, ați luptat cu un dușman dârz și hotărât și l-ați învins. Azi, când avangărzile trec pe pământ străin pentru desăvârșirea înfrângerii definitive a dușmanului, gândul meu se îndreaptă către voi cu dragoste și admirație pentru faptele voastre de arme. Peste veacuri veți fi slăviți, voi ofițeri și ostași care ați eliberat Ardealul”^[5]

La 25 octombrie 1944, armata română elibera orașul Carei, ultima localitate românească de sub ocupația străină. Prin lupte grele și sângeroase, a fost readusă la trupul țării partea de nord-vest răpită

prin odiosul dictat de la Viena. Armata, în spatele căruia era întregul popor român, s-a angajat cu tot potențialul material și uman în eliberarea teritoriului național, obținând la 25 octombrie 1944 o strălucită victorie, care a fost apogeul luptelor crâncene pentru eliberarea părții de nord-vest a țării de sub ocupația horthysto-hitleristă.

Deosebit de semnificative sunt mărturiile unor participanți direcți la acele acțiuni militare despre contribuția populației din zonă, care a ajutat la deplasarea armamentului greu, a furnizat informații prețioase despre inamic și a însoțit trupele noastre prin locuri acoperite și frământate, mai puțin cunoscute. După eliberarea Careiului, ostașii români au fost primiți cu mare entuziasm: „Am asistat atunci la scene impresionante: bătrâni, tineri și copii cu ochii scâlțați în lacrimi de bucurie ne-au ieșit înainte și am sărbătorit împreună clipele de neuitat ale eliberării. Erau în aceste gesturi sincere ale unor oameni strâns legați sufletește de sfânta vatră strămoșească, cel mai frumos dar ce putea fi adus vitejilor noștri luptători, armatei române, poporului român”.^[6]

Vestea desăvârșirii eliberării întregului teritoriu național a fost primită cu imensă bucurie și satisfacție de întregul popor care a urmărit cu emoție și încredere lupta eroică a forțelor armate. Aceste sentimente se oglindesc și în presa vremii: „Ardealul este astăzi din nou unu și indivizibil, așa cum trebuie să fie. Nici o linie de demarcație nu mai împarte în chip arbitrar pământul pentru libertatea căruia au pătimit Horia, Cloșca și Crișan și au luptat Avram Iancu, Șaguna, Simion Bărnuțiu și memorandiștii”.^[7]

În gazetele de atunci, acest eveniment a fost caracterizat și ca un omagiu adus regelui Mihai, atunci comandantul suprem al armatei române. „În timp ce manifestațiile organizate de PCR creau o stare de tensiune, la 25 octombrie iau sfârșit operațiile de eliberare a Transilvaniei de Nord prin lupta comună a trupelor române și sovietice. Ziua eliberării orașelor Carei și Satu Mare – 25 octombrie – era și ziua de naștere a regelui Mihai, omagiat astfel de către armată”.^[8]

La 25 octombrie anul acesta, s-au împlinit 64 de la eliberarea României, a Transilvaniei de Nord de sub ocupația străină de către armata

română. Această zi a întors o pagină de istorie pentru nația română, o pagină pe care ar trebui să o venerăm, pentru eroi și pentru veteranii care, din păcate, rămân din ce în ce mai puțini.

NOTE:

[1] Col. (r) prof. Constantin Fluture-Plăeșu, *Veteranii pe drumul onoarei și jertfei 1941-1945*, vol. 2, Editura Vasile Cârlova, București, 1995, p. 5

[2] *** *România în anii celui de-al doilea Război Mondial*, vol. 3, Editura Militară, București, p.7.

[3] *Ibidem*, p. 122.

[4] Florin Constantiniu, Lt. col. Alexandru Duțu, Mihai Retegan, *România în război 1941-1945*, Editura Militară, București, 1995, p. 264.

[5] *Ibidem*, p. 265.

[6] General (r) Dumitru Ghițescu, *Veteranii pe drumul onoarei și jertfei 1941-1945*, vol. 1, Editura Vasile Cârlova, București, 1998, p. 412.

[7] General-maior dr. Ion Cupșa, *Armata Română pe frontul antihitlerist*, Editura Militară, București, 1973, p. 100.

[8] Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1997, p. 447.

▲ Ofițeri-elevi în Ungaria, 12 decembrie 1944.

Sursa ilustrațiilor: Mark Axworthy, Horia Șerbănescu, *The romanian army of world war 2*, editor Martin Windrow prin Osprey Publishing Ltd., 1991.

Forțele Aeriene Regale Române

Corpul 1 Aerian român în zilele lui octombrie 1944

----- *Cpt.-cdor dr. Marius-Adrian Nicoară,*
Școala de Aplicație a Forțelor Aeriene “Aurel Vlaicu”

Modelul organizatoric al Forțelor Aeriene Regale Române în cel de-al Doilea Război Mondial a fost statuat de Instrucțiunile 2100 și actele normative specifice emise la începutul celui de-al Doilea Război Mondial în perioada octombrie 1940 – iunie 1941, și au rămas valabile pentru tot parcursul acestei conflagrații mondiale.¹ Conform acestora, Forțele Aeriene Regale Române aveau două organe centrale de conducere subordonate Subsecretariatului de Stat al Aerului: Statul Major al Aerului (făcea parte din Marele Stat Major al Armatei având, ca principal scop asigurarea pregătirii de război a forțelor aeriene) și Secretariatul General al Aeronauticii (era organul de conducere superioară tehnică și administrativă a acesteia).

O atenție deosebită se acorda conducerii centralizate și execuției descentralizate, care să permită folosirea aviației în teatrul extern de acțiuni militare, dar și în spațiul aerian al României. De aici și nevoia de constituire a trei corpuri aeriene române, niciodată în funcțiune, în același timp, toate trei, din cauza lipsei materialului aeronautic. Așadar, au activat concomitent cel mult două corpuri aeriene, care au funcționat ca mari unități operative integrate, având în principiu, unul misiuni în afara teritoriului național, celălalt în misiuni interne.

În sensul strict al confruntării aeriene, subscriem la aprecierea că a existat o Bătălie aeriană pentru România,² uneori chiar mai dură decât Bătălia Angliei,³ care în sens istoric a fost purtată pe cele două fronturi, așadar în două etape: prima, în est, împotriva formațiilor de bombardament americane, britanice și sovietice (22 iunie 1941 – 23 august 1944),⁴ iar cea de-a doua etapă, în vest, împotriva aviației germane și maghiare (23 august – 25 octombrie 1944), aceasta din urmă cu patru faze impotente: 1) *dusă independent, între 23 august și 9 septembrie 1944;* 2) *9 – 20 septembrie 1944, pe care noi am identificat-o, ca fiind a acțiunilor aeriene duse pe timpul subordonării Corpului 1 Aerian Român, Armatei 5 Aeriene Sovietice;* 3) *între 20 septembrie și 5 octombrie 1944, când Corpul 1 Aerian Român a fost subordonat Armatei 5 Aeriene Sovietice;* 4) *între 5 și 25 octombrie 1944, a acțiunilor aeriene pentru eliberarea nord-vestului Transilvaniei.* În ambele campanii, contribuția părții române în forțele aeriene a fost substanțială, dusă cu

o continuitate evidentă, de un sistem aerian de luptă la nivel mondial, egal cu al mai celebrilor noștri adversari pe care, deseori, i-am învins în lupte aeriene purtate cu încrâncenare și stoicism.

Între 21 și 25 octombrie 1944, vremea rea a împiedicat efectuarea misiunilor aeriene de luptă, mai puțin pe cele de informație. Regimentul 6 Artilerie Antiaeriană a reluat legătura cu Corpul 1 Aerian Român pe 21 octombrie 1944 și a comunicat activitatea pentru perioada 16 - 20 octombrie 1944 și că acesta s-a mutat la Viișoara (1,5 km NE Câmpia Turzii), plecând de la Câmpia Turzii – Luncani.⁵ S-au efectuat însă transporturi de benzină, ulei de avion și muniție, cu eșaloanele rulante, la noile terenuri.⁶

O situație gravă se înregistrează, între 23 și 26 octombrie 1944, când sunt cinci cazuri în care artileria antiaeriană sovietică a tras în aviația de observație română, deși aveau cocarda tricoloră, respectaseră prescripțiile și în plus erau avioane de neconfundat fiind singurele avioane biplane de pe front, iubitele

I.A.R. - 39 „Moș Neața”⁷ ce-și făceau temerar datoria, în fața unui inamic aerian mereu superior, ca performanțe și armament.⁸ Îngrijorarea avută la eliminarea artileriei antiaeriene române din dispozitiv se confirma din nefericire pentru luptătorii aerieni români, fiind cel puțin un stres suplimentar în condiții grele de front.

Comandantul Corpului 1 Aerian Român și locotenent-comandorul Munteanu s-au deplasat cu mașina la Cluj la Comandamentul Sovietic, în ziua de 23 octombrie 1944, pentru a se interesa unde se găsește Punctul de Comandă al Armatei 40 Sovietice.⁹ Ca urmare, pe 24 octombrie 1944, locotenentul comandor Munteanu Teodor și căpitanul aviator Pretorian Mihail, acesta din urmă, șeful biroului operații al Corpului 1 Aerian Român, s-au deplasat la Șoncuța Mare la Armata 40 Sovietică și la Soporul de Sus la Armata 4 Română pentru coordonarea misiunilor Corpului 1 Aerian Român, în sprijinul cărora urmau să acționeze. Imediat s-a trimis la Șoncuța Mare și stația radio necesară pentru conlucrare operativă.¹⁰

Începând cu data de 24 octombrie 1944, Corpul 1 Aerian Român face un nou salt, dislocându-se, astfel: Grupul 2 Vânătoare de pe Cîmpia Turzii pe Someșeni-Cluj; Grupul 8 Asalt-Picaj de pe Luncani pe Someșeni-Cluj; Divizionul 17 Antiaerian de pe Balomir pe Mihai Viteazu-Turda; Divizionul 18 Antiaerian de pe Cîmpia Turzii pe Someșeni-Cluj.¹¹ Acesta este tabloul complet al pozițiilor ocupate de unitățile Corpului 1 Aerian Român până în ziua de 25 octombrie 1944, ziua eliberării întregului teritoriu românesc și ziua în care marea unitate operațională aeronautică începea pregătirea operațiunilor pe care le va desfășura pentru eliberarea teritoriului Ungariei. În această zi s-a încheiat și pentru aeronautica română perioada luptelor pentru eliberarea teritoriului național.

Atât timp, cât vremea a fost favorabilă, toate unitățile Corpului 1 Aerian Român și-au executat cu deosebit succes misiunile primite. Pe 25 octombrie 1944, chiar se forțează situația și ca urmare, terenul desfundat creează capotarea Ju.-ului - 87 nr. 38 și a unui Hs. - 129 din Grupul 8 Asalt - Picaj, cel din urmă accidentând pe teren un alt Ju. - 87

Luna octombrie adusesese un nou motiv de îngrijorare în rândul cadrelor militare ale aeronauticii, declanșarea epurărilor din armată în baza unor criterii necunoscute, cu atât mai mult cu cât în presă apăruseră articole ce ponegreau diverși militari sau îi categorisneau ca fasciști, în condițiile în care armata nu făcuse politică, ci doar îndeplinise ordinele în Campania din Est.¹² Incertitudinile se confirmă odată cu apariția protocolului cu caracter militar din 26 octombrie 1944. Același stare de îngrijorare era și la trupă, deoarece se aflase de samavolniciile făcute de trupele sovietice în drumul lor prin țară.

Așadar, începând cu 25 octombrie 1944, Corpul 1 Aerian Român a continuat acțiunile aeriene pe terito-

riul Ungariei, în exclusivitate în sprijinul Armatei 27 și 40 Sovietice și Armatei 4 Române și cu avioane de legătură la ambele armate române. Pentru 26 octombrie 1944, Comandamentul Sovietic a solicitat recunoaștere aeriană și misiuni de luptă peste Tisa, pe direcția de retragere a inamicului germano - maghiar, adică Csap - Ushorod.¹³ S-a trimis o altă stație radio la Satu Mare pentru legătură eficientă între Corpul 1 Aerian Român și Comandamentul Sovietic.¹⁴

Între 20 septembrie și 25 octombrie 1944, activitatea Corpului 1 Aerian Român se concretizează statistic în 990 de misiuni, în cursul cărora s-au executat 2.420 de ieșiri avion și 3.259 de ore de zbor, lansându-se la inamic 340 de tone de bombe, consumându-se 15 tone muniție și 693 de tone combustibil, distrugându-se: 50 de tancuri, 90 de autocamioane și autocisterne, 29 de trenuri cu 1.000 de vagoane cu trupe îmbarcate, materiale sau muniție, 8 gări cu mari aglomerări de trupe, poziții de artilerie, grupări de forțe și rezerve.¹⁵

Cu privire la aspectul practic al relațiilor aeronauticii române cu cea sovietică putem spune, că după semnarea Convenției de Armistițiu a României cu Națiunile Unite la Moscova, în data de 12 septembrie 1944, cele două categorii de forțe armate au luat oficial contact una cu cealaltă, cu suspiciune, deoarece transformarea reciprocă din inamici în aliați a fost făcută extrem de rapid, creând conflicte psihologice mocnite sau deschise, individuale sau de grup. În ceea ce înseamnă modul de lucru, aeronautica operativă română a fost subordonată celei sovietice de pe Frontul 2 Ucrainean, începând cu 21 octombrie 1944. Pentru coordonarea acțiunilor militare sovieticii și-au trimis ofițeri de legătură pe lângă Corpul 1 Aerian Român, ce se schimbau aproximativ lunar, iar la intervale de timp necesare, datorită evoluției frontului se organizau conferințe de coordonare de la nivelul comandanților de unități la cel al Statului Major al Aerului.

De remarcat este și faptul că autoritățile ungare din orașul Cluj se ascundeau sub masca comunismului și că afirmau că orașul va avea un statut internațional. Pe de altă parte, aviatorii români au observa constant că „în scopul de a sabota cât mai mult pe români, ungurii vor intensifica activitatea lor de lingușire pe lângă Comandamentul rusesc, dând informații false și încercând să pună pe ai noștri în lumină cât mai proastă.”¹⁶

Artileria antiaeriană a doborât, în luna octombrie, șase avioane și a tras 10.678 de proiectile în acțiunile antiaeriene, antitanc și terestre.¹⁷

Așadar, după o perioadă de trecere a Corpului 1 Aerian Român de la activitatea independentă la cea de subordonare directă Armatei 5 Aeriene Sovietice (9 – 21 septembrie 1944), misiunile marii unități aeronautice române au avut un pronunțat caracter de cooperare la nivel operativ și mai ales tactic cu noul aliat. Acest lucru se desprinde clar din faptul că la cererea

comandamentului sovietic, loviturile executate de aviația de bombardament și de asalt au avut ca țintă nodurile de cale ferată, rezervele marilor unități tactice și tactic - operative ale inamicului aflate în deplasare pe șoselele și căile ferate sau în raioane de concentrare, poduri peste cursurile importante de apă, tuneluri, aerodromuri etc. Dar numărul cel mai mare de misiuni au fost executate pentru sprijinul nemijlocit al trupelor terestre române și sovietice, pentru lovirea bateriilor de artilerie inamice, pentru recunoașteri și observare aeriană.

Aviația de vânătoare a acoperit din aer trupele proprii împotriva loviturilor aviației inamicului și a asigurat protecția bombardierelor în misiunile din dispozitivul lui. În numeroase cazuri, aviația de vânătoare a atacat cu tunurile de bord și mitralierele, coloanele inamicului pe timpul deplasării, aglomerările de trupe din stațiile de cale ferată sau punctele obligate de trecere, garniturile de vagoane sau aviația inamică pe aerodromuri. Ce a fost foarte evident a fost faptul că luptele aeriene au fost extrem de violente. Avionul I.A.R. – 80 își arăta limitele, după trei ani de acțiuni militare, dar nu a fost retras de pe front, continuându-și epopeea în cel de-al Doilea Război Mondial.

Etapele a doua a Bătăliei aeriene pentru România, (23 august 25 octombrie 1944) a fost de o mare complexitate. Succesul acestei acțiuni militare fiind determinat de: justețea scopului său (apărarea aeriană a țării); corecta alegere a obiectivelor principale de apărare – centrele politice, economice sau militare importante; alte vulnerabilități majore – poduri, noduri de comunicații - sau secundare.

Atipic pentru ceea ce se înțelege astăzi prin operații aeriene, a fost inexistența unei decizii politice luate la cel mai înalt nivel, privind prioritatea efortului aerian românesc, executat mai mult din inerția și automatismul obișnuinței militare de până la 23 august 1944, decât dintr-o voință politică clar exprimată prin ordine militare.

La câștigarea și menținerea diferitelor grade de control a spațiului aerian de către Forțele Aeriene Regale Române, au contribuit toate unitățile și subunitățile armelor componente a categoriei de forțe și s-au operaționalizat forțe și mijloace care și ele s-au ridicat la înălțimea cerințelor.

Note:

1. Comandor Aurel Pentelescu, *Aeronautica Română pe frontul de est*, teză de doctorat, Academia de Înalte Studii Militare, București, 1995, p. 14.
2. Generalul de flotilă aeriană dr. Victor Strâmbeanu, „Puterea aeriană în paradigma securității naționale și globale,” Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2006, p. 106.
3. Marcel Julien, *op. cit.*, p. 19.
4. Comandor (r) dr. Aurel Pentelescu, *op. cit.*, Academia de Înalte Studii Militare București 1995, passim, pp. 101-130.
5. A.M.R., Fond 359, Dosar 18/1944 f. 166.
6. *Ibidem*, f. 169.
7. Cristian Crăciunoiu, Șerban Ionescu, *Moș Neața IAR - 39*, Editura Modelism, București, 2000, p. 3.
8. A.M.R., Fond 359, Dosar 18/1944, f. 166.
9. *Ibidem*, f. 168.
10. *Ibidem*, f. 169.
11. *Ibidem*, f. 166.
12. A.M.R., Fond 359, Dosar 7/1944, f. 239.
13. A.M.R., Fond 359, Dosar 18/1944, f. 170.
14. *XXX Istoria aviației române*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1984, p. 317.
15. *Ibidem*, p. 314.
16. A.M.R., Fond 359, Dosar 7/1944, f. 274.
17. General colonel Vasile Cutoiu, *Istoria apărării antiaeriene a teritoriului României*, Editura Militară, 1984., p. 142.

Dumnezeu este alături de soldat, oriunde va merge

----- *Alexandru TUDOSE*, preotul garnizoanei Buzău

În cadrul Sfințelor slujbe, Biserica se roagă pentru poporul român de pretutindeni și pentru Armata țării, adică pentru acei bărbați și acele femei care își desfășoară activitatea în această instituție reprezentativă a statului. Prin faptul că au primit botezul creștin, militarii și personalul civil sunt membrii ai Bisericii. Doar în Armata României și în Armata Greciei, țară majoritar ortodoxă, preoții militari slujesc oamenii acestor instituții și pe timp de pace.

Suportul moral și religios acordat în garnizoane se extinde și în teatrele de operații, acolo unde militarii români desfășoară misiuni de menținere a păcii, în cadrul unor coaliții multinaționale.

Temeiul biblic care legitimează prezența preoților în armată este acel dialog pe care l-a avut Sfântul Ioan Botezătorul cu un grup de soldați romani. Problemele lor de suflet au simțit nevoia să le mărturisească lui Ioan, omul lui Dumnezeu. Erau chestiuni care supuneau conștiința unui stres permanent. Știau că au comis greșeli, și l-au întrebat: "Noi ce trebuie să facem?" Ioan le-a zis: "Să nu asupriți pe nimeni, să nu faceți abuz de armă și să vă mulțumiți cu lefurile voastre" (Luca, 3, 14).

Ioan predica pocăința. Vina soldaților era aceea a abuzului de armă în timpul conflictului și post conflict. Foarte mulți oameni erau răniți sau uciși, iar bunurile lor distruse. Ioan îi consiliază îndemnându-i să recurgă, în unele situații, la avertisment, și, apoi, la armă.

Așa că, Regulile de Angajare învață parcurgerea a patru pași înainte de folosirea armei: 1) Strigă verbal, pentru a fi auzit; 2) Arată arma și demonstrează intenția de a

o folosi; 3) Folosește forța fizică neletală pentru a imobiliza persoana; 4) Foc de avertisment în plan vertical, înainte de a răni sau ucide.

Creștinismul a susținut psihologic, religios și moral o mulțime de soldați ai armatei romane. Aproape trei secole Hristos a întărit pe acești oameni în mod subteran. Cotitura de importanță universală a trecerii de la păgânism la creștinism s-a întâmplat mai întâi în armată. Așa a vrut Dumnezeu! Iisus Hristos, prigonit până atunci, i s-a

revelat Sfântului împărat Constantin cel Mare, în cumpăna unei bătălii (312), fortificându-l în cuget și călăuzindu-l către victorie.

Crucea a fost promovată la rang de insignă militară. Dumnezeu a știut mai bine decât noi de ce câmpul de război a devenit locul în care s-a făcut recunoașterea publică a religiei creștine și un teren misionar fertil prin zelul unor soldați creștini în uniformă.

De pildă, creștinismului s-a cimentat în Dacia și prin aportul sol-

dațiilor romani transferați aici din Orientul Mijlociu. Unii dintre ei au activat ca niște adevărați misionari și au completat martirologiile creștine pe aceste meleaguri, cum ar fi: sfinții mucenici Epictet și Astion, Iuliu Veteranul, Lup, Dasie. Avem certitudinea că aceștia nu sunt toți. Pământul sfânt al României ascunde tainic și alte trupuri martirizate de soldați romani creștini, străini de aceste ținuturi.

Din toate timpurile și în toate armatele, misiunea soldatului este aceea de luptător. Orice militar primește în dotare o armă. Deci, nu există soldat fără armă, așa cum nu poate sluji un preot fără cruce. Sfântul Apostol Pavel recunoaște că "nu o poartă degeaba" (Romani, 13, 4). Atunci când situația impune, el nu va ezita să folosească arma cu respectarea regulamentelor și ordinelor primite.

Soldatului îi este cunoscut faptul că în fața Ordinului, a Legii și a Providenței nu se poate face prea mare lucru. El acționează într-o misiune stabilită prin mandat și sub drapelul țării sale.

În condițiile angajamentelor internaționale ale României, orice cetățean român care optează pentru condiția militară, spre a corespunde exigențelor și cerințelor de ordine, apărare și securitate, trebuie să se simtă purtător al unor valori ce privesc binele patriei sale și, dacă este cazul, și al altor țări, deoarece, astăzi, militarul este format în concepția unei patrii mai extinse, prin participarea la operații în sprijinul păcii.

Soldații noștrii sunt prezenți astăzi în mai multe părți ale globului, în Afganistan, Irak, Kosovo, Bosnia-Herțegovina etc. Tradițional, românii au luptat numai pentru țara lor, însă au fost și momente istorice când, ca și astăzi, au făcut parte din alianțe militare. Astfel, oșteni moldoveni ai lui Alexandru cel Bun au luptat, în veacul al XV-lea, alături de polonezi, domnitorii Șerban Cantacuzino, al Țării Românești, și Gheorghe Duca, al Moldovei, au

participat alături de turci la asediul Vienei (1683). Soldații români transilvăneni, înrolați în armata austro-ungară, au fost pe fronturi în Polonia, Italia, Balcani. Armata Română a dat, în cel de-al Doilea Război Mondial, sacrificii imense în est și vest, în afara granițelor. De asemenea, soldați străini au luptat, în cursul conflagrațiilor secolului trecut în România unde, mulți dintre ei, își dorm somnul de veci în cimitire militare.

Istoria contemporană (ordinul, legea, providența - voința personală!) ne-a chemat spre acele tărâmurii frământate de conflicte și război. Zona fierbinte, mediul ostil geografic, spectrul viitorului, dețășarea de cei dragi, produc serioase conflicte psihologice. Se pun întrebări complexe rostite pentru prima dată în viață. Un gol sufletesc poate surprinde pe fiecare individ. Cine poate să compenseze toate neputințele personale, uneori, în momente de tragism, chiar colective? Dar Armata, întocmai ca și Biserica, are persoane cu funcții în diverse slujiri. Diverse segmente ale organismului militar acționează pentru pregătirea moral-spirituală și motivarea unui luptător: serviciile personal, logistică, financiar, medical, religios, psihologic.

Suportul asistenței religioase are un efect compensator, dă forță sufletului și speranță. Factorul dominant îl joacă credința în Dumnezeu. Soldatul, oriunde s-ar afla, este partener de dialog cu Dumnezeu, prin rugăciune. Rolul pozitiv al credinței este determinant în stabilitatea emoțională și încredere în succesul misiunii.

Păstrez în memorie un episod despre ofițerii tineri care, după perioada de acomodare, trebuiau să conducă patrule în zona exterioară bazei Kandahar. Nu ezitau să-mi ceară să fac ce este mai bine către Dumnezeu, pentru a păși cu dreptul în misiune. Pe umerii lor, apăsa sau răspunderea și o eventuală primejdie. Dar, "Când Dumnezeu te are drag/ Și te ia-n paza milei

sfinte/ Ca arme de-a lupte-nainte/ Îți dă pricepere și minte." Mulți soldați români consideră serviciul religios de binecuvântare ca pe un lucru indispensabil.

Credința rămâne și o călăuză a moralității într-o lume brutală și de degradare morală. Mulți foști luptători, astăzi veterani, au ajuns la convingerea că pe ei i-a salvat de la moartea veșnică credința. Și ei au trăit, asemeni soldaților romani, într-o stare de confuzie și răutate. Însă în clipele de întuneric, învățătura creștină le-a fost singura lege pe care au acceptat-o.

Lucrarea tainică a credinței se dezvoltă îndeosebi în Biserică, un lăcaș al speranței în acele ținuturi atât de îndepărtate. Asemeni patriarhilor biblici, soldații români ridică lăcașuri sfinte, acolo unde își stabilesc tabăra. Explicația stă în ceea ce s-a scris într-o pisanie: "noi am construit această Biserică din dragoste pentru Dumnezeu și țara noastră România". Lăcașul de cult împodobit cu icoane din țară te transpune în oricare Biserică din satul, orașul sau cartierul tău. Bucuria și încrederea ta îi bucură și pe alți oameni "de alt neam și de altă religie", care o vizitează. Bisericile românești din teatrele de operații prezintă națiunilor frumusețea Ortodoxiei și sunt un imens rezervor de credință și ospitalitate românească.

Resurse de echilibru pot fi descoperite prin controlul atent al minții (ferește mintea de balastul deșertăciunilor), prin familie (locul unde te simți cel mai bine, un posibil rai pe pământ), odihnă (chiar dacă nu-ți este somn, dormi) și hrană (chiar dacă nu ți-e foame, mănâncă).

Cuvântul lui Dumnezeu lucrează tainic și progresiv în sufletul oricărui soldat credincios; îi binecuvântează toate gândurile, acțiunile și faptele sale bune. Dumnezeu încurajează pe oricare credincios pentru îndeplinirea datoriei sale: "Fii tare și curajos, să nu te temi, nici să te înfricoșezi, căci Domnul Dumnezeuul tău este cu tine pretutindenea, oriunde vei merge." (Iosua 1,9)

Subofițeri și maiștri militari buzoieni în misiuni internaționale

Maiștrii militari și subofițerii din garnizoana Buzău au acumulat o bogată experiență prin participarea la misiunile internaționale, în teatrele de operații din Irak, Afganistan sau Balcani.

Comandanții și șefii Armatei României, dar și cei ai structurilor aliate și-au exprimat, sincer, respectul și admirația pentru profesionalismul de care au dat dovadă maiștrii militari și subofițerii în îndeplinirea misiunilor.

Fie că au executat misiuni de luptători, fie că au acționat ca specialiști pe tehnică de luptă, că au executat acțiuni umanitare și de sprijin, ori au încadrat funcții de stat major în comandamente, au demonstrat că pot face față provocărilor pe care armata noastră le are: intensificarea efortului de atingere a standardelor militare de performanță concomitent cu participarea la efortul comun de menținere a păcii globale și regionale, alături de alianță.

Experiența acumulată în munca de zi cu zi le va permite să mențină și chiar să dezvolte imaginea subofițerului pe care și-au creat-o atât în țară, în fața liderilor armatei noastre, cât și în teatrele de operații, în fața liderilor locali și a colaboratorilor din structurile multinaționale.

Vă prezentăm câteva povești de viață care descriu trăirile unor subofițeri și maiștri militari după executarea misiunilor în afara teritoriului național.

Maistru militar principal Cornelia MIHALCEA,
consilier al comandantului pe probleme de subofițeri în garnizoană

Afganistan – around the clock

Plutonier-major Cornel MAICAN (foto), U.M. 01640

ISAF, Kabul - O nouă etapă în viața și cariera militarului român

Afganistanul, țară fără ieșire la mare, încorsetată de pământul Asiei de Sud-Vest, este un ținut al contrastelor și al conflictelor de tot felul. Odată ajuns în capitala Kabul, am intrat în zona de conflict unde pericolul era la tot pasul, vigilența fiind sporită la maxim.

Drumul de la aeroport până în baza militară – Comandamentul ISAF, a fost ca un intro al misiunii de șase luni pentru care mă pregătisem. Era prima dată când vedeam Afganistanul adevărat, în care sărăcia și lupta pentru supraviețuire reprezintă normalitatea.

Tot atunci, mi s-a atras atenția asupra complexității mediului în care acționează militarii Forței Internaționale de Securitate și Asistență din Afganistan (ISAF), inclusiv cei români, care impun un mod de acțiune hotărât, coroborat cu o bună pregătire de specialitate, psihologică și fizică.

Around the clock

Misiunile ordonate le-am executat cu operativitate 24/7 în Kabul, acolo unde totul se complică în cea mai mare măsură din cauza prezenței atentatorilor sinucigași, mașinilor capcană și a dispozitivelor explozive improvizate (DEI). Și mai este vorba de un adevăr acceptat tacit de toți militarii: să nu te afli la locul potrivit în momentul nepotrivit. De aceea, nu

este ceva neobișnuit să vezi militari înarmați până în dinți făcându-și semnul crucii.

Executând misiuni alături de camarazii de arme din Forța de Coaliție, am avut prilejul să surprind secvențe din viața locuitorilor capitalei Kabul, fiind uimit de numărul foarte mare de copii, cei mai mulți dintre ei fiind sărăcăcios îmbrăcați, dar cu chip de înger. Pe timpul acțiunilor la care am participat, am fost impresionat de prietenia cu care tinerii afgani, viitorul Afganistanului, întâmpinau militarii români. Am văzut ce înseamnă să fii sărac într-o țară săracă dar nu am

putut să nu remarc faptul că afganii știu să înfrunte cu demnitate și dârzenie un timp istoric, de cele mai multe ori neprieten.

Pentru oamenii simpli și oficiali, civili și militari depotrivă, cuvântul "securitate" are semnificații profunde, reprezentând libertatea de mișcare și exprimare, viața înseși, iar dacă acesta ar putea fi cântărit, ar valora greutatea lui în aur. Tinerii afgani conștientizează că minimul de securitate și stabilitate, obținut, până acum, într-un oraș cum este Kabulul, se datorează prezenței trupelor ISAF, care, prin acțiuni de reconstrucție și întrajutorare, poate crea un climat propice dezvoltării infrastructurii, a societății în general.

În loc de încheiere

În ultima zi a misiunii, pe drumul către KAIA (Aeroportul Internațional din Kabul), gândurile mi-au zburat către cei dragi de acasă, dar o parte din mine a rămas acolo, alături de tot ceea ce s-a realizat printr-un efort comun al ISAF.

Aeronava Hercules a decolat, dar o întrebare mi-a rămas în minte: oare nu voi avea nevoie de o a doua misiune, în cadrul Comandamentului ISAF din Kabul, pentru a regăsi acea părticică rămasă acolo? ■

Un nou „salt”, o nouă provocare

**Plutonier-adjutant
Laurențiu SPRÎNCENATU**
(foto), U.M. 01847

Ca oricare militar al Armatei României, dar, în special, ca cercețaș-parășutist, am avut ocazia să adaug la sutele de salturi cu parașuta un nou „salt”, o nouă provocare, și anume, participarea la misiunea „Antica Babilonia” din Irak, alături de militarii Batalionului 812 Infanterie „Șoimii Carpaților”.

A fost o experiență profesională dură, pe care nu pot spune, ca militar, că n-aș repeta-o. Și acum îmi amintesc începutul misiunii. Ajungând noaptea în baza Tallil, am avut inevitabil contact cu primul inamic, „căldura”. Am primit plăcile ceramice antibalistice și muniția, ne-am îmbarcat în docurile căpușite cu saci de nisip și am primit

instrucțiuni: „Zona aceasta este periculoasă, se poate trage asupra noastră” – ni s-a spus, iar convoiul s-a pus în mișcare, într-o noapte „de smoală”. Atunci, am luat contact cu un alt inamic, „necunoscutul”.

Dimineața, prima misiune - contactul cu realitatea teatrului de operații și cu pericolele care te

pândesc la tot pasul. Și totul s-a repetat timp de șase luni.

„Realitatea câmpului de luptă”, pe care am învățat-o în școală, și pe care am exersat-o pe terenurile de instrucție, în timp de pace, este diferită și este foarte dificil când tu însuși ajungi „ȚINTĂ”. ■

Legături care vor dăinui

Plutonier major Gabriel DRAGU,
(foto) U.M. 02470

Dorința fiecărui militar pentru valorificarea cunoștințelor acumulate, pe timpul pregătirii în țară, se materializează cu promovarea examenului susținut în misiuni internaționale.

Ca subofițer al Comandamentului Operațional Întrunit, care a participat la misiunea Nucleului Modulului de Sprijin și Tranzit (NMST), urmărind să-mi îndeplinesc atribuțiile funcției și încercând să îmbin utilul cu plăcutul, pentru promovarea imaginii României în relațiile cu partenerii de coaliție, am stabilit legături care vor dăinui mai mult decât misiunea însăși.

Istoria rămâne materializată în pozele generațiilor „spânzurate”, imagini care sunt mărturia evoluției și implicării elementului de sprijin național în teatrul de operații Afganistan. În fond, istoria este admirabilă, atunci când poate dăruie lecții de viață, oferind, prin cunoașterea trecutului, învățăminte pentru viitor. În una din aceste lecții se spune că trebuie să pui în balanță câștigurile și pierderile atunci când ai în vedere proiecte privind îndeplinirea scopului pentru care ai fost trimis.

Noaptea albe, petrecute pe timpul misiunii, au dus la bucuria „lucrului bine făcut”, atât părții române, cât și a partenerilor de coaliție, atunci când misiunile de transport personal, tehnică militară, supraveghere, acordarea asistenței medicale, cazare și hrănire, a tot ceea ce înseamnă tranzit în Baza din KANDAHAR s-au desfășurat fără evenimente și în grafic.

Buna cooperare cu structuri din cadrul comandamentului COM KAF și RC SOUTH, respectând principiul latin, respectul de care se bucură o instituție se transferă asupra membrilor ei, precum și

faptul că demnitatea înseamnă nu numai funcție și rang social, ci, faptul de a fi demn, de a avea prestanță, de a nu contrazice faptele cu propria înfățișare, au dus la rezolvarea unor probleme de comunicații tehnice și încheierea de contracte de administrare a terenului Bazei Campului Românesc.

Repararea tehnicii donată de partenerul american structurilor care-și desfășoară misiunile în concordanță cu SOP-urile în vigoare a dus la stabilirea unor legături de suflet între personalul NMST și

STAF-ul NSE US și o apreciere pozitivă din partea NCE US.

Implicarea NMST în achitarea promptă a serviciilor asigurate și facturate de partenerii de coaliție în T.O. Afganistan a dus la consolidarea relațiilor între partea română și părțile contractante.

Personal, mă simt onorat că am făcut parte din structura NMST și că, prin activitatea mea, am contribuit la participarea României ca forță de stabilitate și securitate în Afganistan. ■

Comunicațiile în teatrele de operații

Maistru militar clasa a-II a
Marius Mihăiță MOISE
(foto), U.M. 01671

Kosovo ... un ținut nu foarte diferit de cel de acasă, aceleași forme de relief, dar fără lacuri, deltă și mare, însă totul se schimbă când vine vorba de atmosferă. Este una apă-sătoare, ce crează un ușor sentiment de neliniște.

Am participat, alături de militari aparținând Batalionului 307 Infanterie Marină de la Babadag, în misiunea detașamentului RO FND. Am condus grupa de transmisiuni și am realizat legăturile radio, date și video cu țara și eșalonul superior din teatrul de operații. Timp de șase luni, mi-am desfășurat activitatea în Baza militară Camp Villagio care are deviza „Uniti pentru pace”.

În general, într-o misiune de luptă, transmisionistul are oarecum o prezență discretă (toată lumea își aduce aminte de transmisiuni atunci când ceva nu funcționează pe linii de comunicații), însă, de calitatea informației și de rapiditatea transmiterii acesteia, poate depinde viața luptătorilor.

Aceasta implică un volum mare

de muncă și constă, atât în verificarea riguroasă a tehnicii aflate în dotarea mașinilor de luptă, cât și instruirea de pregătire a celor care deservește stațiile radio pe timpul executării misiunilor. Pe baza rapoartelor primite pe calea undelor, comanda detașamentului monitorizează permanent desfășurarea misiunii.

Starea de operativitate a tehnicii

de comunicații de pe tehnica de luptă este certitudinea unei legături sigure, aceasta contribuind implicit la desfășurarea misiunii în condiții foarte bune.

Pentru mine, această misiune a însemnat o provocare, dar și o experiență de viață, fiind la prima misiune într-un teatru de operații și mai ales alături de pușcașii marini. ■

Misiuni umanitare în sprijinul populației afgane

Sergent major Sorin EZARU
(foto), UM 01654 Buzău

Pentru șase luni, am participat la misiunea internațională ISAF, în provincia ZABUL - AFGANISTAN, fiind comandant al unei grupe de sanitari din cadrul Batalionului 300 Infanterie "Sfântul Andrei".

La sosirea în Afganistan am început să trăiesc realitatea dură a războiului de acolo, cât și presiunea psihologică a depărtării de familie și de casă, dar întotdeauna conștient de datoria de a-mi îndeplini misiunea.

Împreună cu colegii din echipa medicală a batalionului, pe care am

considerat-o ca pe o nouă familie, am acordat asistența medicală, primară și de urgență, militarilor români, americani și afgani. Am realizat că asistenții români nu sunt cu nimic mai prejos față de cei americani, lucrează împreună, vorbesc aceeași limbă, cunosc aceleași proceduri, râd și zâmbesc

împreună.

Am participat la misiuni umanitare în sprijinul populației afgane, fiind impresionat de condițiile de viață, precare și austere. Am văzut destulă suferință umană și am înțeles că menirea mea profesională este de a ajuta aproapele, că tot ceea ce contează este să fii OM,

să știi să ajuți când trebuie, să ascuți, să fii loial, să fii generos, să spui o vorbă bună, cu alte cuvinte să dai tot ce ai mai bun în tine și chiar mai mult de atât.

Această misiune a reprezentat pentru mine o experiență unică, atât în viață, cât și pe plan profesional. ■

Dislocat în sud-estul Irakului, la baza Tallil

Plutonier adjutant
Marius Nicolae IANCU
(foto), UM 01951

Am participat la misiunea „IRAQI FREEDOM” îndeplinind funcția de loțiitor comandant pluton infanterie, în cadrul Batalionului 495 Infanterie Coaliție Irak. Am fost dislocat în sud-estul Irakului în baza militară Tallil. Împreună cu plutonul am participat la misiuni de patrulare în Aria de Operații, am executat acțiuni de tip escortă pentru misiuni CIMIC și am făcut parte din Forța de Reacție Rapidă pentru situații de urgență, la dispoziția Brigăzii Britanice, căreia ne subordonam. De asemenea am executat, în cooperare cu forțe ale SUA, UK și Australia, misiuni de „Traffic control” sau de asigurare a zonei de siguranță în misiuni de dezamorsare a dispozitivelor explozive improvizate.

Condițiile de campanie asigurate în baza de dislocare au fost foarte bune, cu facilități de cazare, hrănire și de igienă deosebite, mult peste așteptări. Sunt căsătorit, am un copil și am putut ține legătura cu cei dragi prin rețelele de internet puse la dispoziție.

Îmi desfășor activitatea în sistemul militar din anul 1989 și această misiune a fost apogeul carierei mele, întrucât consider că toți acești ani de pregătire au avut ca finalitate punerea în practică, sub diferite forme, a tuturor cunoștințelor asimilate prin diferitele forme de pregătire. De asemenea,

sunt instructor în cadrul Centrului de Instruire pentru Operații Speciale, din anul 2005 și apreciez că această misiune a constituit „upgradarea” mea ca instructor, modul cel mai eficient de a-mi deschide orizontul de percepție privind războiul modern, noile direcții de dezvoltare și progres ce trebuie aplicate în procesul de instruire a militarilor Armatei Românie pentru a ajunge la standardul impus de participarea din ce în ce mai intensă alături de Forțele Coaliției, în

misiuni internaționale.

Este de dorit ca orice instructor militar, indiferent de specialitatea acestuia, să aibă posibilitatea de a verifica prin practică, în misiuni reale, cunoștințele și practicile predate în cadrul diferitelor cursuri, la un interval de timp de maxim trei ani, pentru a fi în măsură să adapteze, la realitatea câmpului de luptă, lecțiile, ședințele practice și exercițiile tactice folosite ca forme de învățământ militar modern. ■

O oportunitate pentru a câștiga o nouă experiență

**Mastru militar principal
Cornelia MIHALCEA
U.M. 02470**

La sfârșitul lunii martie a acestui an, m-am întors din misiunea executată în Comandamentul KFOR, din Pristina, unde am îndeplinit funcția de subofițer de stat major în cadrul Centrului de Coordonare Logistică Întrunită.

În scurt timp, am câștigat încrederea și respectul șefilor ierarhici, militarilor din secție și din comandament. Am lucrat împreună cu subofițeri americani, sloveni, irlandezi și cu foarte mulți ofițeri, reprezentanți ai armatelor statelor membre NATO. Și acum, încă, mai țin legătura cu Seammus, Brian și Suzana Ozimek.

A fost o bună oportunitate, pentru mine, să câștig o nouă experiență în lucrul cu militarii altor armate, să-mi îmbunătățesc cunoștințele de limba engleză, deprinderile de subofițer de stat major într-un comandament multinațional întrunit și să împărtășesc din experiența noastră, deoarece am constatat că avem foarte multe lucruri în comun.

Atât în Kosovo, dar și oriunde în lume, oamenii ar trebui să trăiască în pace, indiferent de naționalitate, religie sau preferințe politice. ■

Impactul globalizării asupra securității în secolul XXI

----- General de brigadă Dan GHICA-RADU,

comandantul Comandamentului Operațional Întrunit, Buzău

Globalizarea este un proces integrativ, de mare complexitate, ce trebuie privit la nivel planetar și implică observarea și cercetarea simultană a tuturor laturilor sale esențiale, a întregului angrenaj, cu efectele pozitive și negative produse asupra subiecților și sistemului ca întreg. Determină statele să-și regândească politicile naționale de securitate și apărare pentru a putea contracara noile amenințări, care nu mai sunt exclusiv naționale și nu mai pot fi soluționate individual de către fiecare stat în parte.

Sfârșitul Războiului Rece nu a însemnat numai desființarea marilor rivalități între super-puteri, ci a marcat și sfârșitul dependenței, comparativ stabile, de descurajarea nucleară pentru a menține pacea, iar înțelegerea războiului, atât de către actorii, cât și de subiecții internaționali, s-a schimbat în proporție dramatică.

Astăzi, ne aflăm în război pe mai multe fronturi. Luptele generalizate contra terorismului, crimei organizate, spionajului economic și proliferării armelor sunt conflicte permanente cu care avem șansa să ne confruntăm mult timp pe parcursul acestui secol, început sub auspiciile incertitudinii și al riscului de probă a forței.

Datorită globalizării, dimensiunile semi-militare și ne-militare ale securității privesc, din ce în ce mai mult, întreaga comunitate internațională. Efectele amenințărilor se extind în zone tot mai îndepărtate, nelimitându-se strict la un stat sau altul dintre cele vizate în mod direct. Rolul instrumentului militar în noua arhitectură de securitate este mult mai nuanțat și polivalent, are un caracter interdisciplinar și mai puțin agresiv.

Globalizarea, prezentată ca o politică a „ușilor deschise”, înseamnă „deschiderea spațiului național către fluxul liber de bunuri, capital și idei, înlăturând piedicile din calea liberei circulații și creează condiții pentru expansiunea comerțului internațional”.¹ Totodată, globalizarea este privită și ca dușmanul „Statului național”, văzută ca un fel de „prelevare” și de „transfer” al puterii, de la nivelul local la cel global. Însă, este fundamental să înțelegem că acest transfer de prerogative nu se produce pe seama statului sau în dauna acestuia, ci în interesul comunității pe care statul o întruchipează.

La sfârșitul anilor '80, politicile globale încep să se reconfigureze, ca urmare a extinderii și adâncirii legăturilor transnaționale în tot mai largi și variate sfere ale

vieții economice, politice, sociale și culturale. *“Problemele devin mai curând globale decât naționale, cerând, la rândul lor, o soluționare, mai curând globală, decât națională”*.²

Se poate spune că globalizarea este un proces care durează de secole. Multe aspecte ale globalizării sunt încă neclare, dar un lucru este sigur: *“globalizarea nu este un fenomen din care toți participanții să iasă învingători”*.³ Atunci când problemele încep să capete un caracter din ce în ce mai global, soluționarea lor politică trebuie să devină și ea de ordin „global”. În acest sens, există nenumărate proiecte, care vizează, inclusiv, constituirea unui stat global, cu „*guvernare globală*”.⁴

Globalizarea este un termen foarte uzitat, căruia i se poate atribui numeroase semnificații. În unele lucrări, prin acest termen se înțeleg dezvoltarea piețelor financiare globale, creșterea corporațiilor transnaționale și dominația lor crescândă asupra economiilor naționale.

Având origini în scrierile franceze ale anilor '60, conceptul de globalizare își găsește astăzi expresia în toate limbile de circulație ale lumii. De-a lungul timpului, globalizării i s-au dat diferite accepțiuni, ajungându-se chiar la introducerea în uz a verbului „*a globaliza*”, pentru prima oară apărut în anul 1944, în Merriam Webster Dictionary.⁵

Sub aspect istoric, globalizarea reprezintă o consecință naturală a cursului, tot mai accelerat, imprimat istoriei, dacă nu de epoca Renașterii, atunci, cel puțin, de valorile impuse de revoluțiile industriale. Core-

spunzătoare acestora, au fost și tipurile de globalizare și ordine internațională.

Deosebirile fenomenului contemporan al globalizării față de precedentele forme integraționiste sunt determinate de scara la care se manifestă fenomenul (anterior regională, actual mondială), ritmul schimbărilor (sub impactul tehnologiei informației) și sprijinirea pe progresul tehnologic.

Multe dintre problemele contemporane, determinate de interacțiunea proceselor și fenomenelor economice, tehnice, politice, sociale, culturale, ecologice sau militare sunt, în ceea ce privește scopul, de importanță mondială. Acestea implică o soluție și o acțiune comună la nivel planetar.

Ca obiect de cercetare, globalizarea este un fenomen la scară planentară, o nouă ordine mondială, perfecționată și ajustabilă care, prin transformarea continuă de către voința umană, devine fenomen social.

Convențional, reținem sinonimia aparent perfectă dintre „*globalizare*” (noțiunea preferată de literatura americană) și „*mondializare*” (utilizat de literatura franceză), aceasta din urmă fiind atributul proceselor ce cuprind întreaga lume, în timp ce „*globalizarea*” include și consecințele acestor procese.⁷

Alți autori definesc procesul globalizării „*ca acel proces natural, care trebuie să desfacă legăturile tradiționale economice, politice și sociale ale statului-națiune, fiind efectul însumat al unei multitudini de intenționalități, mergând de la acelea ale entităților microsociale, până la acelea ale entităților statale sau ale grupurilor transnaționale de interes, înlocuindu-le cu o structură orizontală, flexibilă și neîngrădită, tip rețea coordonată la vârf de o putere supranațională*”.⁸

Din perspectiva acestei definiții – care în opinia noastră pare a fi atât complexă cât și completă – putem evidenția caracteristicile de bază ale procesului globalizării. Aceasta constituie un ansamblu distinct de concepte, criterii, principii și instituții omogene, prefigurează o nouă realitate social-istorică, are atât caracter interdisciplinar, integrativ, are un caracter universal, este nemijlocit legată de istorie și, în final, are un caracter dinamic și prospectiv, creativ și inovativ, de reproiectare a sistemului global.⁹

Astfel, într-un context mai larg, apreciem că globalizarea presupune integrarea întregii lumi prin eliminarea barierelor politice, economice, tehnologice, culturale și de securitate, reprezentând un proces important în ceea ce privește transferul de cunoaștere la nivel global care produce însă și efecte negative asupra civilizației.

În domeniul militar, globalizarea se referă la rețelele de interdependență pe distanțe mari, care implică forța și amenințarea sau promisiunea utilizării forței.¹⁰ Vechile alianțe, create pentru menținerea echilibrului de putere, se remodelează și se restructurează acum, pentru a face față noilor provocări și amenințări la

adresa securității naționale sau a păcii mondiale, în contextul noului mediu creat de interdependențele crescânde dintre națiuni.

Apreciem că procesul de globalizare aduce cu sine globalizarea riscurilor, amenințărilor, pericolelor, sfidărilor și provocărilor la adresa statelor-națiune, creează premisele apariției unor concentrări de putere militară, fapt ce ne determină să afirmăm că siguranța militară nu mai poate fi considerată doar ca expresie a acțiunii factorului militar și că se impune o reconceptualizare a securității în contextul globalizării. Globalizarea joacă un rol de catalizator în configurarea politicilor de securitate, puternic influențate de sporirea activității internaționale în domeniul comerțului, finanțelor, tehnologiei, armamentelor, comunicațiilor, ideilor, valorilor.

Securitatea, ca toate noțiunile primare, este greu de definit, iar încercările de până acum – de care avem cunoștință – s-au soldat cu rezolvări parțiale, găsindu-se permanent argumente pentru lărgirea acestora, pe măsură ce capacitatea noastră de înțelegere a căpătat noi valențe.

În analiza conceptului de securitate, vom porni de la faptul că „*securitatea națională trebuie definită la intersecția a trei niveluri de organizare – supranațional, multinațional și regional – în aceiași măsură în care reprezintă o sumă a aspectelor și proceselor interne ale statului și societății respective*”,¹¹ eludând structurarea clasică pe dimensiuni și forme de manifestare în domeniile economic, politic, social, militar, cultural sau de mediu.

Vom încerca însă să dăm noi valențe conceptului, renăscut în contextul manifestării procesului de globalizare, configurat astfel încât să protejeze interesele naționale și să promoveze valorile general umane, precum și identitatea națională prin integrare și adoptare pașnică la schimbare, concomitent cu dezvoltarea unor sisteme, instituții și norme globale viabile.

Astfel, *noțiunea de problemă de securitate ar reprezenta orice valoare și interes uman pe care o parte afectată ar putea să o perceapă ca fiind o amenințare*.¹² Eduard A. Kolodziej spune că „*în interacțiunile oamenilor, politica apare de fiecare dată atunci când există o dispută privind rezultatele urmărite de doi sau mai mulți actori interdependenți – indivizi sau agenții lor – prin prisma diferitelor lor interese, obiective și valori [...]*”. Prin urmare, în această viziune „*securitatea este o formă specială de politică – o specie a genului mai general al politicii*”.¹³ Securitatea poate apărea ca trăsătură centrală a unei dispute politice doar în cazul în care actorii amenință sau folosesc forța pentru a obține ceea ce doresc, iar politica devine problemă de dispută sau de securitate, doar dacă și atunci când pierderile omenești sau materiale devin o posibilitate din punct de vedere al unuia dintre actori.

Distincția fundamentală între conceptul „*politică de securitate*” și cel de „*strategie de securitate*” constă în faptul că, politica de securitate se referă la procesul de stabilire a obiectivelor majore ale unui stat, în timp ce strategiile se referă la modalitățile de realizare a acelor obiective.

În perioada contemporană, securitatea ca noțiune și domeniu de studiu apare în atenția internațională tocmai pentru că „*se află undeva între problematicile legate de putere și cele legate de obținerea păcii*”.¹⁴

Primele noțiuni de securitate ne sunt date din perioada romană, provenind din latinescul „*securitas*”, conceptul de securitate tradus prin pace, calm, lipsa primejdiilor.¹⁵ Mai târziu, Tucidide a fost primul care a prezentat dilema securității dintre societăți și state, ce apare tocmai pentru că problema forței trebuie abordată luând în calcul și uzul de forță contracarant ce va fi folosit de către ceilalți actori.

Preluând teoria lui Tucidide, Hobbes a dat o definiție generală a securității, pornind de la „*în rădăcinarea securității ca problemă în simpla condiție umană*”.¹⁶ Indiferent că suntem sau nu conștienți, toți ne confruntăm cu această problemă. Avem, pe de o parte, amenințarea cu forța pentru obținerea a ceea ce dorim unii, iar pe cealaltă parte, avem contra-ciclul de violență, teoretic nelimitat, cu excepția cazurilor în care unul din combatanți sau ambii erau eliminați.

În secolul XX, teoriile relațiilor internaționale au furnizat ideea existenței unei comunități mondiale în care statele coexistau în armonie, acțiunea colectivă a popoarelor putând asigura un climat de pace și securitate în Europa și în lume.¹⁷

Referindu-ne la securitatea națională, putem spune că este indisolubil legată de stat ca entitate politică și administrativă distinctă. Trăind într-o lume în continuă transformare cu tendințe accelerate spre globalizare, securitatea națională capătă noi valențe și o nouă dimensiune ce reflectă această tendință.

Securitatea națională a României este transpusă în practică de către statul român prin politica sa de securitate – parte a politicii generale – pe care acesta o desfășoară pe plan intern și extern.

Din această perspectivă, credem că un set general de argumente și concluzii despre globalizare, în general, și securitate globală, în special, ar trebui să facă referire la conceptualizare, dinamică cauzală, consecințe socio-economice, implicații asupra puterii și guvernării statului, traiectoria istorică, colectivizarea securității, precum și analiza sistematică a proceselor și fenomenelor.

Concluzionând, putem afirma că globalizarea este un sistem sau un fenomen complex, uneori ambivalent, chiar contradictoriu, care a fost privit și analizat diferit de către cei ce și-au asumat acest risc sau această răspundere. Dincolo de aceste aspecte, globalizarea rămâne un fapt viu cu care trebuie să ne confruntăm, indiferent de voința sau opțiunea noastră, iar

analiza completă a fenomenelor și proceselor conexe trebuie realizată în dinamica inerentă a acestora.

Sfârșitul Războiului Rece a iscat o aprinsă dezbatere internațională asupra naturii „*noii ordini mondiale*”. În urma dispariției amenințării comuniste, Statele Unite ale Americii au devenit singura superputere veritabilă, lumea părea că se îndreaptă spre o eră a prosperității americane, a democrației, individualismului și pieței libere. Realitatea a demonstrat fragilitatea stabilității bipolare, omenirea fiind confruntată cu noi forme de conflicte acute – etnice, politice și economice, făcându-ne să ne amintim cu nostalgie de acea lume bipolară, mai simplă și mai clar definită, pe care istoricul John Lewis Goddis a numit-o „*pacea cea lungă*”.¹⁸

Orice analiză a ordinii mondiale contemporane trebuie să scoată în evidență, în mod obiectiv, discrepanța ce separă țările puternic industrializate de cele marginalizate și tensiunile determinate de această diferență, ca factor de subminare a posibilităților de stabilitate pe termen lung. În acest sens, putem evalua câteva ipoteze de lucru, repere sau puncte-cheie de analiză, perceptibile la începutul mileniului al III-lea, și anume: ordinea este definită de schimbările naturale din cadrul statelor și de poziția acestora în plan mondial, sfârșitul Războiului Rece a relansat o nouă concepție despre naționalism și despre identitatea națională, securitatea tinde să devină responsabilitatea mai multor centre de putere, există puternice tendințe de regionalizare, economia globală continuă să influențeze relațiile cu Uniunea Europeană și aceasta tinde să le extindă către Asia, problematica drepturilor omului este mult mai conturată, iar diferențele dintre bogați și săraci sunt mai evidente ca oricând.

Un efect al globalizării, vizibil și de necontestat, este reconfigurarea Ordinii Mondiale.

Sintagma „*Noua Ordine Mondială*” își are începutul în anul 1944, când SUA și Marea Britanie au sprijinit formarea unei lumi multipolare, promovând Carta ONU. Declanșarea Războiului Rece a împiedicat realizarea unei lumi multipolare. Abia în 1990, condițiile au devenit mai prielnice, noua ordine mondială având în centru tot Organizația Națiunilor Unite.

Privită în dinamica sa, globalizarea nu este un fenomen social cu totul nou, forma ei modificându-se de-a lungul timpului, ca și domeniile cheie ale interacțiunii umane, de la cel politic la cel ecologic.

Periodizând fenomenul globalizării, pentru a-i determina dinamismul și a-i întări caracterul de proces complex, apreciem ca opțiune următoarele etape: globalizarea premodernă, globalizarea modernă timpurie, globalizarea modernă și globalizarea contemporană.

Epoca premodernă a globalizării

Acoperă o perioadă de la civilizația agrară seden-

tară, la formele ulterioare de proiectare a puterii la distanță, limitate. Caracteristicile acestei perioade sunt: formarea marilor imperii, afirmarea puterii militare și a relațiilor politice între regiuni și colonizare în zonele cu mari resurse. Globalizarea s-a manifestat în epocă, în special, în planul puterii militare, al culturii, și al migrației umane, interacțiunea politică sub forma guvernării și autorității instituționalizate fiind mai greu de stabilit. Întâlnirile sporadice dintre regiuni și civilizații au rămas, în principiu, mai degrabă ad-hoc și conflictuale decât instituționalizate, majoritatea populațiilor lumii trăind în afara acestor interacțiuni politice, economice sau sociale.

Globalizarea modernă timpurie

Începutul secolului al XVI-lea poate fi considerat ca reper convențional de intrare în perioadă numită și „*ascensiunea Occidentului*”,¹⁹ când procesele istorice duc la apariția și dezvoltarea instituțiilor modernității europene, iar achiziția tehnologiilor și resurselor de putere, care le-au depășit în mod evident pe cele ale oricărei alte civilizații, la crearea imperiilor globale europene. Globalizarea a fost determinată de mari fluxuri demografice și s-au accentuat relațiile politice, economice și militare, mai trainice la nivel regional. Un rol esențial în dezvoltarea globalizării l-au avut corporațiile coloniale europene, răspândirea tiparului mecanizat și extinderea ariei de influență a Bisericii Romano-Catolice.

Efectul cel mai semnificativ al acestei epoci a fost formarea statelor și evidențierea clară a hotarelor între statele-națiune.

Globalizarea modernă

Așa cum apreciază unii autori,²⁰ a durat aproximativ un secol, între 1850 – 1945 și a cunoscut o puternică răspândire a rețelelor și fluxurilor globale extinse și controlate de puterile europene. Puterea Europeană s-a extins, caracteristica definitorie a epocii fiind influența politică și militară a imperiilor europene și a celui american, care s-au extins la maximum, creând o rețea de interconexiuni cu adevărat globală, deși puternic fragmentată de rivalități cu tentă imperială. În această epocă formele coercitive de globalizare au căpătat, cu adevărat, o dimensiune globală, creându-se o puternică rețea de interacțiuni și fluxuri economice internaționale, nu numai în cadrul marilor puteri ci și între centrele imperiale și periferice.

„*Primul război mondial a pus capăt în mod brutal acestei epoci a globalizării*”,²¹ iar perioada interbelică avea să ducă la apariția instituțiilor politice globale și a mecanismelor de guvernare globală – precum Liga Națiunilor - care aveau să fie subminate de valul de autarhie și naționalismul agresiv care a lovit Europa și nu numai, prin dorințele de extindere globală ale Uniunii Sovietice și a celui de-al treilea Reich German.

Globalizarea contemporană

Impactul produs de cel de-al doilea război mondial, precum și al evenimentelor care i-au urmat au condus spre o formă istorică distinctă de globalizare, diferențiată calitativ de cele anterioare, reprezentând o aglomerare de procese și fenomene în domeniile politicii, dreptului și guvernării, problemelor militare, legăturilor culturale și migrațiilor umane, sferelor economice și financiare și în amenințările globale comune la adresa mediului.

La sfârșitul secolului XX, o dată cu sfârșitul Războiului Rece și dezmembrarea Uniunii Sovietice, s-a deschis calea unui sistem mondial de state-națiune acoperit de sisteme multilaterale, regionale și globale de reglementare și guvernare, epoca contemporană putând pretinde că are o singură putere hegemonică potențială: SUA. Cultura mondială s-a cristalizat drept element constitutiv al societății mondiale, un set de prescrieri universal valabile. Această cultură a devenit o moștenire comună, instituționalizată peste tot pe glob și sprijinită de multe grupări transnaționale.

Criza irakiană din 2003 a scos în evidență fricțiunile dintre UE-SUA ce au dus la echilibrarea relației, odată cu creșterea puterii internaționale a UE. Statele Unite și Europa au valori comune, rădăcini religioase comune, sunt promotoarele liberalismului și au aceeași viziune asupra ordinii internaționale. În condițiile ridicării explozive a Rusiei și a Chinei, SUA și Europa sunt condamnate să se înțeleagă. Putem anticipa că, peste câteva decenii, SUA vor putea constata diferența de putere și vor invita UE la conducerea globală.

Rezumând, putem afirma că se evidențiază, în opinia noastră, o serie de caracteristici ale actualei ordini mondiale:

- extinderea și intensitatea dimensiunii spațio-temporale;
- instituționalizarea și organizarea relațiilor de putere sociale, economice și politice;
- confluente conjuncturale datorită influențelor globalizatoare în toate aspectele vieții sociale;
- prezența durabilă a aspectelor militare;
- conștiința mondială, în dezvoltare, a elitelor naționale și a forțelor sociale transnaționale;
- tendințe semnificative de regionalizare a relațiilor economice, politice și militare pe plan mondial;
- amenințările la adresa integrității teritoriale a statului-națiune nu mai sunt doar externe și militare;
- dezvoltarea unui nou gen de politică a teritorialității;
- rezolvarea dilemei politice și normative de tip nou, de îmbinare a unui sistem de guvernare democratică, cu o organizare transnațională și globală a vieții sociale și economice.

Studii importante despre ordinea de după Războiul Rece au rămas în stadii cât se poate de incipiente, deoarece „*Suntem prea preocupați să trăim în cadrul acestei ordini, încât să avem o percepție reală asupra perspectivei [...]*”.²²

„*Creșterea economiei globale, apariția instituțiilor de*

guvernare globală, răspândirea globală și hibridizarea culturilor sunt percepute ca dovezi ale unei ordini mondiale cu totul noi, care prefigurează dispariția statului națiune”.²³ De vreme ce economia națională este, din ce în ce mai mult, un loc al fluxurilor transnaționale și globale, și, în tot mai mică măsură, principalul cadru al activității socio-economice naționale, „autoritatea și legitimitatea statului-națiune sunt puse în cauză: guvernele naționale devin tot mai incapabile să controleze ceea ce se întâmplă în interiorul propriilor granițe sau să ducă la îndeplinire singure cererile propriilor cetățeni. Mai mult, „pe măsură ce instituțiile de guvernare globală și regională dobândesc un rol mai important, suveranitatea și autonomia statului se erodează tot mai mult”.²⁴

1. Brian Blouet, *Geopolitic's and Globalization in the Twentieth Century*, Recktion Books, London, 2001, p. 7.

2. Adrian Veverca, *Societatea civilă și securitatea națională*, în: Meridiane de Securitate, Editura A.N.I., București 2004, p. 45.

3. Dani Rodrick, *Sense and Nonsense in the Globalization Debate*, in „Foreign Policy”, nr. 107 (summer), 1997, p. 19.

4. Teodor Frunzeti, *Globalizarea securității*, Editura Militară, București, 2006. p. 25.

5. George Soros, *Despre globalizare*, Editura Polirom, Iași, 2002, p. 23.

6. *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, nr. 2/2007, p. 71.

7. Vasile Stănescu, *Știința globalizării*, Editura All, Bu-

curești, 2005, p. 32-33.

8. A. Dimescu, *România Europeană – prioritate națională*, în „România în lume”, [http:// www.romaniainlume.ro /articole/14.pdf](http://www.romaniainlume.ro/articole/14.pdf).

9. V. Stănescu, *Op. cit.* p. 38.

10. Marian Zulean, *Armata și societatea în tranziție*, Teza de doctorat, Biblioteca Universității Naționale de Apărare „Carol I”.

11. *Carta Albă a Securității și Apărării Naționale*, București, 2004, p. 122.

12. Eduard A. Kolodziej, *Securitatea și relațiile internaționale*, Editura Polirom, Iași, 2007, p. 12.

13. *Ibidem*, p. 36.

14. Luciana Alexandra Ghica, Marian Zulean, *Politica de securitate națională*, Editura Polirom, Iași, 2007, p. 79.

15. Sergiu Celac, *Mică enciclopedie de politologie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 401-402.

16. *Ibidem*, p. 72.

17. Kenneth M. Waltz, *Teoria politicii internaționale*, Editura Polirom, Iași, 2006, p. 79.

18. John Lewis Goddis, *The Long Peace*, Oxford University Press, New York, 1997, p. 85.

19. Giddens, A, *The Consequences of Modernity*, Cambridge, Polity Press, 1990.

20. D. Held, ș.a., *Op.cit.* p. 468.

21. *Ibidem*, p. 471.

22. Teodor Frunzeti, *Globalizarea securității*, Editura Militară, București, 2006, p.30.

23. M.Albrow, *The Global Age*, Cambridge, Polity Press, 1996.

24. D.Held, A.McGrew, D.Golddbatt, J.Perraton, *Transformări globale*, Editura Polirom, Iași, 2004, p.28.

Zona extinsă a Mării Negre și provocările noului mediu internațional de securitate (II)

----- Comandor Costel AVRĂMESCU,
șef de stat major al Comandamentului Operațional Întrunit „Mareșal Alexandru Averescu”

1.2. Importanța geostrategică a zonei extinse a Mării Negre

Încă din secolul al XIX-lea, interesul pentru petrolul din Asia Centrală concentra în jurul său eforturile ruse și britanice. În timpul războiului rece, Orientul Mijlociu a fost zona de importanță strategică pentru lumea vestică și Uniunea Sovietică. Astăzi miza este aceeași, doar actorii au devenit mai numeroși. La mijloc, se află țările din Golf, direct interesate de a nu pierde controlul asupra pieței petrolului, dar și companiile petroliere internaționale, dornice să exploateze belșugul central-asiatic. Zona caucaziano-caspică incită interesele, dar și orgoliile occidentale și rusești, care își dispută controlul asupra zăcămintelor de petrol din fostele republici sovietice și asupra conductelor care transportă petrolul caspic.

Încă din 1997, administrația de la Washington a decretat Caucazul „zonă de interes strategic american”, afirmând că „asumarea viitorului acestei regiuni este una din sarcinile ei pasionante”.

În urmă cu câțiva ani, Regiunea Extinsă a Mării Negre a fost supusă atenției experților politici, când primele schimbări au anunțat creșterea valorii strategice deosebite a regiunii. Ceea ce a sporit cu adevărat interesul asupra Regiunii Extinse a Mării Negre au fost schimbările de la sfârșitul anului 2004 și începutul anului 2005. Există cel puțin patru fenomene care au o influență majoră asupra strategiilor aplicate în regiune: primul este evoluția Ucrainei, în mod deosebit, dar și a celorlalte state din zonă pe arena internațională, al doilea este sindromul Beslan, al treilea este oportunitatea de consolidare a angajării Rusiei în acest spațiu și al patrulea, probabil cel mai important, este prezența cu un interes tot mai crescut al UE, NATO și SUA în

regiune.

Statisticile arată o creștere a interesului pentru Zona Extinsă a Mării Negre a țărilor din Comunitatea pentru Alegere Democratică (CAD), organizație menită să întâmpine și să susțină ideea de spațiu democratic de la Marea Baltică până la Marea Neagră, un concept lansat de către președintele BUSH pentru o Europă completă (declarație la summit-ul NATO de la Praga) și definit teoretic de Bruce JACKSON în „*Frontierele Libertății*”.^[1]

În opinia mea, importanța geostrategică a acestei zone, situată între două spații cu potențial conflictual foarte mare (Balcanii și Caucazul) și în apropierea bazinului răsăritean al Mării Mediterane (marcat de conflictele din Orientul Mijlociu cât și de exacerbaria terorismului islamist) este evidențiată, în principal, de următoarele elemente:

- reprezintă spațiul de interferență a trei zone geopolitice și geostrategice considerate ca fiind în topul zonelor active, cu deosebit de acute probleme privind securitatea și stabilitatea (Europa de Sud, Europa Răsăriteană și Orientul Mijlociu);
- se află la intersecția a patru culoare geopolitice: egeean, al Dunării, caspic și al Niprului, care sunt căi de comunicație ce fac legătura cu zone de o importanță geopolitică majoră;
- reprezintă un segment din granița de sud a Federației Ruse (moștenitoarea defunctei U.R.S.S.) și este limita de est a flancului sudic al NATO, zonă posibilă de confruntare a intereselor marilor puteri nucleare;
- este dispusă pe traseul rutelor preconizate pentru transportul petrolului caspic și al celui din zona Asiei Centrale spre consumatorii din Occident;
- include un segment din filiera traficului ilegal de armament, stupefiante și a migrației ilegale din Asia Centrală și Orientul Mijlociu către Occident;

- dispune de importante bogății marine (mari rezerve piscicole: sturioni, calcan, delfini, rechini, chefal, stavride etc.) și submarine (petrol și gaze naturale);

- este cea mai scurtă cale pentru Rusia spre sud și apoi est (prin Canalul de Suez) și spre coasta Nord-Africană și, de asemenea, conform unei vechi concepții rusești (testamentul lui Petru cel Mare), este unicul drum care-i asigură imediat accesul la „mările calde”;

- oferă multe facilități comerciale și turistice;

- dispune de un important număr de porturi și amenajări portuare, civile și militare;

- este un mediu propice pentru cooperarea economică, tehnico-științifică, culturală și militară;

- reprezintă o piață de desfacere pentru aproximativ 350 milioane de consumatori;

- are un potențial demografic și economic foarte important. Dispune de forță de muncă calificată și ieftină, de bogății naturale, atât în mare, cât și în zonele adiacente acesteia;

- suscită interesul constant al marilor actori ai scenei geopolitice mondiale, atât al actorilor tradiționali, statele, cât și al noilor actori apăruiți pe scena geopoliticii mondiale, organizațiile internaționale și companiile transnaționale.

Creșterea importanței strategice a Zonei Extinse a Mării Negre s-a materializat și prin apariția, în 1998, a două inițiative regionale majore, fundamentate pe câte o perspectivă asupra noii arhitecturi de securitate a Europei începutului de mileniu trei, așezând OSCE, respectiv NATO și UE în centrul acestora:

- negocierea unui acord multilateral, cuprinzând Măsurile de creștere a încrederii și securității regionale (CSBMs), în spiritul documentelor OSCE de la Viena, din 1994 (propunere ucraineană, probabil „de inspirație” rusă);

- crearea unei forțe navale multinaționale la Marea Neagră (BLACK SEA FORCE), capabilă să acționeze în situații de criză, inclusiv la cererea unor organisme de securitate internațională, ca NATO sau UE (propunere turcă, probabil „de inspirație” americană).

În acest moment, în Europa, se disting două niveluri ale configurației influenței strategice ale forțelor: nivelul NATO-Federația Rusă și nivelul vest-european – est-european. La primul nivel, se duce o bătălie foarte grea pe linia de demarcație huntingtoniană, luptă ale cărei rezultate sunt imprevizibile, în timp ce, la nivelul al doilea, situația este extrem de dificil de evaluat, din cauza, în principal, a condiției cu totul speciale în care se află țările europene în urma spargerii bipolarității. Astfel, Rusia și o parte din țările care au făcut parte din U.R.S.S. au rămas în continuare în opoziție cu nucleul de state vest-europene, inițial 16, la care s-au mai adăugat pe rând, trei și apoi șapte, în

total 10 țări din zona central-est-europeană. Practic, frontiera răsăriteană a NATO se învecinează cu spațiul de interes al CSI, cu centrul pe Federația Rusă. ^[2]

Importanța geostrategică, pe parcursul secolelor, s-a bazat pe rolul pe care zona l-a jucat ca fiind simultan o punte de legătură și o frontieră, o zonă tampon și una de tranzit între Europa și Asia, la intersecția dintre fostele puteri și imperii. În plus, Marea Neagră a reprezentat dintotdeauna un punct de joncțiune pentru rutele comerciale și regiunile bogate în resurse energetice.

Majoritatea rutelor pentru tranzitul resurselor energetice din Asia Centrală, Marea Caspică și Caucaz spre Europa, de-a lungul drumului sudic, traversează Marea Neagră, de exemplu, din Baku spre Tbilisi și Ceyhan sau de la țărmurile Kazahstanului, ale Mării Caspice spre portul Novorossiysk. Jumătatea de nord a bazinului Mării Negre oferă oportunități semnificative în domeniul economic și al transporturilor datorită râurilor navigabile precum: Dunărea, Niprul și Donul, în vreme ce partea de sud poate asigura legătura cu porturile mediteraneene.

De asemenea, putem vorbi de existența unui continuum între zonele Mediteranei și Mării Negre, ce unește principalele rute comerciale ale Europei, existente încă de pe vremea acordurilor dintre orașele venețiene și otomani. Aceasta ne permite să vorbim astăzi despre materializarea unui nou concept strategic, și anume despre dezvoltarea unui „*Țarm Sudic Extins al NATO și al Uniunii Europene*”, de la Mediterana de Vest spre Marea Neagră, extins spre alte regiuni precum Orientul Mijlociu, spațiile Caspice și ale Asiei Centrale.

În zona Mării Negre se găsesc câteva „*poziții cheie*”, care o particularizează, îi imprimă valențe deosebite în orice analiză, dar mai ales contribuie decisiv la valoarea și importanța geostrategică a acestui spațiu:

- sistemul strâmtorilor cu care comunică spre acel imens spațiu, oceanul planetar. Traficul prin aceste strâmtoare este de trei ori mai intens decât prin Canalul de Suez și de patru ori mai intens decât prin Canalul Panama. Dacă nu se vor construi și alte mijloace sau variante (conduite, oleoducte etc) pentru transportul țițeiului din „*rezervoarele*” spațiului caspic, nu este exclusă o anumită „saturație periculoasă”, a numărului petrolierelor ce tranzitează strâmtoarele;

- peninsula Crimeea, un „*bastion maritim înaintat*”, „*un veritabil portavion, bine ancorat*”, cu multiple facilități, înconjurat de suficiente forțe navale, gata de acțiune;

- gurile Dunării și ale altor fluvii importante care, de asemenea, fac legătura cu oceanul planetar.

Actualmente, situația din Zona Extinsă a Mării Negre poate fi descrisă ca având trei tendințe:

- stabilitate și dorință de integrare europeană și euroatlantică, iar pentru unele state precum: Ucraina, Georgia, Armenia, Azerbadjan, tendința de a dialoga, din ce în ce mai deschis și mai amplu, cu spațiul transatlantic;

- instabilitate și lipsă de securitate în zona „*conflictelor înghețate, activate periodic, și mocninde*”;

- tendința Rusiei de a-și reface zona de influență.

În acest context internațional, interesul strategic al României este determinat, pe de o parte, de opțiunile sale politice care o fixează din punct de vedere politic, militar, economic, cultural și financiar în lumea occidentală, iar, pe de altă parte, de evoluțiile și schimbările ce au loc în mediul zonal și internațional de securitate, față de care țara noastră trebuie să răspundă în conformitate cu interesele sale, dar și în armonie cu ceea ce actualii și viitorii parteneri își definesc ca poziție. În consonanță deplină cu aceste aserțiuni, interesul strategic al României este transformarea Zonei Extinse a Mării Negre într-o vecinătate stabilă, prosperă și integrată în spațiul democratic și de securitate euro-atlantic.

În sinteză, putem afirma că importanța strategică a Zonei Extinse a Mării Negre rezidă, în zilele noastre, din realizarea celor două fluxuri strategice: cel al materiilor prime dinspre est spre vest și cel de securitate,

democrație și stabilitate în sens invers. Este evident că cel de-al doilea sens menționat este în legătură cu primul, chiar fiind determinat de acesta și că forma lui de manifestare practică o reprezintă extinderea NATO și a UE în Regiunea Extinsă a Mării Negre.

[1] Curs oferit de Centrul de Studii NATO București, 2003. Vezi și Ronald D. Asmus și Bruce P. Jackson, „*Marea Neagră și Frontiere ale Libertății*” în „O nouă strategie euro-atlantică pentru Regiunea Mării Negre”, Institutul Român pentru Studii Internaționale „Nicolae TITULESCU”, București, 2004.

[2] Acordul de înființare a „Spațiului economic unic - C.S.I. 4” (Uniunea Rusia-Belarus-Ucraina-Kazahstan) reprezintă un proiect de refacere a fostului spațiu de influență a Moscovei. Acesta, însă, contravine intențiilor U.E. în legătură cu Ucraina, pe care comisarul pentru extindere, Günther VERHEUGEN le-a exprimat în următorii termeni: „În cazul Ucrainei (...), Comisia Europeană are un plan de acțiune bun, pentru care ambele părți sunt responsabile”. Sursa: Rompres, Buletinul de integrare economică europeană, 17 octombrie 2003. Faptul că planul U.E. este reelizabil o dovedesc alegerile din Ucraina, unde opoziția prooccidentală a câștigat alegerile.

(*va urma*)

Evocat de pana unui discreditator de talent

Mareșalul Averescu văzut de C. Argetoianu

----- *Emil NICULESCU*, Cercul Militar Buzău

Personalitate pregnantă a epocii sale, mareșalul Alexandru Averescu ocupă un loc de prim rang în viața militară și politică a României, mai ales în cel de al doilea deceniu al secolului XX; este șef al Statului Major General Român (18.11.1911 - 02.12.1913), în timpul desfășurării celui de al doilea război balcanic, campanie la care, mobilizat ca ofițer medic în rezervă, a participat și Constantin Argetoianu (1871 – 1952), om politic, lider francmason, viitor prim ministru (septembrie – noiembrie 1939), viitor deținut politic, decedat în temnițele comuniste, și unul dintre importanții memorialiști, mărturiile sale acoperind o întinsă epocă: de la sfârșitul secolului XIX, până la cel de al doilea război mondial. Absolvent al Facultății de medicină, intră în diplomatie (1898), devine deputat al Partidului Conservator (1914), va fi unul dintre miniștrii primului guvern Averescu (ianuarie – martie 1918), organizator al Partidului Poporului și, până la ruptura de omul de arme, în 1927, ministru în toate partidele averescane.

Românii, după Turtucaia

Despre Argetoianu, "conul Costică", pentru amici, Sterie Diamandi, care se pare că-l diagnostichează corect, cu foarte mici aproximații, observa: *nu-i lipseau calitățile ca să ajungă un bun chirurg: inteligență, sânge rece, voluntar și îndrăzneț. Trecerea sa însă pe la facultatea de medicină și în special practica din sala de disecție n-au rămas fără urmări pentru dl. Argetoianu. În omul politic se va resimți în chip vădit influența disciplinei medicinale. Această disciplină l-a învățat și deprins să privească realitatea în față, să cerceteze diagnosticul pacientului, să-i pipăie pulsul, stabilind diagnosticul, după simptomele pe care le prezintă, ca, astfel, în cunoștință de cauză, să prescrie rețeta potrivită. Dar în genere pentru un chirurg nu există decât un singur leac: operația. (...) Dânsul pierde*

din vedere că intervenția chirurgicală nu-i întotdeauna procedarea cea mai fericită. Dacă se întâmplă ca pacientul să sucombe sau să se aleagă cu mâna sau piciorul amputate, acestea chirurgul le uită repede (Galeria oamenilor politici, Editura "Gesa", 1991, p.239). Aceasta, în termeni politici, traducea cinismul protagonistului, un "traseist", avant la lettre, neînsuflit de vâpaia unui ideal, lipsit de fanatismul credinței și de avânturi generoase, incapabil de jertfă, profitor și juisor al vieții; în suport estetic, memoriile lui nu sunt extrem de obiective, descind din pana cronicarilor munteni și poartă marca pasiunilor/patimilor autorului, sunt pitorești și cârcotașe, partizane, mușcătoare, dar, în destule și importante privințe, diagnosticianul nu trădează jurământul lui Hipocrate. În ceea ce privește imaginea generalului Alexandru Averescu, în timpul războiului pentru întregire națională, când acesta a

fost comandantul Armatei a 2-a, evocarea este numai rareori bruiată de puseurile caracteristice umorilor schimbătoare ale seniorului de la Breasta, vlăstarul de viță boierească, nevoit să facă jurăminte de vasalitate unor mai recentți boiernași, dar dinaști ai politichiei, Brătienii.

Momentul critic, cel al dezmeticirii românilor, notează Argetoianu, după euforia intrării în război și trecerea Carpaților, primele victorii ale țării nou beligerante, alături de Antanta, a fost căderea Turtucaiei, odată cu dezastrul de la Turtucaia s-a trezit și opinia noastră publică la conștiința datorii ei; ușuratică noastră pregătire de război a generat nu numai aversiunea față de politicianismul amatorist și triumfalist, ci și un curent de opinie de cursă lungă, reverberat în tranșeele de pe frontul Moldovei, devenit un formidabil curent cristalizat în ura împotriva partidelor și în popularitatea generalului Averescu. În broșura "Răspunderile", apărută în 1918, generalul urma să facă, din nefericire numai pentru documentarea istoriei, cel mai implacabil rechizitoriu împotriva vechiului regim (Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de azi, Vol.3, partea a 4-a, Editura "Humanitas, 1992, p. 37).

Buna credință a lui Averescu, cavalerismul militar, pe care sconta că marșează și inamicul, sunt vizibile și în naiva intervenție, din momentul retragerii armatei române: telegrafiasse fără fir mareșalului Mackensen – pe când era încă în fruntea Armatei de Sud – cerându-i să înceteze bombardamentul unui oraș deschis ca Bucureștii, bombardament contrariu dreptului internațional și convenției Crucii Roșii. Apelul lui Averescu nu a avut nici un efect asupra bombardamentului, dar a fost reproșată, mai târziu, generalului, ca un început de tratative de pace neautorizate cu nemții (Op. cit., p. 61).

După stabilirea frontului Moldovei, Argetoianu refuză să creadă în restaurarea tăriei morale a armatei, prin demersurile publicistice ale lui N. Iorga, care edita "Neamul Românesc", distribuit soldaților pe front (pe spezele guvernului) ca să astupe cu el vârfurile bocancilor prea mari și să învelească mucurile de lumânări prin bordeie și prin tranșee (Op. cit., p. 121). Chiar după sosirea misiunii franceze, sub comanda generalului Berthelot, în toamna anului 1916, opinia publică și, mai ales, cei din tranșee, nu prea mai aveau temeieri și repere, decât puține, pentru nădăjduire: Brătianu era tot atât de detestat ca pe stradă. Armata nu-i putea ierta dezastrele suferite, a căror răspundere o arunca în spinarea lui. Singurul șef ascultat, generalul Averescu, comandantul singurei armate rămase în picioare, îi era profund ostil (Op. cit., p.170). În plus, mocnea o situație tensivă între Averescu, a cărui reședință era la Bacău, și lași, unde se afla guvernul dar și generalul Prezan, șeful Mare-lui Cartier General, mai nou în grad decât comandantul Armatei a 2-a, chestiune ce ținea de orgoliul

acestuia din urmă, care o vedea drept o inechitate. Cărțile de care dispunea îi dădeau dreptul de a plusa: *Averescu izbutise să-și retragă armata în ordine și ajunsese cu ea aproape intactă pe linia frontului Oituzului, Troțușului și Siretului. Disciplina trupelor și a mișcărilor nu fusese tulburată nici o clipă, și măsurile sanitare suficiente fuseseră luate pentru evitarea tifosului exantematic. Oprirea înaintării inamicului pe care trupele din tranșee și-o închipuiau datorită rezistenței lor (faimosul "pe aici nu se trece" al generalului Grigorescu) ridica pe de o altă parte moralul soldaților, care în Armata a II-a nu au lipsit niciodată nici de hrană, nici de echipament, nici de adăposturi. Această continuă grijă de soldat a fost una din cauzele ulterioarei popularității a generalului Averescu. Pentru moment, la sfârșitul iernii 1917 se putea deja consatata în jurul lui, pe teritoriul Armatei a II-a, o stare de spirit mult mai calmă, mult mai ridicată ca în tot restul țării* (Op. cit., p. 180). Memorialistul, locuitor al unui lași arhitect de refugiați, cu posibilități de cazare și nutriție la limita sărăciei, nu poate să treacă vederii faptul că, la Bacău, comandantul ducea o existență "de vicerege" și nici oarecarele slăbiciuni manifeste față de o anume camarilă a sexului frumos; notează, cu deosebit simț al detaliului cancanier, indiosincraziile pe care le irigau diverse intruziuni, și, aici, putem menționa inclusiv pe tânărul principe Carol (viitorul rege, a cărui dictatură va găsi un devot în renunțatul chirurg); el manifesta unele gesturi galante față de "curtea" lui Averescu, ce își reclama exclusivitatea. (Op. cit., p. 183-184).

Maximaliștii și "răspunderea" brătienistă

Pericolul pe ce îl presupunea prezența trupelor ruse bolșevizate de la Socola, amenința prin lungi mitinguri ale sovietelor, cu detronarea regelui, creând o nouă situație tensivă între Brătianu și comandantul Armatei a 2-a; acestuia i se cere să cedeze, datorită faptului că lângă lași nu erau decât trupe ale Armatei 1-a, care se refăceau greu, după ce fuseseră decimate de tifosul exantematic, două divizii care să poată interveni în forță împotriva foștilor aliați, deveniți inamici. Atunci, relatează Argetoianu, *Averescu a refuzat să execute ordinul și a păstrat cele două divizii, cerând Mare-lui Cartier să revie asupra dispozițiilor luate, sub cuvânt că nu-și putea dezorganiza armata. (...) Dacă siguranța guvernului era într-adevăr amenințată de ruși, nu erau după Averescu decât două soluțiuni: sau să se mute guvernul la Bacău, sau să vie el la lași cu trupele disponibile din armata sa și să arunce pe ruși peste Prut. Generalul garanta în ambele ipoteze securitatea guvernului. Dar în ambele ipoteze guvernul devenea prizonierul lui, și asta urmărea și el* (Op. cit., p. 191). Apariția generalului pe frontul politic consta, deocamdată, într-o monitorizare a arenei publice; el înțelege să supravegheze de aproape situația; refuză să ia o inițiativă de ordine publică sau de gu-

vernământ, cel puțin pentru moment, dar, în caz de carență a autorității civile, să-și joace cartea. Era plin de dispreț pentru atitudinea guvernului din Iași față de bandele rusești anarhizate din jurul capitalei moldave. În cuprinsul conversației, i-a scăpat această singură imprudentă: *Împotriva lui Brătianu, oricând și orice împotriva regelui, nimic și niciodată, oricâte motive de nemulțumire aș avea în contra lui.* (Op. cit., p. 231).

Fostul medicinist avea, în ce îl privea, o părhie de afirmare în viața publică, prin persoana generalului: *întrevedeam posibilitatea unei colaborări cu Averescu și în utilizarea popularității și autorității lui cea mai sigură metodă pentru o încercare de primenire generală* (Op. cit., Vol. 4, partea a 5-a, Editura "Humanitas", 1993, p. 20); aceasta prin lunile mai – iunie 1918. Mai devreme, în preajma sărbătorilor Crăciunului din 1917, după defecțiunea armatei țarului, poziția comandantului, după ce rușii încheiaseră pace separată, era aceea de a alege între două primejdii: *sau capitulare pur și simplu, sau pace. Prima soluție avea ca consecință desființarea completă a armatei, rigorile ocupației, anihilarea organismului de stat etc. A doua nu se știe ce ne-ar aduce, dar ne-ar permite să câștigăm timp și probabil să salvăm armata și continuitatea acțiunii de stat.* Decizia pentru una sau cealaltă voia să aparțină regelui sau guvernului, urmând să le respecte pe motivația că, până la finele războiului, *este și rămâne militar.* Dar după sfârșitul războiului, dacă Dumnezeu îi va îngădui să mai trăiască, *își va pune sabia în cui și va intra în arena politică pentru a trage la răspundere pe autorii materiali și morali ai dezastrelor noastre* (Op. cit., p. 82). În ianuarie 1918, raportul de forțe pe frontul Moldovei era de 120 divizii germane contra 15 române; în această situație, încă mai trebuiau detașate două divizii, pentru ocuparea Basarabiei, mișcare, după Brătianu, strict necesară, pentru că, în perspectiva încheierii unei păci separate cu Puterile Centrale, *era o asigurare pentru viitor: se putea foarte bine să nu ne mai alegem cu nimic din convențiile încheiate cu Aliții, se putea chiar ca pacea să se încheie cu unele ciuntiri din Vechiul Regat și Dobrogea;* față cu acest argument, Averescu va ceda; îi revine în schimb, fiindcă germanii nu acceptau ideea de a trata pacea cu fostul prim ministru, sau, dacă ar face-o, i-ar impune condiții mult mai grele decât oricărui altul, ingrata misiune de a fi negociatorul acesteia. Condițiile puse de general erau: să fie lăsat să-și aleagă colaboratorii pentru formarea guvernului, iar Coroana să-i garanteze pentru toate reformele cerute de opinia publică, cât și pentru aplicarea sancțiunilor celor vinovați de această situație de fapt; sub incidența acestora din urmă urma să intre însuși Brătianu, cum notează memorialistul: *Mai ales Brătianu! Să-și apere pielea dacă va putea. Și mâinile generalului se plimbau în aer și parcă degetele lui nervoase și subțiri apucaseră un grumaz și se înfingeau într-însul* (Op. cit., p.102). Expresivitatea, cumva independentă, a

mâinilor comandantului a fost observată și de alți oameni politici, după război; I. G. Duca, într-un volum, apărut în 1934, relatează: *Când eram pe băncile opoziției și când generalul Averescu stătea în capul băncii ministeriale, în lungile ceasuri de dezbateri parlamentare monotone și mediocre, mărturisesc că principala mea distracție era să urmăresc evoluțiile, foarte interesante ale acestor două îngrijorătoare mâini.*

Surprindeam, rând pe rând, mișcări străpungătoare de pasăre de pradă și mișcări liniștite de sfătoasă bunătate, gesturi insinuante și gesturi de disprețuitoare superioritate, cristații de mânie concentrată și relaxări de organică îngăduință, - și pe deasupra tuturor acestor schimbătoare manifestații, o permanentă reticență. Reticență în porniri și reticență în stăpâniri. Proportia era imposibil de determinat. (...) Privirea lui e deschisă și obișnuită, mâinile însă, mâinile lui plimbă în fața ta spectacolul veșnic enigmatic și fascinant al îngrijorătoarelor lor înfățișări (Portrete și amintiri, Ediția a 5-a, Editura "Humanitas", 1990, p. 136). O posibilă explicație a acestei evoluții independente și în paralel a mâinilor viitorului mareșal poate fi aflată în ceea ce s-ar numi violon d'Ingres a acestuia: în orele de reverie, militarul cânta la flaut, toți contemporanii remarcându-i finețea degetelor, cumva improprie unui om de arme.

"Manta de vreme rea"

La 29 ianuarie 1918, la Iași, se formează guvernul Averescu, ce îl includea și pe Argetoianu, căruia i se încredințase portofoliul Justiției, și, poate, nu întâmplător, generalul văzând în acesta un vajnic susținător al viitoarelor sancțiuni. După o întrevedere secretă Averescu – Mackensen, generalul, întors la Iași, va înștiința: *chestiunea dinastiei din România nu interesează Germania, este o decizie internă, de armată nu se va atinge nimeni, va putea chiar rămâne mobilizată, vom avea o strânsă colaborare economică dar vor interveni oarecare cesiuni teritoriale.* De la această declarație, care, indubitabil, a făcut-o Mackensen, *se vor trage toate neînțelegerile care au urmat între Averescu și rege, între Averescu și Brătianu, între Averescu și reprezentanții Aliților și chiar - deși latente - între Averescu și mine.* Pentru că, la Buftea, ceea ce părea să se fi perfectat, în linii mari, va lua o mult mai gravă turnură, din cauză că: *Fiecare din cei patru aliați, germani, austro-ungari, bulgari și turci, detesta cordial pe ceilalți trei. Asociația se tăia în două, germani și austro-ungari de o parte, turci și bulgari de alta. (...) Vorbind cu Mackensen, Averescu a crezut că vorbește nu numai cu armata germană, dar și cu întreaga Germanie, ba chiar cu toate Puterile Centrale la un loc* (Op. cit., p. 152). Mareșalul german s-a purtat și la Buftea ca un mare senior, dar condițiile Centralilor, mai ales la cesiuni teritoriale, între care cedarea Dobrogei, erau inadmisibile pentru Averescu.

Are loc o întrevedere cu Ferdinand le Loyal, la Răcă-

ciuni, ce va pecetlui soarta guvernului Averescu, prin proiectul unui guvern Alexandru Marghiloman. În consiliul de coroană de la Iași, după ce "raportează" despre cele de la Buftea, Averescu se pronunță astfel: *Domnule Brătianu, eu n-am destulă suprafață politică ca să iau o hotărâre atât de gravă ca aceea a rezistenței și a luptei, soluție care ar putea duce la desființarea statului român. Suprafața aceasta o ai d-ta, eu sunt un militar, admit chiar că sunt un ganveral popular – ia d-ta răspunderea politică, formează guvernul de rezistență, și eu îmi iau în acest caz angajamentul să mă pun în fruntea trupelor și să lupt până la ultimul om!*

A fost un minut de tăcere mormântală, apoi aceste cuvinte au căzut mai mult mormăite din gura lui Brătianu: "Nu-mi pot lua această răspundere!"

Procesul era judecat. Restul a fost garnitură. (Op. cit., p. 176). Nici după un al treilea consiliu de coroană, Averescu nu a revizuit poziția pentru care optase. A rămas ca guvernul Marghiloman să semneze, protejându-i cariera politică lui Brătianu, pacea înrobitoare de la București, din mai 1918.

Înfățișând succesiunea acestor guverne, ce au precedat semnarea păcii, N. Iorga nota: *Chemarea generalului Averescu, a cărei influență de caracter misterios și idolatru, în oștire, se cunoștea, a fost, cum am spus-o, o mare lovitură de maestru a celor cari conduceau acum pe regele Ferdinand: I. Brătianu și, pe lângă el și pentru el, d. Știrbei. Biruitorul de la Mărăști era pus în situația cuiva care, neputând să lupte, făcuse gestul capitulării, aruncase formula dezmembrării, fără a putea reuși, cum era de prevăzut, să capete de la Centrali condiții pe care aceștia țineau să le acorde numai instrumentelor lor. Astfel, în martie 1918, generalul a fost pur și simplu demis în favorul lui Marghiloman care și acesta târât în fața inexorabililor stăpâni, trebuia politicește și moralicește distrus în cruntul război intern, care se purta supt și prin războiul extern (O viață de om așa cum a fost, Editura "Minerva", 1984, p.374).*

Ce trebuia să fi fost scurtul guvern Averescu, începând din data de 29 ianuarie, până la debarcare? După Argetoianu, *o manta de vreme rea, care să primească ploaia în spinare și să facă față nemților cât timp ne vor sili împrejurările – un guvern Brătianu fără Brătianu care să restituie puterea legitimei stăpân îndată ce pericolul a trecut. Această socoteală nu se potrivea de loc cu a lui Averescu, pentru care Brătianu era definitiv eliminat și care considera guvernul ce era chemat să-l facă în pripă ca și o primă treaptă de înscăunare și începutul unei lungi domnii. De aci simpatiile sale ascunse și nemărturisite pentru nemți, ca și defetismul lui violent* (Op. cit., Vol. 2, p. 126).

Fricțiunile care au avut loc, în timp, între cei doi oameni politici și-au pus amprenta și pe accentul, uneori persiflator al memorialistului, care nu-l găsea pe politicianul Averescu la înălțimea militarului; de aici, unele

inexactități și lapsusuri. Unul dintre ele: generalul, în graba plecării către negocierile cu Puterile Centrale, nu și-ar mai fi luat bun-rămas de la trupele subordonate. "Notițele" averesciene dau, însă, dimensiunea reală a întâmplării; astfel, spicuim din "Ordin de zi nr. 6956 din 30 ianuarie 1918: *Iubiți Ostași ai Armatei Române, Chemat de M.S. Regele la cârma trebilor țării, sunt nevoit a părăsi comanda Armatei a II-a.*

Înainte de a mă despărți de voi, vin să vă arăt încă o dată din adâncul sufletului mulțumirile și recunoștința mea nemărginită, pentru statornicia și devotamentul cu care ați stat la sfânta voastră datorie, în mijlocul celor mai mari greutăți. (...)

Sunt convins că atât cât țara va avea nevoie de brațul vostru, fiecare mișcare a voastră va fi un act de bravură, oricare ar fi jertfele ce vi s-ar cere.

Să mai știți în sfârșit că una din grijile mele de căpetenie de azi înainte va fi ca răsplata virtuților și jertfelor voastre să fie înfăptuită, așa cum s-a hotărât și cum v-a fost chezașuit prin viul grai al M. S. Regelui. General (ss) AVERESCU (Notițe zilnice din război, Vol. 2, Editura Militară, 1992, p. 246).

Era promisiunea unei reforme agrare care, mai apoi, s-a și înfăptuit.

"Defetismul violent" imputat de autorul "amintirilor din vremea celor de ieri" nu era, totuși, pentru Alexandru Averescu, decât o contracarare a unei atitudini de iresponsabil optimism strategic al unor camarazi cu înalte funcții; în consiliul de miniștri din 17 februarie 1918, când se punea problema posibilităților și rezultatului unei reluări a operațiunilor militare, același jurnal al generalului consemnează: *G-ralul Prezan a făcut o expunere ca de obicei foarte grandilocventă, dar consistând numai din considerațiuni strategice; generalul Grigorescu, nedezmințit, poate să reziste și să învingă, el vrea să fie consecvent cu angajamentele luate față de Aliați. L-am rugat să se menție în limitele considerațiilor militare. G-ralul Văitoianu a spus că el poate să apere frontul său, deși are 14 km. de divizie.*

A fost pentru mine o dureroasă decepție (Op. cit., Vol. 2, p.256).

Suficiente argumente pentru a proba faptul că, în memorialistica lui C. Argetoianu, mai ales pe segmentul războiului pentru întregire națională, figura militarului Averescu, chiar cu distorsiunile create de ignorarea unor realități, apare într-o lumină prielnică. Meritele fostului prim comandant al Armatei a 2-a se impun, fără putință de tăgadă, chiar evocat de pana unui discreditator de talent, el însuși fiul generalului Ioan Argetoianu (1841 - 1923 ?), combatant în campania independenței și, la 1890, director al lucrărilor de fortificații din București, deci, un cunoscător "la vârf" al lumii militare. ■

File de istorie buzoiană

Moșnenii din Nenciulești și procesele lor

Prof. Alexandru GAIȚĂ, Arhivele Naționale, filiala Buzău

O istorie deosebit de frământată au avut-o moșnenii din ținutul Buzăului, cei de aici remarcându-se, din vechime, ca elemente dârze, hotărâte să nu accepte nici un fel de intruziune în obștile lor, chiar atunci când politicul și economicul nu le-au fost prielnice. Coloană vertebrală a neamului, moșnenia, curios, dar nu și-a avut parte, încă, de un studiu firesc, concis și exhaustiv într-un spațiu unde a viețuit mai mult de două milenii. Au existat, totuși, elemente din rândurile ei care au sesizat ofensiva, de după 1864, asupra acestei clase sociale românești, percepută ca una dintre cele mai tradiționaliste și care, în virtutea independenței economice, putea sfida politicul modern. Atacurile de până la 1948 vor avea în vizor proprietatea în devălmășie a cetelor moșnenești, concomitent cu încurajarea acțiunilor de ieșire din devălmășie a celor nemulțumiți de suprafața ce o foloseau în virtutea drepturilor ce le reveneau după sfoara de neam.

Nu uitau moșnenii din Curbură să sublinieze, de fiecare dată, în demersurile lor din Divan, locul important pe care îl aveau în armata țării. Astfel, cei de la Păltineni îi arătau lui Ipsilanti Vodă rolul avut de înaintașii lor, sub Mihai Viteazul, când strămoșii, Aldimir și Dumitru, „*au pierdut capul în război pentru cinstea Domnului și pentru țară și neamul lor*”. Superbe cuvinte care, și azi, la sute de ani distanță, aduc imaginea devotamentului și implicării lor totale, ei care s-au constituit, din prestatalitate, într-o coloană vertebrală în arcul Carpaților.

Spre vremi mai noi, inginerul I. Ghițun, de la Lopătari, îi scria primului ministru, patriarhiul Miron Cristea, „*Aici la munte, nu la câmp, au luat ființă primele cete moșnenești (...) Nu este timpul, nici locul – întemeindu-se pe istoricii noștri – să dovedim acest ade-văr. A fost o vreme când toți munții au fost numai ai moșnenilor. Boierii au apărut cu mult mai târziu și moșnenilor se datorește unitatea etnică a neamului românesc. Chiar și pentru aceasta, nația românească este obligată față de moșnenii de baștină care astăzi (...) sunt în decadență*”. La 1429, o tresărire producea domnitorului muntean știrea că, în urma Congresului de la Luck (Volhânia), cu sprijinul lui Wladislaw II Jagello, Alexandru cel Bun al Moldovei evitase suzeranitatea maghiară. Luarea Chilieii, de către domnitorul moldovean, va duce la starea de beligeranță cu

Dan al II-lea, care nu înțelegea că putea pierde plămânul economic al Țării Românești, ce-l reprezenta cetatea și punctul de vamă Chilia. Acțiunea din primăvara-vara lui 1429, în sudul Moldovei, se va solda cu eșec, oastea sa, încărcată de pradă, fiind surprinsă de Alexandru cel Bun la întoarcere. Nici a doua încercare, ce va trece tot pe la Buzău, spre Chilia, din toamna lui 1430, nu se va solda cu succes.

Acestui domnitor deosebit de curajos, căzut în luptele cu turcii, la 1 iunie 1431, datorează buzoienii menționarea lor documentară, în actele emise de cancelaria domnească, în acel fatidic an, pentru Dan al II-lea. Urmau luptele cu turcii, din iunie 1462, conduse de Vlad Țepeș, în care moșnenii de aici s-au aflat direct implicați, conform alegațiilor cronicarului turc Enverî. În iarna lui 1470 venea infatuarea și nechibzuinta buzoienilor, odată cu sfidarea domnitorului Moldovei. Mânia lui Ștefan cel Mare a fost teribilă, cu consecințe dezastruoase pentru râmniceni, buzoieni și îndeosebi pentru cei din Brăila, luna februarie 1470 fiind una a groazei. Trei ani, deosebit de grei, marcați de luptele fratricide și de foamete vor trece până la așezarea hotarului așa cum va rămâne până la luminoasa zi de 24 ianuarie 1859. Trebuie subliniat că părțile buzoiene și râmnicene s-au aflat, mai mereu, în atenția domniei, fie că aceasta se afla la Târgoviște, fie la București, deoarece prin căpitani de margine

râmniceni, prin corpul de 5.000 de călărași buzoieni, s-a căutat să se supravegheze marginea de Răsărit a țării, mai ales după anul 1540, când, în proximitate, apărea kazaua Brăilei, generatoare de teribile expediții punitive care au transformat așezările în cenușă de zeci de ori. Este de mirare, pentru cei care cunosc cât de cât istoria acestor meleaguri, cum a fost cu puțință ca, după asemenea dezastre de mari proporții, să se ajungă, iar și iar, la reconstrucție. De aici și ideea unora că în această matcă au supraviețuit, în asemenea conjuncturi, numai elementele cu un înalt simț de prevedere, dar și de sacrificiu. În satul de oșteni care a fost în vechime și Nenciuștii, preotul Tudoran era acela care, la 20 septembrie 1642, scria documentul unde Rusul cu fiul său Dragne vindeau o vie în Muscel și o ocină, către căpitanul Barbu, pentru suma de 9.200 de aspri. Oșteanul reușea, astfel, să-și rotunjească proprietățile, având și acceptul băștinașilor. Între martori sunt amintiți un Necula Băescu din Băești, roșiul Stoin din Nenciuștii și alții din Găgeni, București și Bădeni.¹

O tranzacție importantă se desfășura la Nenciuștii, la 11 ianuarie 1783, când Neculai Trifu, fiul Elinei, vindea surorii sale Maria, soția preotului Andrei, 90 de stânjeni cu patru lei stânjenul. Preotul Andrei va mai achiziționa, la 4 iulie 1786, încă zece stânjeni, tot de la Trifu, dar și în Muscelul Sărății.² Tot el, în 1809, mai cumpăra de la Necula, fiul Elenei Nenciuștescu, 49 de stânjeni, cu patru taleri stânjenul, la 1812-1814, de la Dumitrașcu, fiul lui lordache etc., rezultând o putere economică, dar și o dorință de acaparare mai rară. În zăpădul lor, din 4 august 1794, dat la mâna banului Brâncoveanu, moșnenii de aici spuneau că "părăndu-li-se a fi năpăstuiți la alegerea ce s-a făcut de acei 6 boieri și-au pus soroc că la două săptămâni după Vinerea Mare să se afle la București, să li se cerceteze sineturile, iar când la soroc nu se vor afla la București, atunci să nu li se mai facă altă cercetare, ci să urmeze stăpânirea după semnele ce au pus acești boiernași".³ O altă carte de hotărnicie era dată căminarului Șt. Moscu, la 30 august 1818, în urma constatărilor făcute de slugerul N. Greceanu și treti vistierul Stoian la moșia zestrală, concluzionându-se că, în caz de nemulțumire a moșnenilor, aceștia erau liberi să meargă la Divan. În 9 decembrie, același an, căminarul se plângea, din nou, că moșnenii Nenciuștii și Lipieni îi călcau moșia. În aceeași zi, amintiții pârâți cereau termen de judecată până la Sf. Vasile, menționând că în eventualitatea neprezentării, recunoșteau, automat, hotărnicia slugerului Greceanu. Se ajungea ca, la 13 februarie 1819, să se emită anaforaua logofeției Țării de Jos în procesul dintre moșneni și căminar. Acum se cerea desemnarea unui al doilea hotarnic și din partea celor de la Lipia și din partea celor din Nenciuștii "ca să facă linie la capul

moșiei despre pădure, însă despre amândouă marginile moșiei". Oarecum exasperate de manevrele moșnenilor, autoritățile, în 20 august 1820, hotărâu ca, în cazul lipsei din fața Divanului, să stăpânească căminarul "întocmai după cuprinderea anaforalei". La 1 februarie 1826, Gr. Dim. Ghica Vodă respingea pretențiile moșnenilor poruncind punerea de pietre de hotar, cu mumbașir domnesc, pe hotarele Greceanului. În 1831, moșia Fundu Sărății de la Nenciuștii era stăpânită de peste 150 de familii de moșneni împreună cu biv vel clucerul za arie D. Sărățeanu și mănăstirea Banu.⁴ Împreună cu clucerul Dumitrache Sărățeanu moșnenii se vedeau dați în judecată de către căminarul Ștefan Moscu, pentru terenuri revendicate de acesta. O sumă de 160 de taleri se constituia ca obiect de litigiu între moșnenii de aici, la 1832. Bănică Nenciuștescu, Nica sin Preoteasa și părtașul Badea mazilul se jeluiau pentru un codru de pădure pe care alți moșneni îl vânduseră, fără știrea lor, lui Grigore Grecul, din Sărata, pentru suma menționată. În legătură cu codrul din trupul Nenciuștii, în jalbă se arăta "ca să-l tae cu havaet (venit) în doi ani care noi la această vânzare nu ne-am aflat nici întrebați".⁵ Jeluitoarii de acum se duseseră, chiar a doua zi, la Grigore Grecul, oferindu-i suma pentru a răscumpăra pădurea, dar acesta i-a refuzat și, de aici, prezența lor pe coridoarele judecătorei. Cam în aceeași perioadă, un Radu Mei Roșu din Nenciuștii cerea să se judece cu moșnenii, pentru o datorie de 81 de taleri, neachitată de către aceștia, contra serviciilor aduse pe când era vechilul (avocatul) lor. În 12 ianuarie 1836, reclamantul își va primi banii "și ca să se crează mi-am pus degetul la numele meu în loc de pecete" se scria în documentul descărcător.⁶ Iacob egumenul va solicita și el, în 1834, să se judece cu moșnenii pentru tăierea unei păduri. Un *Așezământ*, privind hotarele moșiei moșnenești Nenciuștii, se făcea la 15 octombrie 1834, iar la 30 noiembrie se alegea moșia rămasă după urma moșului Oprea Nenciu (Nenciuștescu) din Muscelul Sărății. Matei Musceleanu va contesta, în această perioadă, Așezământul moșnenilor. Se mai poate aminti că, între moșnenii din Crevești și cei din Nenciuștii, interveneau neînțelegeri, la 1834, pentru un codru de pământ luat forțat în stăpânire de către ultimii.⁷ Început după 1830, scandalul dintre moșnenii Nenciuștești și biv vel căminarul Ștefan Moshu (Moscu) se va desfășura pe parcursul a câtorva ani. Deși moșnenii invocau o ocolnică de pe la 1680 și faptul că ei se învecinau, pe Valea Teișului, cu moșnenii Lipieni, și nu cu Șt. Moshu (Moscu), situație susținută și de Constantin Papazoglu, lucrurile vor trena și, după înfățișări la instanțele inferioare, în 1832, dosarul litigiului ajungea la Inaltul Divan. La Buzău, în 3 august 1834, moșnenii solicitau desfășurarea procesu-

lui, “până după culesul viilor”. Înaltul Divan, la 4 februarie 1835, cerea ca hotarnicul lui Șt. Moscu (Moscu), Athanasie Nenoveanu, să meargă împreună cu hotarnicul moșnenilor Nenciulești, pentru a le da acestora 1.122 de stânjieni din hotărnicia lor, stânjieni rezultați după efectuarea a două trăsuri. Prima trăsura urma a fi făcută din “la capul moșiei Sărata și unde se vor împlini 1122 stânjieni despre Sărata, să fie hotar, iar nu peste Sărata”. Pe latul moșiei urma să se facă cea de a doua trăsură” și unde se vor împlini 1122 să pună și pietre despărțitoare de către moșia căminarului și să meargă apoi cu acea linie până la slemnea dealului, unde stau moșiile cu capetele, căci acolo urmează a fi și piscul cu tufele roșii”. Înalta instanță nu va intra în cercetarea bățăilor administrate de moșneni oamenilor căminarului Moscu, ea trimițând judecarea evenimentelor către judecătoria de la Buzău. Se reținea, totuși, și plângerea moșnenilor Lipieni împotriva aceluiasi căminar.⁸ După *Așezământul* moșiei Nenciulești din 15 octombrie 1834, la 22 martie, anul următor, pe baza raportului lui Tănase Nenoveanu, sprijinit de judecătoria buzoiană, în prezența serdarului Andonescu, dar și a moșnenilor Lipieni, urma să se treacă la delimitarea proprietăților “cu punere de pietre hotare și alte semne, după orânduiala hotărnicilor și să dea carte de hotărnicie”. Prezența ampoliatului oficial se datora faptului că acesta era vecinul moșiei aflate în litigiu, ca, de altfel, și moșnenii din Lipia.⁹ Numai Matei Musceleanu logofătul va ataca *Așezământul* amintit, nemulțumit fiind de partea ce îi revenea. În 27 iunie, tot în sălile de lângă Biserica Albă, din Capitală, se pronunța sentința în procesul moșnenilor Borcănești și Nenciulești cu o figură aparte a Buzăului, serdarul Dim. Sărățeanu. Acesta va ocupa în justiția și administrația epocii diferite funcții, având o îndelungată experiență și un mare număr de procese cu moșnenii zonei, dar și cu rudele sale din neamurile Muscelenilor și Verneștenilor. Acum serdarul se afla implicat în mari acțiuni de convingere pe lângă Domn, pentru necazul avut de fiica sa, Ecaterina, acuzată de preacurvie, în urma legăturii avute cu vărul soțului. Acesta, Ioan Vernescu, așa cum aminteam, deși era chiar președintele instanței buzoiene, va comandita asasinarea soțului Ecaterinei Vernescu (Sărățeanu).¹⁰ Câștigase serdarul D. Sărățeanu amintitul proces cu moșnenii și la Divanul Vremelnicesc, iar acum i se reconfirma stăpânirea peste moșia Muscelul-Sărății. Totuși, 12 pogoane de vie și de pruni reveneau, tot aici, moșnenilor care se vedeau nevoiți să achite și cheltuielile de judecată. Vor mai apărea moșnenii Nenciulești, în documentele instanțelor și în 28 mai 1835, când se declarau mulțumiți de hotărnicia din 1794. Șt. Moscu avea la 1 iulie 1835 o altă confruntare cu moșnenii, pentru că aceștia i-ar fi călcat

moșia de la Sărata. Jeluitoarea obținuse la București alegerea părților, conform documentului din 1696, “cu punere de pietre” și cercetarea împrejurărilor în care se tăiase pădurea. Nenciuleștenii Dramoir și Stoica Alexe, precum și moșnenii Obrăzești se adresau, împreună cu pădurarii lor din Muscelul Dării, în 1836, subcârmuitorului de Sărata, arătând probleme ce le aveau la o pădure de prigonire cu Gh. Grecu, tot din Nenciulești, reliefându-se fenomene centrifuge de ieșire din indiviziune.¹¹ N. Badea, Ion Borcan cu fiii lor, moștenitorii lui Radu Borcan, se jeluiau lui Vodă, în 19 noiembrie 1837, vis-à-vis de biv clucerul D. Sărățeanu. Via, livezile din hotarul Nenciuleasca se stăpâniseră în devălmășie, după hotărnicia de la 1683, fără probleme, “nebântuiți nici într-o vreme într-o învecinare cu sfoara de moșie numită Brânzeasca”.¹² Cu ocazia procesului se vor aduce documente, din 29 aprilie 1779, 5 februarie 1781 și 21 martie 1795. Totuși, conform sentinței, în afara pogoanelor de vie din Muscelul Sărății, vor plăti moșnenii clucerului și șapte sfanți, sumă de-a dreptul de neglijat. Postelnicelul N. Nenciu cerea, la 12 martie 1837, să se judece cu moșnenii pentru un vechilet. Înainte de acest demers către judecătoria buzoiană, el se adresase și Marii Logofeții a Dreptății. Între moșnenii implicați se aflau Șt. Marcu și Vasile Mereacre. În jalba moșnenilor, din 17 martie, adresată instanței, se arăta că Nenciu era, într-adevăr, codevălmaș cu ei și că acesta le cerea 8.222 lei, “ce am rămas noi dumnealui căminarului Șt. Moscu în ani trei leat 1835 pentru călcarea moșiei d-lui și venitul ce s-au cunoscut asupra noastră după deosebirea moșiei ce s-au făcut”.¹³ Cumpărând o pădure, în 1839, de la serdarul Dim. Sărățeanu, moșnenii vor declanșa un nou conflict între acesta și ginerele său, Dumitruche Vernescu, conflict ce ajungea în instanța buzoiană. Anghel Costache Vernescu, fiul decedatului sluger Iordache Vernescu de la Slam Râmnic, în 2 martie 1842, cumpăra 130 de stânjieni în hotarul Sărății “ce-i zice și Nenciulești dintr-acest județ Buzău, plasa Sărății în devălmășie cu ceilalți moșneni”.¹⁴ Alegerea moșiei, din 23 ianuarie 1851, făcută de Al. Lambru, va fi contestată de moșneni tocmai în 1860. Vor fi moșnenii acționați în instanța buzoiană, la 1852, de către V. Porumboiu, preotul Vasile și Ioniță Istrățoiu, pentru punerea în aplicare a unei hotărâri pronunțate, în 1844, și înregistrată sub nr. 202.¹⁵ La 31 decembrie 1851, cu o sumă mai mare ca de obicei Matei, fiul preotesei Maria Trufin îi vindea o jumătate de stânjien din hotarul Muscelul Sărății-Nenciulești lui Grigore, fiul preotului Constantin. Același fiu de preot, tot acum, mai cumpăra o jumătate de stânjien de la Ioana Trifan, în același loc. O altă achiziție intervenea la 7 decembrie 1853, când Mihai, fiul lui Ivan Borcan mazilul, vindea trei stânjieni din moșia Nenciuleasca, pentru 375

de lei, lui lordache, fiul lui Neculai Borcan. Tot Mihai Borcan, la 25 aprilie 1854, vindea vărului său Răducan Badea Borcan trei stânjieni de moșie, iar la 4 iunie, Zamfir Doman Spirea vindea, pentru 1.120 de lei, lui Ioniță Durda patru stânjieni “din capul moșiei de jos și până la capul moșiei de sus precum merge moșia cu ceilalți devălmași părtași”.¹⁶ Și boierii de neam vindeau terenuri, cazul lui Ioniță, fiul lui Constantin Burada, fiind ilustrativ. Acesta, la 12 iunie 1854, vindea un stânjien, cu 280 de lei, lui Stoica, specificând că stânjienul “se află în trupul moșiei moșnenilor Nenciulești din capul moșiei de jos până la capul de sus precum merge și al celorlalți părtași”.¹⁷ Mareș, fiul moșneanului Grigore, ajungea și el să dea o jumătate de stânjien lui Andronache Burada, pentru a stinge unele conflicte mai vechi. Împreună cu soția sa Uța, Mareș mai vindea, la 1855, șapte palme și opt degete de moșie, pentru nu mai puțin de 256 de lei, achizitor fiind Sandu Ciocan. Sub asemenea presiuni se ajungea, în 1855, la un număr de șapte moșneni pe aproximativ 50 ha. De reținut este și faptul că moșnenii Nenciulești (Puricești) de la Gura Sărății se deosebeau de cei din Sărata sau de cei Bugheni din Monteoru. Maria Verneasca solicita, la 1 iunie 1860, la Buzău, “formăluirea” hotărniciei moșiei Nenciulești, după divorțul ei de Matache Dănescu, între vecini aflându-se Sultana Hrisoscoleu, N. Lahovari și moșnenii. Hotărnicia se efectuase, în octombrie 1850, de către Al. Lambriu. Documentul, deosebit de amplu, poate fi și azi interesant, pentru cei de aici, deoarece apar o serie de microtoponime, parte existente și azi. Cea de a patra trăsură se efectuase, din hotarul moșiei Brânzeasca, “unde stă și moșia Sărata a proprietarului Iacovăraș și mergând la vale drept în curmeziș până în vii, până în apa Sărata drept cotul ce-l face mai sus din gura Isvorului Dulce”.¹⁸ Asupra posibilităților economice ale moșnenilor o imagine elocventă e atestată de dota din 28 ianuarie 1864, dată de către Ioniță moșneanul și soția sa Preda, pentru fiica lor Ana. Astfel, îi reveneau Anei, cu ocazia căsătoriei, via, un loc sterp, două tocitoare, un loc de casă, un stânjien de moșie, două junci, doi lefti,¹⁹ o scoarță, două plăpumi, o velință mare, patru perne, rochii, fuste, viguri de postav, cămăși, prosoape, șervețele etc.²⁰ O deosebire se producea în deceniul cinci al secolului al XIX-lea, când localitatea Nenciuleștii Moșneni avea sigiliu propriu, ca, de altfel, și partea aservită din Nenciulești, prin sintagma adăugată, subliniindu-se clar poziția lor administrativă. În alt palier este de menționat că organele fiscale erau cele care vor hărțui obștea, la 1869-1870, pentru o datorie de 706,82 lei, datorie ce rezultase din neplata contribuțiilor directe și speselor de urmărire. Guvernul, în șed-

ința din 8 noiembrie 1869, hotărâse, în urma propunerii secretarului de stat de la Finanțe, să se treacă la vânzarea a 40 de pogoane de pădure a moșnenilor, pentru recuperarea sumei. Speriați, moșnenii se vor grăbi să achite suma pretinsă de organele fiscale, astfel că, pe verso-ul adresei prefecturii buzoiene, din 17 octombrie, prin care se cerea vânzarea bunului moșnenesc, un I. Dumitru scria că primarul N. Ivănescu, de la Gura Sărății, cât și subcasierul I. Vasilescu îl încunoștințaseră că moșnenii achitaseră datoria, de unde și doleanța sa de “încetare a operațiunii de vânzare a pădurii moșnenilor”.²¹ În derularea evenimentelor, surprinde lentoarea comunicării situației, înaintea ședinței amintite. Abia la 19 aprilie 1877, contestația moșnenilor, depusă în 1860, referitoare la faptul că nu li s-au dat stânjienii ce le reveneau din acte, va fi respinsă de Tribunalul Buzău, care va confirma părțile lui C. D. Sărățeanu. Din derularea procesului, ce intervenise la 1876, între Dumitra Beșleagă, Anica Dobre Bercan și Tănase C. Popescu cu Hristache Nica Popescu, pentru averea rămasă de pe urma defunctului Nica Popescu, rezultau și unele date referitoare la situația bisericilor de la Gura Sărății. Astfel, epitropia bisericii din Valea Botii era formată din Șt. Catalin, Tudor Bașturea și preotul Stoica, iar aceea de la Nenciulești din C. Borcan, Em. Dinulescu și preotul Stoica.²² Pe la sfârșitul secolului al XIX-lea se amintea subdiviziunea Brânzești care avea 220 de locuitori. Anul 1894 aducea, pe lângă procesul cu N. Sărățeanu, și cererea moșnenilor de a ieși din indiviziune. La 1899, moșnenii, în număr de 60, se aflau în posesia a 54 ha., învecinându-se cu proprietatea Olgăi Bentescu și Mariței Vernescu. Trupurile de moșie Valea Puțului, Lipia Buzoianca, Sărata Ogrăzile și parte din Grăjdana se învecinau, în 1900, cu moșnenii Lipieni. După Marele Război de la 1916-1919, printre enormele sale jertfe între s-au numărat și cei 41 de eroi de aici, inscripționați pe monumentul ridicat, la 1931, prin gestul familiei Dumitru Done și în urma inițiativei învățătorului Al. Pâslaru, din Lipia.²³ Spre 1920, satul aparținea de comuna Gura Săratei și avea 844 de locuitori, dintre care o sută erau moșneni.²⁴

Pagina de istorie locală prezentată îi aduce înaintea celor de astăzi pe cei de ieri, în speranța de a evita o uitare nemeritată și neiertătoare.

1. *Catalogul Documentelor Țării Românești (în Continuare CDTR)*, vol. V, întocmit de Doina Duca –Tincuțescu, București, 1981, p. 361, rez. 832.

2. Arhivele Naționale Buzău (în continua Arh. Naț. Buzău), *colecția Documente*, LVII/9.

3. Petru N. Cossăceanu, *Carte de hotărnicie pentru moșia Sărata – Ogrăzile* (Hagi Moscu), București, 1901, p. 3.

4. Vezi I. C. Filitti, *Arenda moșiilor în Muntenia la 1831 și 1833*, în “Analele economice și statistice”, XIV, 1931, nr. 9-12, p. 91.

5. Arh. Naț. Buzău, *fond Judecătoria Buzău, dosar 585/1832, f. 1.*
 6. *Ibidem*, dosar 547/1833, f. 1.
 7. *Ibidem*, dosar 297/1834, f. 1-2.
 8. Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare ANIC), *fond Înaltul Divan, dosar 16246/1832*. Hotărârea era trecută la filele 20-25 verso din "Condica nr. 6 pentru hotărârile ce se fac de prez (ident) dumnealor cinstiți boieri ai Înaltului Divan în pricinile politicești pă acest următor an, leat 1835, ghenarie" document încheiat la 10 decembrie, printr-un proces verbal, semnat de directorul Logofetei Dreptății, Alexandru Ghica.
 9. ANIC, *fond Înaltul Divan, dosar 14272/1835, f. 1-5.*
 10. Arh. Naț. Buzău, *fond Tribunal jud. Buzău, dosar 69 /1844, f. 1-35.*
 11. Arh. Naț. Buzău, *fond Pretura plasei Sărata, dosar 10/1831, f. 113.*
 12. *Ibidem*, dosar 20 /1837, f. 192 v.
 13. Arh. Naț. Buzău, *fond Tribunal jud. Buzău, dosar 694/1837, f. 4.*
 14. *Idem*, *fond Tribunal jud. Buzău. Condici, dosar 5/1841, f. 12.*
 15. Arh. Naț. Buzău, *fond Tribunal jud. Buzău, dosar 622/1852, f. 2.*
 16. *Idem*, *fond Tribunal jud. Buzău. Condici, dosar 17/1854, f. 30 v.*
 17. *Idem, colecția Documente, LVII/137.*
 18. *Idem, fond Tribunal jud. Buzău. Condici, dosar 15/1860, f. 42 v. – 43.*
 19. Piese de patru ducați din aur care se puneau la gât ca podoabă, cusuți pe o pamblică de catifea, evaluați în epocă la 9 galbeni. Sub forma de *lefti* rar mai erau pomeniți în ultima parte a secolului XX "vânați" pe atunci pentru a fi folosiți ca aur dentar într-o totală ignorare a valorii numismatice de către mai rarii posesori.
 20. Arh. Naț. Buzău, *colecția Documente, LVII/199.*
 21. *Idem, fond Tribunal jud. Buzău, secția I-a, dosar 150/1870, f. 1-2.*
 22. *Ibidem, dosar 102/1876, f. 5.*
 23. Eugenia Stoica, *Catalogul monumentelor eroilor din județul Buzău, Buzău, 1982, p. 29.*
 24. P. Poni, *Statistica moșnenilor, București, 1921, p. 155.*

După 65 de ani

Aerodromul Mizil și misiunea „Tidal Wave“

----- Emil NICULESCU

La 65 de ani de la confruntarea pentru apărarea "Festung Ploiești" împotriva "valului nimicitor" al aviației de bombardament americane, ne reamintim de măiestria, spiritul de sacrificiu și camaraderie de arme probate de piloții de vânătoare, care au înscris o pagină de onoare în istoria aripilor românești.

În 1840, în urma „sacrificării” fostului județ Săcuieni (Saac) și împărțirea între județele învecinate, Prahova și Buzău, Mizilul, revenit acestuia din urmă; aflat, după 1847, pe noul traseu al drumului ce lega Ploieștiul, pe sub deal, de Buzău, pentru a scurta legătura Moldovei cu Capitala țării, devine, mai apoi stație de poștă și, din 1872, și stație C.F.R. La începutul secolului XX, comuna urbană, reședința plasei Tohani, avea, prin energicul primar Leonida Condeescu, nemurit de Caragiale în schița „O zi solemnă”, aspirații din cele mai ambițioase: să devină capitală de județ, reședință episcopală, garnizoană a Regimentului de infanterie 32 „Mircea”, să aibă facultate de medicină sau să devină... port la Marea Neagră; toate acestea ar fi fost doleanțele mizilenilor înfățișate spre rezolvare lui Carol I, cel supranumit „Îngăduitorul”, dar singurul favor obținut a fost cel de a deveni stație, pentru un minut, a trenului accelerat Bu-

curești – Berlin. Dar, prin capriciile istoriei – intrarea în al doilea război mondial, alături de puterile Axei (Roma – Berlin – Tokio), visul lui Condeescu se reconverteste: Mizilul devine un port aerian, un aerodrom militar. Faptul se datora vecinătății cu terenurile petroliere de la Ploiești și Câmpina, rafinăriile de acolo fiind considerate de Winston Churchill drept *rădăcina pivotantă a puterii germane*.

Miza petrolului românesc, pentru funcționarea mașinii de război germane, a făcut ca generalul Gerstenberg să elaboreze un plan de apărare denumit „Festung Ploiești”; conform acestuia, la sfârșitul lui noiembrie 1942, în zonă se aflau 50.000 de soldați din Luftwafe și 70.000 de prizonieri, 40 de baterii de 88 și 37 mm., alte baterii de calibre mai mici și o companie de 500 pompieri nemți, iar, ca acoperire aeriană, escadrițele de la Mizil și Ziliștea, cu câte 52 și, respectiv, 17 avioane. „Festung Ploiești” era, după sursele ame-

ricane prima fortăreață aeriană din lume în jurul unei instalații industriale (Nicolae Dinu, *Ploieștii în războiul aerian* (1942 – 1944), în: *File din trecutul istoric al județului Prahova*, Ploiești, Muzeul de Istorie, 1971, p. 190).

Cercetătorii de mai târziu au completat informațiile despre forțele aeriene ce securizau zona: Escadrila 45 vânătoare I.A.R. 80 (Târgșorul Nou), Escadrila 53 vânătoare Messerschmitt 109 G. (Mizil), escadrilele 61 și 62 vânătoare, aflate la Pipera și Popești – Leordeni (Mircea Acojocăriței, *Acțiunile aviației*, în: *Veteranii pe drumul onoarei și jertfei. De la Stalingrad la bătălia Moldovei. August 1942 – august 1944*, Editura „Vasile Cârlova”, 1997, p. 524); Rene Sedillot aprecia că, în afară de cele patru escadrile amintite, mai existau pe aerodromurile învecinate alte șaiszeci de aparate de vânătoare (*Istoria petrolului*, Editura Politică, 1979, p. 244).

Grija deosebită a germanilor față de zonă sporise considerabil, după ce, în iunie 1942, aviația militară americană încercase să ajungă din Siria în România, încălcând neutralitatea Turciei, fapt ce l-a motivat pe Hitler să suspende hotărârea de a desființa artileria antiaeriană nemțească de aici, ba chiar să și mărească cu 3000 de oameni efectivul aviației militare germane (Andreas Hillgruber, Hitler, *Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relațiile germano – române 1938-1944*, Editura „Humanitas”, 1994, p.242).

Aerodromul de la Mizil era rezidența aviației germane de vânătoare, aici aflându-se trei escadrile de Me. 109 G., aparținând grupului 1/J.G. 4, cu 54 de aparate. Comandantul grupului era căpitanul aviator Hans Hahn, supranumit „Gloke” (Cocoșul de luptă), pilot de excepție, între ai cărui subordonați se numărau: Staffel, comandantul Escadrilei 1-a, locotenentul major Wilhem Steinmann, cu o mare experiență de luptă pe frontul din est (a terminat războiul cu 44 victorii aeriene), locotenentul Hans Schopper, comandantul Escadrilei a 2-a, care făcuse campaniile din Polonia, Norvegia, Olanda și Rusia, și căpitanul Manfred Spenner, la Escadrila 3, titularul a 12 victorii aeriene în luptele din Tunisia și Rusia.

Piloții români li s-au adăugat, în luna aprilie 1943, venind de pe litoral, mai întâi la Târgșor; comandantul escadrilei fiind căpitanul Lucian Toma, secondat de camarazi foarte bine pregătiți cum erau sublocotenentul Ioan Maga și adjutanții Dumitru Encioiu; Gheorghe Feremide și Nicolae Sculi (Valeriu Avram și Constantin Costache, *Sar în aer Ploieștii ?*, în: „Magazin istoric”, nr. 2 (311), februarie 1993, p. 54-55).

În lunile mai-iulie, Escadrila 52 vânătoare și-a continuat antrenamentele de luptă aeriană, chiar dacă metodele de zbor și interceptare a țintelor difereau de cele ale coechipierilor; căpitanul Hahn era pentru zborul în formația “tip stea”, căpitanul Toma, adeptul vânătorii libere sau atacului la nivelul unei escadrile și

apoi în cadrul unei celule, vânător și coechipier. Zilnic se exersau teme impuse, fiecare pilot având două-trei ieșiri, zborul executându-se la înălțimi de 6-7.000 de metri, altitudine la care se știa că evoluează “Liberatoarele” americane (Victor Donciu, *Misiunea Tidal Wave*, Editura Militară, 1993, p. 47).

În momentul când cuceresc nordul Africii, pentru conducerea militară americană se conturează planul numit “Tidal Wave” (Valul nimicitor), care privea regiunea petrolieră Ploiești; aviația satrategică având în vedere că existau aici 128 de centre petroliere, era cel mai mare centru feroviar pentru transportul aurului negru, cu o capacitate de 5 milioane de tone pe an, rafinările moderne asigurând o bună prelucrare a produsului brut și, în fine, producția curentă asigura cam 27% din totalul Axei. Forțele mobilizate pentru bombardamentul nimicitor erau impresionante: 177 de aparate “Liberator” B-24 cu 1725 de americani și un englez, aflate sub comanda generalului de brigadă Uzal G. Ent. Fiecare avion plecat din Benghazi, fără protecția aparatelor de vânătoare, ducea 12.000 litri de benzină, 2.000 kg. bombe, totalizând 311 tone, plus alți explozibili de talie mai mică, precum și o mitralieră jumelată de 12,7 mm. (Horia Brestoiu, *Impact la paralela 45. Incursiune în culisele bătăliei pentru petrolul românesc*, Editura “Junimea”, 1986, p. 491).

Această formidabilă “armada” decolează de pe piste, în dimineața zilei de duminică, 1 august 1943, cvadrimotoarele urmând să zboare la 7000 m. și să atace razant, la 100 m înălțime.

La orele 14 “valurile” succesive de bombardiere americane sunt deasupra Ploieștiului, zgomotul exploziilor concurând cu bubuitul bateriilor antiaeriene, într-un carusel infernal, care va dura douăzeci și șapte de minute. Gruparea *Circul Ambulant* a atacat rafinările din sudul Ploieștiului și triajul de cale ferată din Gara Ploiești-Sud, lovind un tren cu muniții; grupul *Bilele Negre* s-a direcționat asupra Rafinăriei “Columbia” și a Complexului “Brazi”; grupul *Pyramides*, cel mai numeros, și-a lansat bombele asupra Rafinăriei “Astra Română” iar grupul *Scorpionii Cerului* a asaltat Rafinăria “Steaua Română” (*Istoria radiolocației din apărarea antiaeriană a României*, Editura “Pro Transilvania”, 2001, p. 44).

Pe aerodromul Mizil alarma se dă la ora 13,28, când patrula de serviciu a Escadrilei 53 vânătoare primește misiune de luptă; își iau zborul sublocotenentul Ioan Maga, împreună cu adjutanții Dumitru Encioiu și Nicolae Sculi precum și o patrulă germană comandată de locotenentul major Wilhem Steinmann. Avioanele de vânătoare românești și germane au încercat, și de multe ori au reușit, să rupă formațiile, să atace bombardierele izolate și chiar să obțină unele victorii în lupta aeriană. Ioan Moga și Dumitru Encioiu au doborât, la sud de Periș, fiecare, câte un avion american, reușind să aterizeze cu aparatele ciuruite. Avia-

torii germani au doborât și ei 7 aparate, locotenentul major Steinmann lovind bombardierul "Brevy Wagon" (Valeriu Avram și Constantin Costache, Op. cit., p. 57).

Comandorul (r.) aviator Viorel Popescu va "raporta", în pagini memorialistice, următoarele victorii înscrise pe răbojul piloților de vânătoare români; dintre "Liberatoare" au fost doborâte 3 avioane de către Grupul 6, prin sublocotenentul aviator Carol Anastasescu și adjutanții aviatori Aurel Vlădăreanu și Dumitru Ilie, Escadrila 52 doboară 2 avioane prin piloții Ion Maga și Iencioiu, Escadrila 45 vânătoare doboară 3 avioane (locotenentul aviator Bârlădeanu două și sublocotenentul aviator Cristu unu) (Veteranii pe drumul onoarei și jertfei 1941 – 1945, Editura "Vasile Cârlova", 1998, p. 530).

Sublocotenentul buzoian Carol Anastasescu, din escadrila de la Pipera, a fost amplu mediatizat de presa vremii, fiind supranumit "torța vie", "omul torță", "omul bolid"; reproducem din revista "România Aeriană" (nr. 9, septembrie 1943): *După ce a doborât un avion inamic cu armele de bord, s-a năpustit cu motorul în plin într-un al doilea bombardier, luînd, împreună cu acesta, drumul solului. Cu coloana vertebrală ruptă, cu arsuri la mâini și la picioare, sublocotenentul aviator Carol Anastasescu își așteaptă vindecarea în sanatoriul Dr. Antoniu din Capitală* (Constantin Iordache, *Incredibile întâmplări aeriene*, Editura "Olimp", 2005, p. 63-66).

Calculul final al acestei bătălii, desfășurată în "duminica neagră" a aviației americane, s-a dovedit a fi sub cele mai sceptice estimări: "82 de avioane au atins Benghazi (55 mai mult sau mai puțin atinse), 19 au aterizat pe alte terenuri, 7 au aterizat în Turcia, unde 79 piloți au fost internați, iar 3 au căzut în mare. Rapoartele definitive au arătat că 54 de avioane s-au pierdut, 41 dintre ele fiind doborâte în acțiune. Din 1728 aviatori, 123 au fost pierduți (morți, prizonieri sau internați)" (Horia Brestoiu, Op. cit., p.493).

După incursiuni arhivistice mai noi, după raidul pe teritoriul românesc au fost găsite epavele a 36 avioane B-24 "Liberator" iar prețul plătit de apărători a constat în 13 avioane de vânătoare – 11 germane și 2 române (Șerban Liviu Pavelescu, *Petrolul românesc în strategia aliaților. Prima mare lovitură aeriană asupra zonei petroliere românești. 1 august 1943*, în: *Anuar 1996. Studii de politică de apărare, teorie, doctrină, artă și istorie militară*, Editura "Vasile Cârlova", 1996, p. 147-157).

Din rândul forțelor germane și române pierderile umane s-au cifrat la 120 de morți și 236 de răniți, din care 101 erau civili; procentul decedaților din rândul populației, "pierderile colaterale", termen ce s-a impus mai ales după războiul din Iugoslavia, este totuși destul de mare, dacă luăm în calcul că, duminică fiind,

muncitorii și funcționarii societăților petroliere erau liberi. Faptul că numărul de bombe destinate distrugerii obiectivului de către americani era mai mare cu 170 de tone decât necesarul calculat, că antiaeriana putea, la înălțimea la care evoluau Liberatoarele, să le atingă înainte de a deversa sarcina, a condus la expulzarea acestora la întâmplare, fără a se rememora macheta cu țintele ce erau vizate. Afirmatia generalului Berenton traducea faptul că acesta era obiectivul strategic numărul unu al ofensivei de bombardament strategic, *chiar dacă vom pierde tot ce trimitem, dar ținta este atinsă, ea va merita aceasta* (Șerban Liviu Pavelescu, Op. cit., p.149).

Pierderile de personal ale aviației americane datorate artileriei antiaeriene și aviației de vânătoare au fost, după alte estimări, mult mai mari – 447 de morți și dispăruți (Victor Donciu), 112 morți, 110 prizonieri și 128 de dispăruți (Valeriu Avram și Constantin Costache) sau 532 de aviatori – morți, prizonieri, dispăruți sau internați în Turcia și Bulgaria (Eugen Preda, *Miza petrolului în vâltoarea războiului*, Editura Militară, 1983, p.121). Captivii au fost internați într-un lagăr „de lux“, bucurându-se de cele mai înalte atenții oficiale precum și de serviciile aliaților sovietici: *Regele Mihai vizita pe prizonierii americani, deținuți confortabil pe Valea Prahovei, la Timișul de Jos, (bucătarii erau prizonieri ruși !)* (Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura „Univers Enciclopedic“, 1997, p.42).

Oricum, motivația misiunii "Tidal Wave", prin distrugerile înregistrate la Ploiești, Câmpina, Moreni, în urma raidului, nu a fost atins, cea mai mare parte a instalațiilor continuând să funcționeze, procentele de avarie, la cele lovite, variind între 10 și 30%; au rămas neatinse rafinăriile "Româno-Americană", "Unirea", "Dacia-Romano" și "Xenia".

Importanța pe care o avea zona petrolieră prahoveană, în estimarea Aliaților, era considerabilă, dacă luăm în calcul că britanicii inițiază, în 21/22 decembrie 1943, operațiunea "Autonomul" - un grup de trei agenți parașutați în România pentru a culege o sumă de informații; capturați, vor fi interogați, pe 23 decembrie, de șeful S.S.I., Eugen Cristescu, și vor mărturisi că, din cele opt puncte încredințate spre "cerce-tare", primele două erau: *Situația producției și rafinării petrolului; Reconstrucția Ploieștilor (după raidul aliat din august 1943)* (Gh. Buzatu, *Războiul mondial al spionilor*, Editura B.A.I., 1991, p. 181-182).

La 65 de ani de la confruntarea pentru "Festung Ploiești", ne reamintim măiestria și spiritul de sacrificiu probate de piloții de vânătoare, ce au înscris o pagină de onoare în istoria aripilor românești. ■

Al doilea război mondial

Ierarhi buzoieni căzuți eroic pe frontul de est

----- Viorel FRÎNCU, Biblioteca Județeană "V. Voiculescu"

Odată cu declanșarea operațiunii „Barbarossa”, din noaptea de 22 iunie 1941, în rândurile unităților militare ale Armatei Române s-au regăsit și numeroși teologi din Eparhia Buzăului, care s-au dovedit, prin vrednicia ostășească și spiritul de jertfă ce i-a însoțit permanent pe câmpurile de luptă, demni să înscrie în cartea neamului pagini memorabile. În confruntările deosebit de grele cu Armata Roșie, pentru apărarea credinței strămoșești și pentru reîntregirea vechilor hotare răpite de sovietici de la Patria-mamă, încă din primele luni ale războiului, au căzut, eroic, numeroși buzoieni, printre care și teologi ce schimbaseră odăjdiile preoțești pe uniformă militară.

EROI AI REGIMENTULUI 8 DOROBANȚI

Primul dintre ierarhii care au căzut eroic, la începutul celui de-al doilea război mondial, pe Frontul de Est, a fost sublocotenentul în rezervă Ioan Pătrașcu din Regimentul 8 Dorobanți Buzău. Născut în anul 1909, în satul Vispești (jud. Buzău), într-o familie de harnici gopodari, acesta urmează cursurile Seminarului „Chesarie”, iar în 1931 se înscrie la Facultatea de Teologie din București pe care a absolvit-o, obținând diploma de licență cu mențiune maximă. Își satisface serviciul militar la Regimentul 8 Dorobanți, după care urmează concentrările din anii 1939 și 1940. Dovedind calități deosebite, Ioan Pătrașcu urmează cursurile școlii militare de ofițeri din Bacău, iar la 29 iunie 1940 este avansat la gradul de sublocotenent.¹ Încă din prima clipă, când conducătorul statului a lansat celebra chemare - „Ostași, Vă ordon: Treceți Prutul !” -, tânărul ofițer a primit comanda unui pluton din cadrul Companiei de cercetare a Regimentului 8. Pe 5 iulie, Divizia 5 Infanterie română, din Corpul 54 german, din care făcea parte și unitatea sublocotenentului. Ioan Pătrașcu, a trecut Prutul și a luat poziție pe flancul drept al acestuia, iar pe 7 iulie grosul forțelor diviziei a ajuns și el la frontiera din 1940, în dreptul orașului Moghilev. După ce Compania de cercetare și-a îndeplinit misiunea de recunoaștere, Regimentul 8 a

primit ordin de atac pe direcția Zgărdești-Mândrești, având misiunea de a cuceri liziera estică a zonei. Atacul a fost dat cu două regimente în linie, în timp ce al treilea era situat în spatele aripii stîngi. Iată cum descrie George Gh. Pâslaru, reporter de război, ultima luptă la care a luat parte slt. Ioan Pătrașcu: „Pe axul de atac al regimentului – în direcția lizierei estice a satului Zgărdești – Compania III luptă în formă de triunghi cu vârful înainte. La baza triunghiului se află plutonul I și III, iar în vârf plutonul II comandat de sublocotenentul de rez. Pătrașcu Ion. Înaintarea îi este, însă, imposibilă. Câteva cuiburi de arme automate inamice silesc compania să rămână țintuită la teren. În curând se identifică amplasamente de mitraliere rusești. Cele trei puști mitraliere ale plutonului sublocot. Pătrașcu Ioan își concentrează focul în această direcție, în vreme ce artileria dușmană varsă o ploaie de foc și schije. Voind să vadă efectul armelor sale, sublocot. nu ținu seama de urgența ce se deslănțuia în jur și plin de îndrăzneală se ridică în picioare, aruncându-și privirea înainte. Dar, dintr-un pom apropiat, un glonț îl lovi și-l răpuse pentru totdeauna.”²

În aceeași zi, la ora 14,00, Regimentul 8 Dorobanți Buzău cucerea satul Zgărdești, în timp ce Regimentul 32 Infanterie „Mircea” respingea trupele sovietice la est de Mândrești și din pădurea Gliceni.

Despre actul de curaj și spiritul de sacrificiu al tânărului ofițer, comandantul regimentului său scrie către familia îndurerată: „*Cu durere vă aducem la cunoștință că Sublocotenentul Pătrașcu Ioan a murit luptând eroic, în ziua de 8 iulie 1941, în luptele dela Zgârdești. Împărțăm, deopotrivă, durerea Dumneavoastră și vă asigurăm că memoria lui va fi neștearsă în amintirea camarazilor, iar numele lui va figura pentru totdeauna în cartea eroilor acestui regiment și al neamului, căci cei ce mor pentru Țară vor fi mereu pildă generațiilor viitoare.*”³

Pe data de 27 iulie 1941, Adolf Hitler îl contactează pe generalul Ion Antonescu și solicită sprijinul armatei române de a continua operațiunile militare la est de Nistru, obiectivul urmărit fiind cucerirea orașului Odessa, important port maritim, nod feroviar și bază pentru decolarea bombardierelor sovietice. Deși ideea angajării armatei române în aceste operațiuni nu a găsit un ecou favorabil în opinia publică românească, generalul Antonescu a acceptat cererea germană, la 30 iulie, iar la 3 august Armata 4 română, comandată de generalul de corp de armată Nicolae Ciupercă, originar din Râmnicu Sărat, a început să treacă Nistrul.⁴

La 14 august 1941 încercuirea orașului Odessa era un fapt împlinit, dar pentru cucerirea acestuia s-au dat mai multe asalturi sângeroase, la unul dintre acestea participând și tânărul ierarh buzoian Dumitru L. Ioniță, plutonier T.R. în Regimentul 8 Dorobanți.

Născut în anul 1912, în comuna Țintești, din județul Buzău, Dumitru L. Ioniță a fost crescut în atmosfera cucernică a Bisericii, dragostea pentru slujirea preoțească determinându-l ca, în toamna anului 1924, să se înscrie la Seminarul din Buzău. Dotat cu o inteligență desosebită, urmează cursurile Facultății de Teologie din București, iar după absolvire se înscrie la doctorat. Evenimentele războiului îl surprind în plină și rodnică pregătire a examenelor anului al II-lea de doctorat, dar o boală chinuitoare îl ținutuește, mai multe săptămâni, într-un spital militar.⁵

După însănătoșire, la începutul lunii august 1941, plt. T.R. Dumitru Ioniță se află angrenat cu unitatea sa în luptele pentru cucerirea Odesei, cele mai înverșunate confruntări desfășurându-se în perimetrul localității Dalnik, unde Armata Roșie opunea o puternică rezistență. „Aici (la Dalnik n.n.) inamicul s-a îngropat în linia defensivă, puternic susținute și bine dotate cu tehnică militară. Susținuți pe mare, sovieticii pompau zilnic pe linia frontului noi trupe care serveau drept carne de tun. Erau trupe bine echipate și înzestrate din belșug cu armament de diverse tipuri și cu muniție corespunzătoare. Excelau în branduri de mare calibru de 110 mm și katiușe”, își aducea aminte sublocotenentul buzoian Ovidiu I. Teodoru.⁶

Un alt ofițer buzoian, sublocotenentul în rezervă Ion

Iftimie, învățător în viața civilă, comandant de pluton în Regimentul 8 Dorobanți Buzău, relatează despre aprigile confruntări de la Dalnik: „*În jurul datei de 15 septembrie suntem lângă Dalnik, la 9 km de Odessa. Dalnik rămâne în lupta pentru cucerirea Odesei o tragedie românească.*”⁷

Aici se află și plt. T.R. Dumitru Ioniță, în seara de 16 septembrie. „Teologii buzoieni se caută, se anunță și se întâlnesc cu toții la căderea nopții. Își dau în-sărcinări unii altora, pentru ca supraviețuitorii să le aducă la îndeplinire ultimile dorințe. Momentul este solemn. Se îmbrățișează în tăcere și se despart, mergând fiecare la unitatea sa”, scrie preotul Gogu E. Sârbu.⁸

A doua zi trupele române și germane pornesc un atac furibund asupra Dalnikului. Ioniță este rănit la picior de o schijă și i se propune evacuarea, dar refuză să plece în spatele frontului. Se pansează și se reîntoarce printre ostașii săi. Iată cum descrie fostul director al ziarului „Acțiunea Buzăului”, George Gh. Pâslaru, fapta eroică a ierarhului buzoian: „*Plutonierul T.R. Ioniță Dumitru comanda un pluton de pușcași din compania a 7-a. (...) Rușii pun în bătae aruncătoarele și pământul este scormonit la fiecare metru. Ostașii sunt surprinși de acest foc și nu mai pot înainta nici un pas. Cu toate acestea, plut. Ioniță știe să-i îmbărbăteze și aruncându-se înaintea trupei la 20 metri, se apropie din ce în ce de linia rusească. Lupta este disperată și presiunea românească din ce în ce mai mare. Plutonul lui Ioniță depășise cu mult pe celelalte și acum amenința serios inamicul, pregătindu-se cu lupta pentru grenade. Un proiectil se sparse, însă, la o jumătate de metru de plutonierul Ioniță, iar o rafală de mitralieră îi sdrobi pieptul. Când a fost scos de pe poziție, degetele drepte îi erau înțepenite pe grenada, pe care nu mai avusese timp s'o arunce.*”⁹

Astfel au luptat și au murit, pe meleaguri îndepărtate, cei doi ierarhi care au îmbrăcat uniforma militară, dar care au purtat permanent în sufletul lor, dragostea pentru țară și credința poporului român.

OPERAȚIA „ODESSA” – TRAGEDIA ROMÂNEASCĂ

După eliberarea părților centrale și sudice ale Basarabiei, Armata 4 română, în componența căreia se afla și Divizia 5 infanterie, a desfășurat, între 8 august și 16 octombrie 1941, Operația „Odessa”, într-o zonă care reprezenta o importanță poziție strategică sovietică, flancul sudic al frontului. Ofensiva a început, în 8 august, cu forțele Corpului 5 armată, care a închis, la 11 august, cu Divizia blindată, spațiul dintre li-manurile Kjujalnik și Adjalâk, interzicând retragerea forțelor sovietice spre nord și est. Întâmpinând o puternică rezistență, generalul Nicolae Ciupercă reia, la

18 august, ofensiva armatelor române, reușind, după patru zile de lupte grele, să ajungă în fața celei de a doua poziții de rezistență inamică.¹⁰

Aici a acționat și Regimentul 12 Dorobanți, din care făcea parte și sublocotenentul în rez. Constantin D. Ceaușel, originar din comuna Vadu Pașii. Născut într-o familie de plugari, la 28 februarie 1913, acesta se înscrie, în anul 1925, la Seminarul Teologic din Buzău, dovedindu-se un harnic elev și un model pentru ceilalți. Deși era destul de tânăr, consătenii îi purtau un sincer respect, mai ales că, în vacanțe, era un priceput cântăreț în strana bisericii din comuna natală. În vara anului 1928, Prea Sfințitul Episcop Ghenadie, făcând o vizită canonică la biserica din Vadu Pașii și găsimd-l pe tânărul seminarist la strană, l-a întrebat despre cuprinsul slujbei din acea zi, iar răspunsurile acestuia l-au mulțumit peste măsură.¹¹

Constantin Ceaușel termină cursurile seminarului, în iunie 1933, și se înscrie la Facultatea de Teologie din Cernăuți, iar în 1936 obține titlul de licență. În timpul studenției, s-a impus în posturi de conducere, ajungând vicepreședinte al societății culturale „Junimea”. Se căsătorește în 1934, iar serviciul militar îl satisface la Regimentul 12 Dorobanți. Trăiește întreaga dramă a armatei române izgonită din Basarabia și umilințele la care au fost supuși militarii, propunându-și să-și răzbune camarazii.

În toamna anului 1940, este numit și funcționează ca profesor suplinitor la școala de meserii din comuna Săpoca (jud. Buzău), iar în martie 1941, primește ordin de concentrare. La parte la cele mai aprige confruntări cu rușii, la cele mai sângeroase lupte din Basarabia, care s-au dat în așa-numita bătălie de la Țiganca ori Dealul Epureni, când a fost respins un contraatac sovietic și a înaintat până la Cota 126. Din apropiere de Fălciu, trimite părinților săi, la 21 iunie, următoarea scrisoare testament: *„Sunt singur cu plutonul meu izolat într'un sat de pe malul Prutului... E jale: ieri a trebuit să asist la evacuarea locuitorilor cari au plecat în grabă nu știu unde... Probabil că vor veni vremuri timpuri mai grele, însă nu îmi este frică. M'am anunțat ca voluntar pentru misiunea aceasta care nu este deloc ușoară. Și m'am anunțat să merg eu, știind că victoria aceea este mai mare, pe care o capeți cu mai multe greutăți și sacrificii. O voiu căpăta, desigur, pentru că am ostași instruiți de mine, băeți foarte buni, cu cari merg la sigur spre isbândă. Dumnezeu îmi va ajuta să înfrâng cu ușurință greutățile ce le presimt și ne vom vedea iarăși...”*¹²

La 8 iulie, este rănit ușor, dar merge mai de parte, până la Nistru, când, pe brațul Tramciuc, barca lui se răstoarnă, dar scapă teafăr. Participă la luptele de la laska și Biellavka, în Ucraina. Superiorul său, căpitanul Uzum, îl propune pentru decorare cu ordinul „Mihai Viteazul”. Este rănit pentru a doua oară, la 18

august, dar rămâne, în continuare, în fruntea plutonului său. În ziua de 21 august, se afla la un post înaintat de observație, la Freudenthal, în apropierea Odesei, când un glonț vrăjmaș răpune viața eroului buzoian. Este înmormântat într-un sat de pe malul Nistrului pentru ca jertfa lui să străjuiască, peste veacuri, la hotarele României Mari.

La aceeași operație „Odessa” ia parte și sublocotenentul în rezervă Dumitru Gh. Popescu, din Regimentul 9 Dorobanți Râmnicu Sărat, unitate subordonată Diviziei 5 infanterie. Născut în comuna Popești (Rm. Sărat), în anul 1912, alegea calea preoțească, asemenea tatălui său, absolvind Facultatea de Teologie din Chișinău. La parte, încă de la începutul războiului, la toate bătăliile cu inamicul sovietic, pentru eliberarea Basarabiei, aducând la îndeplinire misiuni dintre cele mai grele. Participă activ la operațiunile militare de la Ungheni, Bălți, din codrii Orheiului, la eliberarea Chișinăului, orașul studenției sale, trece Nistrul și, împreună cu plutonul comandat de el, luptă cu vrăjmașul baricadat în Odessa. În toiul luptelor, este rănit grav în torace, iar brancardierii fac eforturi disperate, sub focul inamic, să-l transporte la primul post de ajutor, dar o nouă ploaie de schije abătută peste pozițiile românești îl atinge, în timp ce se afla pe brancardă. Este înmormântat la cimitirul eroilor din satul Dubinov (Transnistria) alături de camarazii săi căzuți pentru Credință și Patrie.

Pentru cinstirea jertfei lor, în ziua de 16 noiembrie 1941, în prima duminică, după începerea cursurilor noului an școlar la seminar, s-a oficiat un parastas la biserica „Neguțători” de către părintele prof. C. Minulescu, împreună cu spiritualii Seminarului. ■

1. Horia Constantinescu, Teologi buzoieni căzuți în războiul sfânt. În: „Îngerul”, an XIII, nr. 7-12/1941, p. 476.

2. George Gh. Pâslaru, Drumuri de sânge. De la Prut la Odessa, Editura „Muguri”, București, 1941, Tipografia „Acțiunea Buzăului”, p. 154.

3. Idem.

4. Cornel I. Scafeș, Horia VI. Șerbănescu, Armata Română 1941-1945, Editura RAI, București, 1996, pp. 24-25.

5. Preot Gogu E. Sârbu., Teologi buzoieni... În: „Îngerul”, an XIII, nr. 7-12/1941, p. 468-469.

6. Ovidiu I. Teodoru, Destin încrâncenat. Prizonier de război în U.R.S.S. 1942-1948, București, 2002, p. 31.

7. Ion Eftimie, Amintiri (manuscris aflat în posesia familiei, f. 17), apud dr. Constantin I. Stan, Buzoieni și râmniceni în bătălia de la Odessa (august – octombrie 1941), În: „Mousaios”, Vol. X, Buzău, 2005, pp. 139-140.

8. Preot Gogu E. Sârbu, op. cit. p. 469.

9. George Gh. Pâslaru, Op. cit., p. 138.

10. Alesandru Duțu, Florica Dobre, Lughin Leonida, Armata Română în al doilea război mondial 1941-1945. Dicționar enciclopedic, Editura Enciclopedică, București, 1996, p. 307.

11. Preot Gogu E. Sârbu, op. cit. p. 471.

12. Idem, p. 472.

Pe fronturile celui de al doilea război mondial

Combatanți buzoieni distinși cu Ordinul “Mihai Viteazul”

----- Emil NICULESCU

Cel mai înalt ordin de război românesc, “Mihai Viteazul”, a fost instituit de regele Ferdinand, prin Decretul nr. 2968 din 26 septembrie 1916 și a fost destinat răsplătirii faptelor de arme ale ofițerilor, după cum stipulează legea din 21 decembrie 1916. Însemnul acestuia, denumit simbolic cu numele primului domn unificator al țărilor române, era *Crucea treflată, smălțuită în albastru și cu marginile de aur. În centru se afla cifra de aur a regelui Ferdinand I, iar deasupra coroana regală de aur. Pe revers crucea este smălțuită tot în albastru și poartă anul 1916* (Catone Ștefan, Neculae Șerbănescu și Dumitreașcu Bedivan, *România. Decorații 1859-1991*, 1 Editura “Cover”, 1992, p.15). Cele trei clase ale ordinului se deosebeau prin mărimea crucii – 38 mm. clasa a III-a, 60 mm., clasele a II-a și I-a.

Printre cei care, în campania pentru înfăptuirea României Mari, au primit această distincție se numără și marele gazetar interbelic, directorul ziarului “Curentul”, născut la Buzău, în 1894; sublocotenentul Pamfil Șeicar, comandant al unui pluton de mitraliere din Regimentul 17 infanterie, se va remarca în lupta de la Cireșoaia, la 6 august 1917. El va înfrunta un regiment bavarez, cucerind o cotă ce era apărată de, pe atunci, căpitanu Erwin Rommel, viitorul feldmareșal din cel de al doilea război mondial, cel supranumit “Vulpea deșertului”. Pentru deosebite fapte de arme au fost decorați cu Ordinul “Mihai Viteazul” căpitanii Constantin Pantazi (viitor general) și Radu Pălăngeanu, precum și sublocotenentul Șeicar (viitor autor al lucrării de istorie și memorialistică “România în Marele Război”), de către însuși regele Ferdinand (Ion Pantazi, *Am trecut prin iad*, Sibiu, Editura “Constant”, 1992, p. 219).

Recunoștința națiunii pentru bravura celor din cam-

pania 1916-1919 s-a tradus și prin Decretul regal din 12 mai 1927, prin care s-au acordat deținătorilor acestei înalte distincții unele privilegii: *au primit gratuit proprietăți rurale în loturi individuale de câte 25 de jugăre; locuri de casă în localitățile rurale sau urbane, de reședință, de câte 500 m.p., plătibile în 20 de rate anual, dreptul de a călători gratuit, la clasa I, pe rețelele C.F.R., ale Navigației Fluviale Române și ale Serviciului Maritim Român* (Ion Safta, Jipa Rotaru, Tiberiu Velter și Floricel Marinescu, *Decorații românești de război. 1860-1947*, Editura “Universitaria”, 1993, p.17); adăugăm că iugărul, veche unitate transilvană pentru suprafețe agrare, însemna 0,5775 hectare.

Din 1936 purtătorii ordinului au primit un fel de uniformă, constând într-o mantie și o căciulă asemănătoare celor ale marelui voievod unificator, ce se purta la ocaziile oficiale, precum și la toate serbările oficiale organizate de stat. Se acorda și un stindard al ordinului diviziilor și brigăzilor mixte citate de trei ori prin ordin

de zi pe armată; hampa stindardului avea în vârf o pa-jură, pe care era scris pe o parte denumirea unității, iar pe cealaltă deviza “Patrie și Onoare”; sub drept-unghi era fixată o brățară de argint pe care se aflau gravate numele localităților unde s-au dat luptele pen-tru care s-a decernat ordinul. Regimentului 8 Infanterie Buzău i s-a acordat steagul de luptă cu Ordinul “Mihai Viteazul, clasa a III-a.

Primul regulament al ordinului a fost dat prin Decretul regal nr. 3709, din 6 noiembrie 1940, act în care s-a implicat generalul Ion Antonescu; era “*exclusiv rezervat ofițerilor pentru răsplătirea faptelor excepționale de război, prin care s-au distins în fața inamicului*”. Prin fapte excepționale de război se înțelegeau faptele deosebite săvârșite sub focul inamicului de ofițerii comandanți de unități aflați în luptă, fie prin pildă personală de vitejie, fie prin acte de inițiativă sau rezistență înverșunată pe poziție (Op. cit., p.22). În plus, membrii ordinului se bucurau de o serie de onoruri, cum ar fi dreptul de a ocupa locuri în preajma suveranului, la ceremonii naționale, acordarea salutului și onorului militar de către militari de toate gradele, iar, în cazul decesului ofițerilor în rezervă, asigurarea onorurilor militare prevăzute în regulamente pentru ofițerii activi.

Modelul ordinului din anul 1941, când România intră în cea de a doua conflagrație mondială, avea cifra regelui Mihai I și anul “1941”. O ultimă intervenție în configurația însemnului acestei distincții pentru eroism a fost operată, prin Decretul regal 1935, din 18 octombrie 1944, când a fost înființat Ordinul “Mihai Viteazul” cu spade, aici stipulându-se că, prin faptele excepționale de război, se înțelegeau acele acte de vitejie săvârșite în luptă de comandanții de unități care au adus faloase reale acțiunii locale, sau au influențat favorabil acțiunile de ansamblu.

Cum, în 31 octombrie 1944, se desființează medalia comemorativă “Cruciada împotriva comunismului”, înțelegem că adaosul celor două spade încrucișate la însemnul ordinului, într-un fel sau altul, departaja pe cei care luptaseră pe frontul de est de combatanții ofițeri de pe frontul de vest.

Între cei ce au dobândit Ordinul “Mihai Viteazul”, dintre buzoieni vom aminti, în primul rând, pe generalul de divizie Ion Dumitrache (n. 1889, în Ciorăști, jud. Rm. Sărat), comandant al Diviziei 2 munte (1939-1944) și al Corpului de munte (1944-1945; 1946-1947). Fostul combatant în primul război mondial participă la luptele din Basarabia și Rusia, și este decorat, în două rânduri, cu “Mihai Viteazul”, clasa a II-a și a III-a, pentru a sfârși, începând cu februarie 1945, vreme de mai mulți ani cercetat și reținut de mai multe ori sub acuzația de a fi ordonat represalii împotriva populației civile (Nalcik, 1942), însușire de prăzi de război etc. Marile unități de sub comanda sa au eliberat, după întoarcerea armelor, numeroase localități transilvane, între care Sf. Gheorghe, Odorhei, Târgu

Mureș, Sântana de Mureș etc., până la 17 octombrie 1944, când *Corpul de munte a ieșit din operații și a fost trimis în garnizoanele de reședință* (Leonida Loghin, Aurel Lăpășteanu și Constantin Urcaiu, *Bărbați ai datoriei. 23 august 1944 – 12 mai 1945*. Mic dicționar, Editura Militară, 1985, p. 129). Reacția rușilor față de acest corp de elită al armatei române se traduce și prin pierderile în ofițeri, subofițeri și soldați în cursul lunii august 1944 la trupele de vânători de munte (...). Total general: 12.325, din care 7.649 după încetarea ostilităților cu rușii, ceea ce ne dă de fapt numărul celor luați în mod samavolnic prizonieri din trupele de vânători de munte (Gheorghe Suman, Vasile Pricop și Marin Zaharia, *Epopeea vânătorilor de munte*, Editura Militară, 1992, p. 160).

Dintre cei căzuți sub deviza “Onoare și Patrie” pe frontul din est, despre care istoriografia militară, din motivul menajării susceptibilităților marelui vecin de la răsărit, nu a putut multă vreme să pomenească, se află și colonelul Gheorghe V. Ionescu (n. 15 V 1892, Buzău), absolvent al Școlii militate de artilerie și geniu, participant, în campania 1916-1918, la luptele de la Flămânda, Liești, Șerbănești, apoi, în 1917, la Mărășești, unde rămâne pe poziție în sectorul rămas descoperit prin retragerea Diviziei 17 ruse. În 15 aprilie este comandantul Regimentului 8 artilerie, în fruntea căruia va participa la operațiunile de pe frontul de la Odesa. La 6 august 1941, într-o încercare de străpungere a frontului sovietic, în zona Bakalovi, cade, în primele rânduri ale vânătorilor de munte din Regimentul 1, străpuns de un glonț de mitralieră; Regimentul 6 artilerie a fost citat de generalul Ilie Șteflea, în ordinul de zi din 11 august 1941, iar comandantul său a fost înaintat postmortem la gradul de general de brigadă, fiind decorat cu ordinul “Mihai Viteazul clasa a III-a (Alesandru Duțu și Florica Dobre, *Eroi români pe frontul de răsărit, 1941-1944*, Editura “Eminescu”1995, p.75-77).

Generalul Ion T. Ionescu (n. 25 XI 1896, Mărăcineni), după absolvirea Liceului “Al. Hasdeu”, din Buzău, urmează Școala de ofițeri de infanterie și Școala Superioară de Război. Și-a început activitatea la Regimentul 48 infanterie Buzău, cu care a participat la luptele de la Mătășești și Muncelu, unde a fost rănit; participă, ca adjutant al Brigăzii 50 infanterie, la campania din Ungaria (1919). Trecerea Prutului, în 1941, îl găsește în funcția de șef de secție la Marele Cartier General, apoi comandant al Regimentului 4 vânători moto din Divizia blindată. După 23 august 1944 a revenit la Marele Stat Major și, ca șef al serviciului statistic al armatei, a întocmit documentele pentru comisia României ce a participat la pacea de la Paris (1947); s-a pensionat în 1947, cu gradul de general-maior. Între decorațiile primite, amintim “Steaua României”, în grad de cavaler și ofițer, cu panglică de Virtute Militară, și Ordinul “Mihai Viteazul” (Valeriu Nicolescu, *Buzău-Râmnicu-Sărat. Oameni de ieri, oa-*

meni de azi, Vol.2, partea a 2-a, Editura "Evenimentul Românesc", 2001, p.164-166).

Un as al aviației militare române a fost căpitanul Mircea T. Bădulescu (n. 1 XI 1917, Buzău), absolvent al Școlii militare de ofițeri de aviație (1941). A luat parte la luptele de la Stalingrad și Cotul Donului, a luptat pe fronturile din Cuban, Crimeea și Iași, însumând 175 de misiuni de bombardament; alte 105 misiuni de luptă le-a executat, până în mai 1945, pe frontul de vest. Pentru faptele de arme a fost distins cu: "Mihai Viteazul", clasa a II-a cu spade, "Virtutea Aeronautică" (ofițer și comandor), "Coroana României" și "Steaua României". Epurat, în 1951, ca fost ofițer al armatei regale, va muri, într-un tragic accident, în 1967, ca angajat al GOSTAT Ploiești (Valeriu Nicolescu, Op. cit., p.27-28). Un bust al luptătorului se află în fața Școlii nr.1 din Buzău.

Un alt cavaler al Ordinului "Mihai Viteazul", aviator de elită (1000 de misiuni de luptă), a fost comandorul Tudor Greceanu (1917-1994); născut în familia boierilor Greceni, de la Topliceni, lângă Rm. Sărat, neam ce a dat, în timpul lui Brâncoveanu, doi dintre croniciarii Țării Românești, și-a petrecut copilăria și școala primară pe meleagul râmnicean. În ultimul război mondial, cu Grupul 7 Vânătoare, pe un aparat Messerschmitt 109 G, a participat la înfruntările aeriene de la Stalingrad. Pentru calitățile sale de luptător al înălțimilor, este admis pilot în vestita Flotilă Aeriană Germană "Udett". În 1949 este arestat și încarcerat la Jilava, Aiud și Canal. De la Gherla va încerca o spectaculoasă evadare, în urma căreia i se va amputa un picior; va fi transferat la penitenciarul de la Râmnicu Sărat; postum, l-a apărut un volum de memorii, *Drumul celor puțini* (Editura "Eminescu", 2000).

Dintre veteranii buzoieni, prin naștere sau adopție, care, până mai de curând, purtau însemnele ordinului colonei în rezervă: Ion Anastase, Ștefan Țărălungă, Vasile Băgulescu și locotenent-colonelul Ion Lazăr.

Bretele primilor doi ofițeri (purând numerele 824 și 827) au fost acordate prin Înaltul decret nr. 2505, dat la Sinaia în 13 septembrie 1943.

Căpitanul Ion Anastase, din Grupul 35 cercetare, a primit Ordinul "Mihai Viteazul" pentru curajul și avântul de care a dat dovadă în luptele din localitatea Schirokowsky, reușind să respingă atacul dat prin surprindere de inamic și să salveze astfel Punctele de Comandă a două divizii, precum și multe materiale, muniție și subzistențe. S-a distins de asemenea în dimineața zilei de 21 X 1942 când printr-un contraatac fulgerător restabilește o situație critică și, deși rănit, continuă lupta până la cucerirea obiectivului.

Sublocotenentului Ștefan Țărălungă i se conferă aceeași distincție pentru curajul excepțional, devotament și spirit de sacrificiu cu care a comandat plutonul de motocicliști pe câmpul de luptă la 20 XI 1942. (...) Deși rănit la piept nu se evacuează spre a nu rămâne unitatea sa fără ofițer. În zilele de 23, 24 și 27 XI 1942

se distinge în mod deosebit prin contraatacuri la baionetă la inamicul care se infiltrasese la Osseracy și cota 165.

Brevetul 193 al Ordinului "Mihai Viteazul" cu spade, date prin Înaltul decret nr. 2467, datat București, 4 august 1945, au fost acordate astfel: maiorului Vasile Băgulescu, din Regimentușul 33 dorobanți, pentru bravura și priceperea cu care și-a condus Batalionul în atacul din zilele de 1 și 12 IV 1945 pentru cucerirea cotelor 622 și 618; prin exemplul său personal reușește să pună stăpânire pe C.F. și cota 217 iar în ziua de 30 IV cucerește cota 389. În zilele de 2-5 V 1945 atacă și cucerește satul Drjnov și înălțimile de la V. și N.V. de sat precum și localitatea Kojetin cu toată reacțiunea dâră a inamicului.

Căpitanul Ion Lazăr, din Batalionul 8 vânători de munte, obține același ordin, cu brevetul nr. 196, pentru curajul destoinicia și spiritul de sacrificiu de care a dat dovadă în zua de 2 IV 1945 când batalionul său avea misiunea să atace pe direcția satului Dol: prin ploaia de gloanțe și bombardamente de artilerie își conduce unitatea (...) respingând inamicul (...). În ziua de 3 aprilie 1945, după patru atacuri consecutive, cucerește cota 271, ușurând prin aceasta manevrarea orașului Benovce; câștigarea acestei localități a fost salutată la Moscova, în 4 aprilie 1945, cu 20 de salve din 224 de tunuri (Gheorghe Suman, Vasile Pricop și Marin Zaharia, Op. cit., p.204. Ordinul de zi nr. 2 din 2 aprilie 1945, semnat de generalul Constantin Lordăchescu, comandantul Diviziei 2 munte, consemna: În cursul luptelor din ziua de 1 aprilie 1945, Batalionul 8 vânători de munte, sub comanda căpitanului Lazăr Ioan, atacând într-un teren muntos, cu râpe și acoperit, puternic apărat de inamic, a reușit să pătrundă adânc în dispozitivul inamic, făcând progresie de 5 kilometri. La orele 14,00, după ce a cucerit pădurile de sub dealul Dvorniky, a fost succesiv atacat de trei ori din flanc și din spate de puternice forțe inamice sprijinite cu foc de arme automate, puști cu tromblon și brandturi grele și ușoare. În momentele grele prin care a trecut batalionul, ofițerii batalionului, model de virtute ostășească, s-au transformat în trăgătorii armelor automate, iar trupa a primit contraatacul la grenadă și pe alocuri la baionetă, cauzând inamicului grele pierderi, reușind să păstreze pozițiile cucerite. În Ordinul de zi nr. 22 din 25 aprilie 1945 al Corpului 4 armată, comandat de generalul Filip Agricola se arată că, printre cei care s-au distins în mod deosebit, se află cei din Batalionul 8 vânători de munte comandat de căpitanul Lazăr, la cucerirea satului Zarazice (Mesajul patriotic al unor ordine de zi. Documente care elogiază vitejia și eroismul armatei române în războiul antihitlerist, Editura Militară, 1985, p.307).

Între aceia ce s-au jertfit pentru dezrobirea Ardealului, se află și locotenent-colonelul Ion Buzoianu (n.8 XI 1896, com Racovițeni). După numai patru luni de școală de ofițeri activi de infanterie, este avansat elev

plutonier și repartizat la Regimentul 9 infanterie Rm. Sărat, cu care a participat la luptele de pe frontul Moldovei; căpitan, în 1926, când e mutat la Cercul teritorial Rm. Sărat, face frontul din est ca maior comandant al unui batalion din Regimentul 9 infanterie. Căzut prizonier, se întoarce pe frontul transilvan la comanda Regimentului 2 infanterie din Divizia "Tudor Vladimirescu". În septembrie 1944, luptă în zonele Ilieni – Sf. Gheorghe și Oradea. În această din urmă zonă, conduce personal în teren batalioanele. Pe 28 septembrie, când răspunea unui atac de blindate, este grav rănit de explozia unui proiectil antitanc, câteva zile mai târziu se stinge din viață. A fost decorat, post-mortem, cu Ordinul "Mihai Viteazul" cu spade și ordinul sovietic "Steaua Roșie". La Rm. Sărat i s-a ridicat un monument, o stradă din Buzău îi poartă numele. Această dublă onoare are, deja, o semnificație cu mult peste ceea ce se rezerva bravilor deținători ai celei mai înalte decorații militare de război; pe monumentul ridicat în memoria lui Ion Buzoianu, într-un scuar rămnicean, se stipulează că a făcut parte din Divizia "Tudor Vladimirescu-Debrețin", decorată cu ordinul "Drapelul Roșu", iar combatantul a căzut *eroic la datorie în ziua de 28 septembrie 1944 în lupta contra fascismului, pentru o Românie liberă, independentă și democratică* (Florian Tucă și Mircea Corciu, *Monumente ale anilor de luptă și jertfă*, Editura Militară, 1983, p. 320). Monumentul, o coloană de beton și marmură albă, ridicat în anii 1945-1946, avansa despărțirea eroilor: cei care s-au luptat pentru regimul antonescian, pe fronturile estului, demni de oprobriu și punițiuni, și cei care s-au jertfit pentru o cauză dreaptă, în vest, demni de lauri și recunoaștere. Se pregătea, de către armata de ocupație sovietică, ce va adăsta până în 1958, îndoctrinarea ideologică ce se va face cu ofițeri proveniți, în bună parte, din efectivul diviziei menționate, viitorii loțiitori politici, garanți ai faptului că "lumina vine de la răsărit" și, după 30 decembrie 1947, colaboratori la decapitarea armatei române re-

gale.

Maiorul Gheorghe Murea (n. 20 VII 1909, Rm. Sărat), voluntar în armată, din 1928, urmează Școala de ofițeri activi de infanterie, și este repartizat sublocotenent la Regimentul 34 infanterie. În august 1944, cu gradul de maior, se evidențiază în luptele contra germanilor în Dobrogea, în septembrie primește misiunea de a crea un cap de pod peste Mureș, în zona Chirileu, respingând un puternic contraatac al inamicului, iar în octombrie participă la asaltul unei ferme fortificate, din apropiere de Carei. Pe 18 noiembrie 1944 se distinge în luptele pentru ocuparea unor puternice puncte de foc de la Mohacs și Flodvar (Ungaria); aici cade lovit de un proiectil de artilerie, explodată lângă punctul său de comandă. Este evacuat la Spitalul militar din Sibiu, unde se stinge din viață, după o îndelungată suferință, la 23 mai 1945, o săptămână după ce războiul se încheiase. A fost decorat cu ordinele "Steaua României" și, post-mortem, "Mihai Viteazul" cu spade, clasa a III-a.

Brevetele acestor viteji ofițeri poartă semnătura regelui Mihai I, mareșalului Ion Antonescu, cele ale generalilor Constantin Pantazi sau C. Vasiliu-Răscănu, nume intrate în istorie; după "abolirea monarhiei", acolo unde a existat interes, regimul "democrat popular" a translat / convertit această înaltă decorație, cu însemnul coranei, de de tristă amintire în epocă, pentru cei care tocmai începuseră falsificarea trecutului național, în alte medalii conferite de noul regim. Memoriile unora dintre cavalerii și ofițerii ordinului au intrat, după 1989, în paginile seriei de volume editate sub genericul "*Veteranii pe drumul onoarei și jertfei*" și altor contribuții asupra istoriei armelor și faptelor de arme din războaiele mondiale ce au marcat veacul al XX-lea. De Ziua Armatei României, celor cunoscuți, dar și celor rămași încă în pacea mormintelor anonime și arhivelor, le aducem un pios și meritat omagiu. ■

Manifestări buzoiene

Ziua Armatei României a fost sărbătorită în garnizoana Buzău prin organizarea unui amplu ceremonial militar și religios la Monumentul Eroilor Neamului din fața Prefecturii Buzău.

Episcopul Buzăului și Vrancei, P.S. Epifanie Norocel, a oficiat, alături de un sobor de preoți, serviciul religios, după care au avut loc depuneri de coroane și jerbe de flori, în memoria tuturor ostașilor români care s-au jertfit pentru patrie de-a lungul timpului.

În continuare, 145 de soldați voluntari din cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, care se instruiesc la Școala de Aplicație pentru Forțele Aeriene "Aurel Vlaicu" de la Boboc, au depus jurământul militar.

Au susținut alocuțiuni, generalul de brigadă Costel Tătaru, șeful resurselor la Statul Major al Forțelor Aeriene, generalul de flotilă aeriană Liviu Burhală, locțiitorul comandantului Comandamentului Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu" și inginerul Gabriel Balaban, prefectul județului Buzău.

Ceremonialul s-a încheiat cu defilarea gărzii de onoare și soldaților voluntari, moment în care trei elicoptere IAR 316 B și trei avioane IAR 99 Șoim au survolat municipiul Buzău.

În prelungirea ceremonialului militar, asistența a putut vizita o expoziție de tehnică militară asigurată de unitățile garnizoanei. *Mayor Romeo FERARU*

De Ziua Armatei, Fundația “Mareșal Alexandru Averescu” a organizat expoziția

Datorie și onoare, pagini de istorie militară buzoiană

Fundația Mareșal Alexandru Averescu

25 octombrie 1944 a marcat un moment important în istoria României – eliberarea Transilvaniei de Nord, răpită Statului Național prin dictatul de la Viena; s-a convenit, și este deja o tradiție, ca această dată să desemneze Ziua Armatei României, una dintre importantele sărbători naționale, cu atât mai simbolică în acest an, când se împlinesc 90 de ani de

când s-a realizat un istoric vis al românilor de pretutindeni: statul național unitar român, consfințit prin Marea Adunare de la 1 Decembrie de la Alba Iulia, unul dintre momentele astrale ale existenței noastre.

La înfăptuirea României Mari au stat ca temelie și vitejia și jertfele unităților buzoiene: Regimentul 8 și 9 Dorobanți, Regimentul 7 Artilerie

subordonate Armatei a 2-a condusă de către generalul Alexandru Averescu, arhitectul victoriei de la Mărăști, unul din colțurile triunghiului de foc de pe frontul Moldovei, unde a fost validată cu sânge devisa „Pe aici nu se trece!”.

Comandamentul Operațional Întrunit, continuatorul tradițiilor de luptă ale Armatei a 2-a, al cărui prim comandant i-a devenit patron

▲ Expoziția a fost vernisată de dr. Doina Ciobanu, directorul Muzeului Județean Buzău, care a evocat importanța zilei de 25 Octombrie. Au participat reprezentanți ai administrației publice locale, personalități ale vieții culturale buzoiene, elevi de la Școala nr. 15 și Liceul Pedagogic din Buzău și membri ai Fundației „Mareșal Alexandru Averescu”.

spiritual, a inițiat crearea Fundației „Mareșal Alexandru Averescu”, la care au aderat peste 1200 de persoane din unitățile Garnizoanei Buzău. Fundația a luat ființă în anul 2005 și în statutul său se înscriu, printre altele: cultivarea tradițiilor ostășesti, promovarea valorilor culturale, prin Cercul Militar, dar și inițierea unor acțiuni caritabile pentru militarii și personalul civil contractual din garnizoană.

În prelungirea unor rubrici de istorie militară, permanent în revista fundației, „Strajer în calea furtunilor”, s-a înscris și expoziția „Datorie și onoare – pagini de istorie militară buzoiană”, organizată între 24 și 26 octombrie a.c. și realizată în colaborare cu Muzeul Județean Buzău.

Din muzeele și din sălile de tradiții ale unităților s-au selectat acele mărturii ce le definesc profilul ca armă și le legitimează prezentul în memoria Armatei României, le trasează itinerariile, operațiunile și misiunile la care au luat parte în cursul timpului, le relevă bravura și spiritul de sacrificiu.

Albume, uniforme, machete, brevete și decorații, regulamente și hărți, echipamente și materiale de luptă, de la revista Armatei a 2- a „Carpații” al cărui număr este datat Decembrie 1916, decorațiile și ordinele dobândite pe fronturile celui de-al doilea Război Mondial, până la medalii jubiliare și aparatură mai veche sau mai nouă de transmisiuni, topogeodezie, parașutiști, aviație și artilerie antiaeriană.

Pe lângă cea de a 70-a comemorare a mareșalului, pe care Fundația a consemnat-o în cadrul unui ceremonial la 3 octombrie 2008, inițiativa acestei expoziții s-a așezat în completarea unor file cunoscute, dar și inedite, ale contribuției acestui ținut la marea carte a tradițiilor militare naționale.

Ne-am propus, și am reușit, ca expoziția noastră, să stârnească interesul vizitatorilor pentru cunoașterea istoriei naționale și a faptelor de vitejie ale Armatei României, iar tinerei generații să-i imprime spiritul patriotic. *Maior Romeo FERARU*

Aviatori și parașutiști pe cerul buzoian

Învingătorii cerului

Col. dr. Mircea Tănase, Statul Major General

Punct de referință pe harta aeronauticii românești, numele orașului Buzău a fost și va rămâne strâns legat de istoria aripilor românești. În acest sens nu trebuie decât să amintim că aici și-au desfășurat activitatea de-a lungul anilor două structuri emblematice pentru aeronautica militară românească: Școala Militară de Aviație de la Bobocu și Unitatea de Parașutiști din Crângul Buzăului, două structuri militare care au dat identitate orașului și județului Buzău și l-au înscris pentru totdeauna în constelația aripilor românești.

Zborul avioanelor și elicopterelor școlii de aviație, precum și plutirea cupolelor de mătase ale parașutiștilor militari au dat o culoare aparte acestor ținuturi.

Școala de Aplicație a Forțelor Aeriene de la Bobocu își are rădăcinile în Școala de perfecționare pentru piloții de război care a funcționat la Buzău în perioada interbelică, continuată, după 1958, cu Școala de Ofițeri de Avi-

EVENIMENT

ație nr. 1 "Aurel Vlaicu", unde s-au pregătit de-a lungul anilor atât piloți militari, cât și piloți pentru aviația civilă, precum și personalul nenavigant din aviație. De câțiva ani, în curtea școlii de la Bobocu a poposit și Școala de Maiștri și Subofițeri a Forțelor Aeriene, întregind astfel panoul celor care se pregătesc pentru a duce mai departe gloria aripilor românești.

Centrul de Instruire pentru Operații Speciale (structură continuatoare a Școlii de Aplicație a Forțelor pentru Operații Speciale "General-maior Grigore Baștan") pregătește astăzi mai multe specialități militare al căror numitor comun poate fi considerat saltul cu parașuta, această desprindere a omului de corpul aparatului de zbor și înălțarea spiritului său odată cu coborârea lină pe verticala cerpământ. În cadrul instituției funcționează, încă de la începuturile ei, Grupul de Încercări și Performanță, acest nucleu de parașutiști militari și sportivi care și-au transformat măiestria profesională în adevărată artă și ale căror evoluții la întrecerile interne și in-

ternaționale au dus gloria României și, evident, a orașului nostru, pe toate meridianele globului.

La fel de bine sunt pregătiți militarii parașutiști din Batalionul 60 Parașutiști "Băneasa-Otopeni", cel care duce mai departe tradiția primei unități de parașutiști din armata română și care s-au făcut și ei văzuți de nenumărate ori plutind sub cupolele albe sau kaki ale parașutelor militare, în cadrul antrenamentelor sau aplicațiilor tactice.

Alături de aviatorii de la Bobocu, parașutiștii militari din Crângul Buzăului au definit aceste locuri ca un tărâm al aripilor românești.

Aflat la a doua ediție, Mitingul aviativ de la 31 august 2008, în care au evoluat laolaltă, într-un spectacol aerian de excepție, aviatorii și parașutiștii militari, împreună cu camarazii lor de zbor de la Aeroclubul României, ne-a dovedit încă o dată că aripile românești, fie ele ale aparatelor de zbor sau cupolele de mătase ale parașutelor, s-au aflat și se vor afla întotdeauna într-un spațiu firesc de afirmare pe cerul

Buzăului, ceea ce ne dă convingerea că orașul poate fi numit, fără teama de a greși, un ORAȘ AL ZBORULUI, un oraș de pe emblema căruia nu ar trebui să lipsească o aripă de avion și o cupolă de parașută. De aceea, nu cred că ar fi lipsită de interes ideea ca la una din porțile de intrare în orașul nostru să plasăm un ansamblu monumental care să cuprindă cele două elemente, ca simbol al urbei, care să-i confere o notă în plus de unicitate și un blazon bine meritat.

Succesul de răsunet pe care l-au înregistrat cele două ediții ale acestui miting aerian este confirmat în primul rând de interesul cu care spectatorii buzoieni au venit de fiecare dată într-un număr foarte mare. Și de fiecare dată acești ÎNVINGĂTORII AI CERULUI ne-au convins, prin evoluțiile lor spectaculoase, că această manifestare merită să fie permanentizată ca o sărbătoare a aripilor românești, menită să includă Buzăul în calendarul manifestărilor naționale și internaționale de acest gen.

Col. (r) Gheorghe Chiru, manager general ELCARGID Buzău, și Constantin Voicu, directorul general al Aeroclubului României, organizatorii mitingului aerian de la Buzău.

Comemorarea marelui soldat

Vineri, 3 octombrie a.c., s-au împlinit 70 de ani de la moartea mareșalului Alexandru Averescu, personalitate care ocupă un loc distinct în panteonul personalităților militare, dedicându-și întreaga viață neamului românesc.

Membrii fundației care îi poartă numele, împreună cu colectivul Comandamentului Operațional Întrunit „Mareșal Alexandru Averescu” au comemorat evenimentul prin depunerea de coroane de flori la bustul mareșalului, sculptură care se află în incinta aceleiași instituții, și prin evocarea personalității marelui comandant.

Reamintim cititorilor că Alexandru Averescu (1859-1938) a fost o figură atipică pentru viața politică a României interbelice. S-a născut în Ținutul Bugeacului, lângă Ismail. Cariera sa militară a avut o traiectorie constant ascendentă. A făcut studii în Italia (la Torino), la Școala Superioară de Război

(1894-1895), a fost atașat militar al României la Berlin (1895-1898) și șef al Marelui Stat Major (1911-1913). În anul 1930, Alexandru Averescu și vechiul sau rival, Constantin Prezan, au ajuns la rangul de mareșali.

Denumit de presa vremii “marele soldat”, Averescu, în viață încă fiind, a intrat acoperit de glorie pe porțile mari ale Istoriei. A avut norocul să-și îndeplinească întreaga-i cariera cu înseși paginile luminoase ale Istoriei noastre care începe cu războiul pentru neatarnare și sfârșeste cu războiul cel mare pentru întregirea neamului. Rareori, viața unui militar și mai apoi om politic a putut a fi atât de strâns legată de destinele unui popor, cum a fost viața sobră, luminoasă, uluitoare de pilduitoare a Mareșalului.

Fundația “Mareșal Alexandru Averescu” consideră că, cinstind memoria Mareșalului și prin elogiul postum al personalității sale,

trebuie să înțelegem că biruințele din războaie trebuie împletite și întregite cu biruințele din timp de pace, prin îndatoriri civice pe de-a întregul împlinite, în același scop unic și suprem - binele Patriei.

Col. (r) Constantin DINU

Memorialul “General Grigore Baștan”

Una din puținele competiții militare de tradiție din Buzău, concursul aplicativ-militar de parașutism „Memorialul General Grigore Baștan”, s-a desfășurat în perioada 20-24 octombrie 2008.

Cea de-a 23 ediție a reunit la start loturi ale unităților de parașutiști din garnizoanele Buzău, Bacău, București, precum și un lot reprezentând Statul Major al Forțelor Aeriene.

Sub patronajul Statului Major General, la organizarea memorialului au contribuit Centrul de Instruire pentru Operații Speciale și fundația „General Grigore Baștan” având sprijinul generos al Primăriei Municipiului Buzău. Concursul a

cuprins proba de parașutism, aruncarea grenadelor de mână de exercițiu, tragere la precizie, deplasare rapidă și acordare a primului ajutor în caz de rănire. Într-o splendidă zi de toamnă, probele s-au succedat într-un ritm demn de marile competiții, aducând în prim-plan răsturnări de situație spectaculoase, iar clasamentul final a adus o surpriză, echipa Centrului de Instruire pentru Operații Speciale detronând pe multiplii câștigători ai concursului, lotul Batalionului 60 Parașutiști „Băneasa-Otopeni”. Pe treapta a treia a podiumului s-a situat lotul care a reprezentat Statul Major al Forțelor Aeriene.

Concursul a prilejuit emoționante

evocări și revederi cu veterani ai parașutismului militar românesc, sosiți din toată țara, cei care au rămas cu spiritul mereu tânăr, alături de generațiile prezente.

Am putut remarca mândria de a fi făcut parte din acest corp de elită al armatei române, iar sclipirea care le-a apărut în ochi atunci când avioanele au început să zumzăie și ridicarea mândră a tâmplor ninse către cer au confirmat, odată în plus, că parașutismul e o stare de spirit.

Se cuvine să amintim și eforturile deosebite ale președintelui fundației, domnul Marius Baștan, care, cu acest prilej, a lansat o provocare deosebită, atât pentru parașutismul

militar cât și pentru municipiul Buzău, organizarea, în anul 2010, a campionatului mondial al parașutismului militar, propunere la care subcriem, în ciuda privirilor ușor contrariate ale unor sceptici.

De asemenea, se cuvine remarcată activitatea celui care, în timp, a devenit un adevărat prieten al parașutismului militar, președintele comitetului de organizare, domnul maior Răzvan Bichir.

Cu credința fermă că tradițiile se păstrează cu eforturi, transpirație și sacrificii, vă așteptăm la ediția din 2009 a concursului care păstrează viu spiritul celui care a fost generalul Grigore Baștan.

Maior Dragoș-Claudiu AXINIA

149 de ani de topogeodezie militară

La 12 noiembrie 1859, o dată cu înființarea Satului Major General, domnitorul Alexandru Ioan Cuza a decretat și înființarea Serviciului Topografic Militar Român. Devenită, pe rând, Serviciul Geografic al Armatei, Institutul Geografic al Armatei, Institutul Geografic Militar, această structură stă la baza actualei Unități de Instrucție și Asigurare Topogeodezică „G-ral Dv. Constantin I. Brătianu”. În prezent, aceasta se constituie într-un centru modern de colectare, analiză și sinteză a datelor despre teren pentru asigurarea ge-

ografică a acțiunilor militare.

Iată de ce se cuvine ca acum, când se împlinesc 149 de ani, să salutăm acei anonimi militari români care au trudit pentru fiecare centimetru pătrat de hartă. Se cuvine, de asemenea, să-i onorăm și pe cei care trudesesc și azi în acest domeniu.

La ceas aniversar, un călduros la mulți ani tuturor celor care slujesc această specialitate militară.

Redacția

Tabără româno-germană

În perioada 13 - 27 august a.c., la Buzău, s-a desfășurat tabăra de lucru româno-germană pentru îngrijirea mormintelor de război din Cimitirul Eroilor.

Activitatea a fost organizată de Asociația Germană pentru Îngrijirea Mormintelor de Război și Comandamentul Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu" și s-a desfășurat în baza Acordului dintre Guvernele României și Republicii Federale Germania, privind pe acelea românești din Germania și cele germane din România, ratificat prin Legea nr. 170/1997.

Au participat 12 militari germani și opt militari români de la Batalionul 47 Comunicații și Informatică.

Oaspeții germani, conduși de locotenent-colonelul Hans-Jürgen Bindernagel, au fost selecționați pe bază de voluntariat, patru dintre ei participând, pentru prima dată, la activitate. În cele două săptămâni, echipa comună a reamenajat nouă aleei, de peste 260 mp., și a întreținut mormintele celor 1500 de militari germani căzuți la datorie în cele două războaie mondiale.

În cei șapte ani de activitate, militarii implicați în proiect au renovat peste 1000 de mp. de aleei, au recondiționat cruci, au înlocuit postamente pentru cruci și au confecționat 12 stele ridicate în memoria soldaților morți în

cele două mari conflagrații ale secolului trecut.

La ceremonialul de închidere a taberei, din 26 august a.c., desfășurat la sediul Comandamentului Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu", au susținut alocuțiuni ambasadorul Germaniei, Excelența Sa, domnul Roland Lohkamp, comandantul Comandamentului Operațional Aerian din Germania, domnul general locotenent Friedrich Wilhelm Poeger, reprezentantul Uniunii Populare Germane din România, domnul locotenent-colonel (r.) Roland SCHMITT, prefectul județului Buzău, domnul inginer Alexandru Gabriel Balaban, viceprimarul municipiului

Buzău, domnul Marcel Ciolacu și generalul de brigadă Dan Ghica-Radu, comandantul Comandamentului Operațional Întrunit "Mareșal Alexandru Averescu". Au mai participat, atașatul militar al Germaniei, domnul Joachim Franke, reprezentantul Uniunii Populare Germane din România, domnul diplomat inginer Erwin Helmann, oficialități locale, militare și civile.

S-au acordat diplome și medalii din partea reprezentanților celor două țări.

Ultima tabără de lucru româno-germană s-a încheiat cu depuneri de coroane, în Cimitirul Eroilor, din partea oficialităților prezente, o slujbă de pomenire a eroilor, la care s-a rostit rugăciunea "Tatăl Nostru" în limbile română și germană.

Clubul parașutiștilor „Șoimii” Buzău

----- Colonel (r) Mihail PÎRLOG, plutonier adjutant principal (r) Marcel STAN

MOTO:

„Există legi, regulamente și instrucțiuni care dau concret o definiție a parașutismului militar. Dincolo de aceste definiții, consider că parașutistul militar este un luptător cu o motivație specială, înzestrat cu multiple calități morale și profesionale. Nu este un „superman”, cum s-ar crede, este un om obișnuit, cu o instruire superioară.”

General-maior (r) Dumitru Sterian

La 9 februarie 2006 a luat ființă la Buzău Clubul Parașutiștilor „Șoimii”, ca persoană juridică, de drept privat, fără scop patrimonial, independent, democratic, nonprofit, apolitic și deschis, în conformitate cu Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, cu modificările și completările aduse de Ordonanța nr. 7 din 2003, cu privire la asociații și fundații și cu Decretul nr. 31 din 1954, privitor la persoanele fizice și juridice.

Reprezentând interesele parașutiștilor din județul

Buzău în relațiile cu autoritățile și instituțiile publice centrale și locale și cu organizațiile similare din țară și din străinătate, Clubul Parașutiștilor își propune ca obiective, printre altele, rescrierea, pe baza adevărului și moralității, a istoriei parașutismului militar și sportiv, editarea de lucrări memorialistice specifice profesiei, organizare de dezbateri în domeniu, promovarea valorilor civile ale statului de drept și întărirea rolului societății civile, participarea la

educarea tinerilor în spiritul dragostei și respectului față de profesia militară și de parașutist militar sau parașutist civil, acordarea de consultanță juridică membrilor clubului în probleme ce privesc drepturile și obligațiile cetățenești.

Pot fi membri titulari sau membri susținători ai clubului toți cei care practică sau au practicat parașutismul ca profesie sau ca sport, persoanele fizice sau juridice care consimt să sprijine material, financiar sau de altă natură activitatea clubului, au comportament decent, responsabil și sunt atașați principiilor statutului.

Ziua aniversară a clubului se sărbătorește anual, la 9 februarie, data constituirii clubului.

Dacă inițial, la ședința de constituire a clubului au participat doar 19 persoane, cadre militare parașutiști în activitate și în rezervă care, de altfel, sunt și membrii fondatori ai clubului, numărul celor înscriși a crescut continuu, în prezent depășind 130 de membri.

În condițiile în care apar peste noapte asociații, fundații, cluburi și altele de acest gen, cu programe obiecte de activitate dintre cele mai sofisticate, mai confuze sau mai greu de bănuț, se naște fireasca întrebare de ce ne mai trebuia încă un club al parașutiștilor? Și de ce tocmai la Buzău?

Pentru că, deși s-ar putea să nu convină unora, Buzăul poate fi considerat leagănul parașutismului militar românesc. Chiar dacă începuturile acestei arme în armata română au fost făcute în 1941 la București (aeroportul Popești-Leordeni și Flotila 1 Aeostație de la Pantelimon), unde de altfel au dat și suprema jertfă de sânge în august 1944, adevărata consacrare a parașutiștilor în armata română a fost desăvârșită la Buzău, începând cu 1951, când proaspăt reînființatul Batalion de Parașutiști (1 noiembrie 1950, la Tecuci) a fost mutat în cazarma de la marginea Crângului buzoian. Și de aici epopeea a continuat la dimensiuni mereu în creștere. Dacă în iulie 1943 primul batalion de parașutiști executase o aplicație tactică în zona Nechoiu-Nechoiașu, pe valea Buzăului, începând cu 1951 cupolele albe de mătase aveau să devină o prezență permanentă pe cerul buzoian.

Și de atunci, din 1951, în fiecare structură militară din România care a executat și pregătire prin parașutare, regăsim oameni care, într-un fel sau altul, au văzut și cunoscut orașul Buzău prin ceea ce a însemnat și încă mai înseamnă parașutismul militar. Așa au cunoscut Crângul, aerodromurile Buzău și Boboc, Balta Plopului, dealurile Măteștilor, lacul Jirlău, pădurile Frasinul și Spătaru, și toate locurile din jurul orașului sau din județ unde s-au întâlnit soldatul și generalul parașutist cu avionul sau elicopterul, cu parașuta și containerul de 40 kg., unde

s-au întâlnit povestea cu realitatea aplicațiilor extinse, emoțiile cu înălțimile, căderea cu gravitația, plutirea cu pilotajul, tălpile parașutistului cu dealurile, cu pădurile, cu recoltele, cu praful și noroaiele. Și în același timp, parașutiștii buzoieni, de câte ori au ieșit din „fortăreața” lor, au dus spiritul locului la întâlnirea cu apele râurilor și lacurilor, cu Dunărea și Marea Neagră, cu crestele Carpaților și cu Delta, la aplicațiile din „Porta Focșanilor”, de la Vlădeni, de la Mihai Bravu, de la Sfântu Gheorghe și Miercurea Ciuc și din multe alte locuri.

Aici s-au născut legendele, aici și-au început „baștani” isprăvile și, de multe ori, năzdrăvăniile lor, continuate, poate mai puțin vizibil, dar cu aceeași angajare, de „oțeleni”, de „alstani”, de „constanțenești”, de „săulești” și de „morari”. Și tot aici s-a frământat aluatul marilor performanțe sportive ai „șoimilor gogani” și ale celor care i-au urmat.

Aici, în această „fortăreață” a zborului, s-au instruit de-a lungul anilor mii de tineri parașutiști militari pentru că timp de aproape 30, unitatea de parașutiști de la Buzău a reprezentat o adevărată «Școală a parașutismului militar» care, până în 1980, a avut și misiunea de instruire (brevetare) a tuturor parașutiștilor din armata română.

Iată de ce, în februarie 2006, o mână de oameni care au trăit o viață sub cupola parașutei și continuă să creadă în valorile parașutismului românesc au înființat acest club. Și de atunci sunt prezenți la toate activitățile și evenimentele desfășurate pe plan local, fie că este vorba de Ziua Națională a României, de Ziua Eroilor, de Zilele Drapelului și a Imnului Național, de Ziua Armatei sau Ziua Veteranilor de război. Iar la 10 iunie, de Ziua Parașutiștilor Militari, sărbătoarea parcă are ceva în plus, în ochii fiecăruia licărește o fărâmă de albastru din cerul pe care l-au privit de multe ori mai aproape decât ceilalți pământeni.

Anul acesta, la 31 august, la mitingul aviatic organizat pe aerodromul Buzău de către Primăria Buzău și Societatea comercială Elcargid (condusă de colonelul (r) parașutist Gheorghe Chiru), Clubul Parașutiștilor a fost, ca și anul trecut, parte din acest spectacol al „Învingătorilor Aerului”.

Și nu este deloc lipsită de importanță hotărârea membrilor Clubului Parașutiștilor de a ridica în centrul orașului Buzău un Monument al Parașutiștilor. Un monument al luptătorului parașutist, care să spună tuturor celor care trec spre Capitala țării, spre Moldova, spre Ardeal sau spre Dobrogea, că aici, la Buzău, parașutismul românesc a fost și, ne place să credem, este la el acasă.

Iar pentru că la Buzău (unde altundeva?) avem și Muzeul Parașutiștilor, în loc de încheiere:

SPRE MUZEU

Ne încononăm câte trei
Și trecem în pas cadențat,
Uneori și cântând cu ardoare
„Marșul parașutiștilor”,
Spre ușa muzeului primitor.
Alții se cațără încă
Pe stânca cu floare de colț,
Dar sus, e ordinul simplu:
„Poftiți urgent la muzeu!”

Și scafandri din adâncuri de apă
Sunt scoși în regim de urgență,
I-așteaptă muzeul sublim.
Și mândri trecem spre istorie
Și chiar ne privim peste umăr,
În vitrine albe și clare
Și nu mai știm, nu mai știm
Dacă n-am trăit prea dur, prea scurt,
În urmă cu câteva generații,
Devenind niște simple statui.

„Statuile, monumentele și lăcașurile de odihnă ale eroilor și martirilor neamului sunt pentru trupul țării ca și icoanele în casele noastre”

Eroi au fost, eroi sunt încă....

Sub această deviză a luat ființă Asociația Națională „Cultul Eroilor.”

Cinstirea și comemorarea eroilor neamului, omagierea fiilor patriei din toate timpurile, care au căzut și s-au jertfit pentru apărarea idealurilor naționale, neatârarea și propășirea României au fost și sunt în spiritul tradițiilor istorice și creștine ale poporului român.

mentele comemorative din război și din cimitirele eroilor și din nevoia refacerii și îngrijirii acestora, filiala locală, în colaborare cu organele centrale și locale ale puterii, ale Ministerului Apărării, Ministerului Internele și Reformei Administrative, Ministerului Educației și Cercetării, ale Bisericii etc., printr-o activitate continuă, voluntară, s-a preocupat ca toate monumentele și cimitirele eroilor să fie recenzate și date în primire

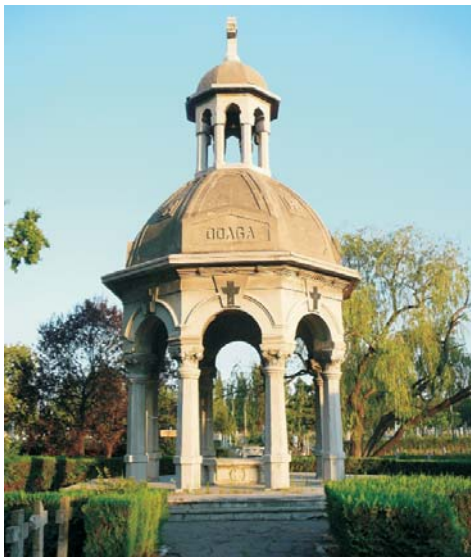
„Tratatul de pace de la Versailles care a consfințit încheierea primului război mondial, prin art. 225 și 226, impunea statelor beligerante o serie de obligații privind întreținerea monumentelor ostașilor căzuți. Prin aceleași articole se recunoșteau comisiile care se ocupau cu identificarea mormintelor și construirea de monumente în memoria celor dispăruți. În țara noastră, societatea s-a numit inițial Mormintele eroilor (prin Decretul -Lege nr. 4106 din 1919), dar cu ocazia promulgării Legii asupra regimului mormintelor de război (1927) își va schimba denumirea în Societatea „Cultul Eroilor”. Președintele societății a fost patriarhul Miron Cristea. Sub patronajul său s-au întreprins acțiuni în sensul identificării și reînhumării, înlesnirea repatrierii osemintelor. Prin grija societății în numeroase localități ale țării s-au construit monumente ce stau mărturie în timp, pentru viitoarele generații de români, despre eroismul suprem făcut pe câmpul de luptă.” [Petre Dan, *Asociații, Cluburi, Ligi, Societăți, Dicționar Cronologic*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 310.]

Asociația Națională „Cultul Eroilor” s-a înființat în data de 8 decembrie 1997 și este continuatoarea nobililor tradiții ale „Așezământului Național Regina Maria pentru Cultul Eroilor”, desființat prin Decretul 48 din 29 mai 1948 și ale Comitetului Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor. Asociația are filiale în toată țara.

La Buzău filiala Asociației Naționale „Cultul Eroilor” s-a înființat, în data de 18 iulie 2001, având ca președinte un om de o mare dăruire și conștiinciozitate, regretatul lt. col.(r) Constantin Namigeanu.

Constituită ca o necesitate impusă de starea de degradare, neglijare și părăsire în care se găseau o mare parte din monu-

spre îngrijire școlilor și unităților militare în municipii și orașe, școlilor generale din comune și sate, prin încheierea de protocoale.

Organizație obștească non-profit, neguvernamentală, apolitică, democratică și independentă, Asociația activează pentru cultivarea dragostei și atașamentului față de patrie și de idealurile sacre ale poporului și armatei române, a respectului față de drapelul României, a sentimentelor de recunoștință și cinstire a înaintașilor noștri care s-au jertfit pentru apărarea gliei străbune, a independenței, integrității și suveranității naționale.

**Gl. bg. (r) Achim ALSTANI,
Col. (r) Dănel STOICA**

Vulturul Ilie, mascota aerodromului militar din Buzău ?

----- Viorel FRÎNCU

În anul 1988, la editura „Ion Creangă” din București, a apărut, sub semnătura scriitorului buzoian Bucur Chiriac, volumul de versuri pentru copii „Ultimul zăgan”, titlu sugerat autorului de poetul Marin Sorescu. Exact peste 20 de ani, această carte este reeditată, la Buzău, sub egida editurii „Raluca”, dar cu titlul „Vulturul Ilie”, mai ales că eroul narațiunii în versuri este o pasărea care s-a încărcat cu o aură simbolică, existând cu adevărat, înainte și în timpul celui de-al doilea război mondial, în urbea Buzăului.

În fapt, așa cum menționa și poetul Radu Cârnelci, în referințele critice ale volumului, „Bucur Chiriac reface într-o relatare poetică, bine încheagată, ritmată și ritmată, povestea vulturului Ilie, pasăre-personaj care ani de zile, (...) de pe peronul gării din Buzău, saluta trenurile de călători spre și dinspre București”. Pe parcursul cărții, autorul a extrapolat biografia vulturului Ilie, din momentul în care, de pui, a fost prins de către un pădurar din Gura Teghii, domesticit și apoi vândut la Buzău, unde a trăit o vreme printre curcanii din ograda cumpărătorului. De aici începe povestea hiperbolizată de amintire, duioasă și tragică a vulturului Ilie, cu întâmplări, unele adevărate, altele ușor mitizate. Acceptat de comunitatea locală ca fiind unul de-al ei, pasărea devine și un simbol al icarilor de pe aerodromul militar de la Buzău.

Abordarea temei nu a fost singulară, vulturul Ilie fiind personajul unei alte lucrări, rămase, din păcate, în stadiul de proiect nefinalizat, din motive pe care le vom evoca mai jos, cu precizarea că autorul este poetul Dem. Iliescu, de asemenea, buzoian. Condamnat din motive politice, Dem. Iliescu, semnatarul a două plachete de versuri – „Piatra cu lilieci” (Buzău, 1931) și „Cartea cu vise” (Buzău, Editura „Albatros”, 1934) -, cunoaște temnițele comuniste, printre care și Aiudul. Iată cum redă Aurel Popa, în volumul de memorialistică „Sub semnul gulagului”, capitolul XVI, „Aiud Redivivus”, întâlnirea acestuia cu Dem. Iliescu: „Aici am început să învăț în mod alert poeziile lui Radu Gyr, Nichifor Crainic și ale altora, să povestim în celulă lucruri interesante, care mi-au rămas în memorie, despre viața unuia sau altuia dintre noi. (...) La început

am avut probleme cu memoria, pentru că mă dezoobișnuisem de a o folosi de atâta timp și acum dintr-o dată am început activitatea intens.

După o lună de zile, am depășit dificultățile inerente și în decurs de 10-12 luni am reușit să învăț aproximativ 120 poezii, din care majoritatea aveau ca autor Radu Gyr, întrucât am constatat că sunt, de departe, cele mai reușite din cele care circulau pe atunci. Urmau cele scrise de Nichifor Crainic, în imediata apropiere și după aceea de alții. Administrația avea grijă să ne schimbe mereu după câteva luni, din motive administrative, unii se transferau în altă parte, alții se eliberau, alții erau aduși în loc etc. (...)

Altă celulă m-a dus în compania unui mare poet român, care a rămas necunoscut și probabil va rămâne ca atare, opera lui principală fiind pierdută. Este vorba de Dumitru Iliescu, din Buzău, de profesie avocat.

Era un entuziast, care, ca mulți alții, s-a angajat în tinerețe în Mișcarea legionară, fiind un idealist iremediabil. Mai întâi ne-a povestit viața lui, anturajul și cele 7 minuni ale Buzăului, din care rețin doar două: Crângul (celebrul parc) și Vulturul Ilie. (...) Cât am stat cu el în celulă nu am învățat nici o poezie de a lui, pentru că eram ocupat cu asimilarea poeziilor lui Radu Gyr, de care nu mă puteam despărți. Aveam însă intenția de a mă apuca de poeziile lui Dem. Iliescu imediat după cele vreo două planificate. Nu s-a putut, deoarece a survenit iar o mutare a oamenilor și l-au luat din celula noastră, aducând pe altcineva. Pe tema vulturului Ilie avea pregătit un poem de 800 de strofe, din care 400 erau deja finisate și ni le-a recitat din memorie. Restul le avea în proiect dar nu le finisase,

Însă pentru el nu era o problemă, întrucât avea posibilități de versificație inepuizabile. Ceilalți ocupanți ai celulei i-au propus o temă dată pentru o poezie și în 24 ore a realizat-o impecabil, ca formă și fond, având cinci strofe de câte 5 versuri și fiecare din strofele poeziei avea aceeași rimă. Vulturul Ilie era o realitate a Buzăului în perioada celui de al doilea război mondial. Un cârciumar din zona gării a obținut de undeva un pui de vultur, pe care l-a crescut și îmblânzit, astfel că se obișnuise cu oamenii care-l adorau, fiind o raritate, mai ales că era de talie mare și când veneau trenurile se repezea să capete hrană de la călătorii, care de asemenea îl simpatizau. Un coleg de facultate povestea că s-a trezit împins de la spate pe peronul gării unde era înghesuială și când s-a uitat la cel care nu-și ceruse scuze, a văzut că era vulturul Ilie. A murit împușcat de un ostaș neamț, pe la finele războiului, care l-a văzut pe acoperișul gării Buzău și nu cunoștea povestea lui. Poemul lui Dem. Iliescu poetizează istoria de mai sus și-l consideră pe vultur rege al înălțimilor, care nu coborâse niciodată în văile populate de oameni. El este ispitit în spiritul cunoașterii de către un corb, care-i propune să coboare în vale, să vadă ce frumuseți a creat civilizația: orașe mari, blocuri, biserici, șosele, etc. Neîncrezător la început, vulturul pornește totuși în această călătorie inițiată de cunoașterii. Poetul, consultându-se cu teologii pe care i-a putut aborda, ajunsese la concluzia că toate ființele, conform Bibliei, afară de om, trăiesc în paradis, numai omul a fost izgonit, datorită mușcării din fructul cunoașterii. Zburând pe deasupra atâtor frumuseți, vulturul uită să se mai întoarcă și este furat de dorința de a cunoaște cât mai mult, ceea ce a dus la istovirea fizică și la căderea în curtea unui cârciumar din zona gării Buzău. Numele cârciumarului era Adam, iar al vulturului Ilie, căzut din cer, a fost închis într-o colivie de fier (epoca fierului) și după câteva zile de înfometare cârciumarul i-a propus un contract profitabil pentru amândoi și anume: vulturul să rămână acolo pentru a-i face reclamă cârciumarului, iar acesta să-i ofere adăpost și hrană.

O dată convenția încheiată, vulturul are libertatea de mișcare și începe să vadă și părțile negative ale civilizației, cum ar fi idila unei tinere fete care până la urmă cade în disperare, fiind părăsită de iubitul ei. Astfel, chiar dacă concepția lui despre lume este primitivistă, în sensul că recomandă întoarcerea la natură, frumusețea poeziei o ridică la un nivel superior. Poemul "Ilie" se termina cu uciderea vulturului de către un simbolic ostaș german, care-și vede distruse idealurile naționale și ucide vulturul care era simbolul heraldic german. (...)

Nu am mai știut nimic despre Dem. Iliescu până prin 1975, când am fost la Buzău într-o delegație în interes de serviciu și, interesându-mă de el la Colegiul avocaților, am aflat că este jurist la o întreprindere

și că și-a cumpărat un apartament în rate, într-un bloc de la intrarea în parcul "Crâng". Am pornit imediat într-acolo și l-am găsit acasă. Era foarte necăjit pentru că soția îi era bolnavă, băiatul plecat cu serviciul, undeva în București și că el trecuse prin multe greutăți, care-l distruseseră fizic și psihic.

Executase peste 15 ani de închisoare, pentru că lui nu-i dăduseră drumul în 1964, când i-au eliberat pe toți deținuții politici, ci l-au mai ținut vreo 4 ani, prin diferite lagăre. Nu-și mai amintea de mine. Când i-am spus că am stat cu el la Aiud, m-a întrebat dacă nu cumva am memorat poemul Ilie, pentru că el l-a uitat complet și nu a reușit să reconstituie decât puține din poemele sale și nu găsește oameni care să-i fi învățat poeziile. Avea iarăși un proiect, tot cu conținut filozofic adânc, pe care mi l-a expus, dar se plângea că nu găsește înțelegere pentru a-l tipări, deși nu avea conținut politic ostil regimului. Nu am încercat să păstrez corespondența cu el, era prea obosit și nu mai știu dacă a apucat data de 22 decembrie 1989."

O altă variantă a poveștii despre această pasăre măiastră, atât de îndrăgită de aviatorii buzoieni, este istorisită de un alt martor al existenței ei - părintele Dumitru Popa, protoiereu al landului Baden-Wurtemberg și a toată Germania și Elvetia. S-a născut în satul Aldeni, județul Buzău, și l-a cunoscut pe vulturul Ilie. Fiind nevoit să părăsească România, în timpul războiului, s-a stabilit în străinătate, dar, în anul 2001, jurnalista Violeta Ionescu l-a întâlnit la Freiburg, unde a intrat în posesia unui manuscris despre vulturul Ilie, despre care afirmase că povestirea fusese publicată la Paris, într-o revistă a diasporei românești, ca și la Freiburg. În anul 2003, părintele Dumitru Popa a decedat, adus în țară, potrivit ultimei sale dorințe și înmormântat la Aldeni, Buzău, în satul natal. Dar iată varianta istorisită a părintelui:

„Anghel Adam, primul hangiu din spatele gării Buzău, de abia trăsese obloanele de la ferești, când își făcu apariția în pragul hanului un muntean cu gluga pe umeri, cu nelipsitu-i toiag de călătorie în mână, și cu un «pui de curcă» pe braț. La un ciocan de rachiu, tot așa cum șugubățul cumpărător prețaluia «găinușa» lui Ionică în iarmarocul de pe Ozana, cârciumarul Anghel începu târguiala cu ciobanul:

- Frumos curcan ai, moșule! De unde-l aduci?
- Din vârful Penteleului, taică...
- Cât ceri pe el?

- Apoi, e cam greu de spus, că soiul ăsta de curci e tare scump!

Și uite-așa, mai lasă fine, mai lasă jupâne, cum e obiceiul iarmarocului, iată-l pe Ilie devenit orășan. Și cum nu putea încă să zboare, fu lăsat să conviețuiască în pace cu celelalte orășanii din curte, cu care Ilie s-a acomodat cu vremea.

Hanul din spatele gării devenise noul său cuib și atât de mult s-a legat de el, că orice încercare forțată de

schimbare de domiciliu a fost apoi imposibilă. Ilie era la el acasă, stăpânitor și despot. Și dacă, cu tovarășii săi de pătură nu se certa niciodată, apăi cu câinii nu se împăca nicidecum.

De la o vreme, prinzând curaj și aripi, dedându-se cu lumea de primprejur și cu mușterii din prăvălie, Ilie își obținu toată libertatea de acțiune... Începu să iasă la plimbare pe stradă, să meargă la gară și să se hârjonească cu copiii și cu câinii, și așa, încet-încet, să-și facă prieteni și cunoscuți.

Devenit cetățean de onoare al urbei, Ilie călca cu pas de stăpân pe străzile Buzăului. Se obișnuise cu mersul pe jos, că de câte ori își lua zborul trebuia să se războiască cu puzderia de ciori care întuneca cerul orașului și-l ciuguleau, sârmanul de el, de-i mergeau fulgii, că el fiind greoi în mișcări, nu se prea putea apăra de ele. În fiecare dimineață se ducea pe jos la piață, în hale, unde măcelarii îl așteptau cu tainul de carne, sau la hala de pește – după cum era zi de dulce sau zi de post.

Mersul lui era încet și legănat, prin centrul orașului. Pe trotuar nu mergea, că se împiedicau pietonii de el. Pe stradă, iar nu mergea, că avea de furcă cu birjarii. De aceea mergea pe marginea străzii, pe lângă trotuar, pe acolo unde se scurg ordurile, unde nu se supăra nimeni.

Aveam un coleg de clasă, Chelaru, fiu de medic, la rădăcina căruia plouase din abundență, că trecea cu vreo trei centimetri peste doi metri înălțime. Nici el nu putea să meargă, mai ales vara, pe trotuar, că se lovea cu capul de storuri, și mergea și el tot pe unde mergea și Ilie. Mai în glumă, mai în serios, îl numeam și pe el tot așa. De altfel, de la o vreme, nu era cunoscut decât sub numele de Ilie.

Approape în fiecare dimineață când mergeam spre școală, îl însoțeam din urmă pe Ilie, mergând agale către piață – că piața cu toate ale ei era în centrul orașului, la Biserica Sfinții Îngeri, și mergeam împreună o bună bucată de drum. Aveam impresia că mă cam împrietenisem oarecum cu dânsul, că-mi permitea să-i mângâi penele... Dar când mă uitam la ciocul lui, mă făcea să-l privesc cu mai mult respect...

Într-o zi, pe când treceam amândoi pe lângă poarta căpitanului Negoită, ordonanța acestuia l-a oprit pe Ilie și i-a pus dinainte o cratiță cu tocană. Ilie s-a uitat la ea, i-a mulțumit soldatului în legea sa, și și-a continuat drumul, cum făcea în fiecare dimineață, fără să se atingă de bunătățile burghezești.

Către vremea prânzului, îl vedeai pe Ilie sus, pe localul gării, cu norul de ciori dându-i roată, iar când vedea expresul de Cernăuți-București că-și face intrarea în gară, cobora și el pe peron, că și aici bucatarul de la vagonul restaurant avea rezervate ceva delicatose culinare pentru el.

Afară de câini și copii, Ilie nu se împăca cu vânzătorii de ziare și covrigi, care îl trăgeau de pene – și așa

ceva nu-i plăcea de fel. De multe ori se ușurau de marfa pe care o aveau și scăpau cu fuga pe unde vedeau cu ochii. Îi urma Ilie, care număra ziarele și covrigii...

De câte ori nu ieșea bietul Ilie ciufulit din cârciumă, aruncat pe trotuar de către domnul Anghel Adam – că de, hanul era deschis pentru toți, iar dumnealui i se ridica sângele la cap când vedea că intră doamnele cu cățeluși cu vestă verde... De aceea, când un avocat din Galați a cerut neapărat să-l vândă, hangiuul n-a stat prea mult pe gânduri și l-a dat. Dar, neobișnuit cu bălțile Dunării, cu țăntarii de pe Lacul Brateș, Ilie s-a prezentat din nou peste câteva zile la Buzău, că doar el buzoian din tată-n fiu era! De altfel, aici el era prieten cu toți locuitorii orașului și nimeni nu s-a plâns că i-a făcut vreo stricăciune.

Ca orice târgoveț ce se respecta, în timpul verii, Ilie părăsea și el orașul și se ducea la munte, în vizită la neamuri. Odată și-a adus cu el și un însoțitor, dar acesta, când l-a văzut coborându-se în vâltoarea viețuitoarelor în care el nu putea să aibă încredere, s-a mai rotit de câteva ori în zbor și s-a reîntors spre culmile albastre ale Carpaților.

Cu anul 1939, bătrâna Europă a fost iarăși cuprinsă de friguri și, ca și în alte părți, au început și la noi concentrări, mobilizări și deplasări de trupe. Pe peronul gării Buzău, Ilie își aștepta trenul său. Dar trenurile nu mai circulau cum le cerea sorocul lor. La ora aceea însă, un tren plin cu cătane ce se ducea spre Moldova, pe «zona de operații», opri în fața peronului. Cu voie, cu nevoie, Ilie a fost prins cu arcanul, luat la oaste și timp de o lună de zile a stat într-o cușcă pe la Dorohoi, depunând și el jurământul de credință față de drapel și rege... Ca și stăpânul său, toată lumea credea că i s-a făcut dor de Penteleu și e plecat în vacanță, la munte. Un avocat din Buzău, concentrat tocmai în regimentul cu pricina, a dat de bietul Ilie. Mare-i fu surpriza, după cum și mare bucuria lui Ilie când a auzit că cineva îi spune pe nume. Regăsirea celor doi prieteni a dus la eliberarea captivului, iar reapariția sa la furnizori, ca și aflarea adevărului, a dat prilej presei locale să pună la mare preț civismul lui Ilie, dându-l exemplu aceluia care se eschivau prin toate mijloacele să-și facă datoria față de neam și patrie. Ilie făcuse o lună de concentrare...

Armata română trecuse Prutul, dezrobind pământul scumpelor noastre provincii Basarabia și Bucovina, și înainta victorioasă spre răsărit. Străin de evenimentele ce clătinau așezarea lumii, Ilie își urma cu sfințenie programul său. Era la vremea prânzului. De acolo, de sus, de pe localul gării, Ilie privea spre Dealul Pașii, de unde trebuia să apară expresul de Cernăuți.

În acel moment, un tren militar german intra în gară. Un soldat a sărit și a deschis fereastra vagonului. Un răpăit surd de pistol mitralieră și bietul Ilie se prăvăli mort pe peron... Iar peste câteva clipe, când boneta

albă de la vagonul restaurant cobora cu farfuria plină cu delicatose pe peron, cu capul sfărâmat și plin de sânge, cu ochii stinși și cu aripile întinse ca pentru un ultim zbor, Ilie nu mai dorea nimic...

Eram la Rostok, într-un alt capăt de lume, când, răsfodind "Universul", am aflat de știrea morții sale. În chenar, erau date fotografia lui și un scurt panegiric. N-am putut să-mi rețin lacrimile..." (Dumitru Em. Popa, Cosne sur Loire, August 1962).

Aviatorul adj. (r) Mihai Guneș, din Galați, care își avea serviciul pe aerodromul militar din Buzău, situat în apropierea gării, pe terenul Drăgaica, își amintește de vulturul Ilie și relația specială a acestuia cu piloții, ce îl considerau drept mascota lor: „De obicei, aviatorii se feresc de vulturi, și în general de orice pasăre care ar putea să le perturbe zborul. Dar pe Ilie... nu l-au întâlnit în cer, ci – culmea – pe pământ. Pentru că Ilie, vulturul, era și el pământean, ca toți pământenii... Mergea pe stradă, prin piață, prin restaurante, prin gară, pe aerodrom, se amesteca cu trecătorii, era un obișnuit al locului. O apariție ciudată. Oamenii îl ocroteau, îl hrăneau. Era... de-al lor.

Era un vultur mare, cam de statura unui om, spun cei care l-au cunoscut. Venise, nu se știe de unde, și se pripășise la frizeria din spatele gării. Se familiarizase cu aerodromul, cu avioanele, cu aviatorii, îi cunoștea pe cei care îi dădeau de mâncare. Știa,

chiar, când vine la aterizare avionul prietenului său și îi ieșea în întâmpinare. Mai știa, de asemenea, când sosea acceleratul de București. Venea pe peronul gării și se posta chiar în dreptul vagonului restaurant, pentru că... mai avea acolo un prieten, chelnerul care-i arunca întotdeauna ceva de mâncare. Lumea era obișnuită cu el, și el cu lumea.

Până într-o zi, când a apărut pe peron un neamț cu un câine lup. Câinele s-a repezit la vultur, vulturul a dat din aripi, s-a apărut și până la urmă i-a spart câinelui țeasta cu ciocul. Era să-l omoare și pe neamț, ce-a fost acolo, panaramă mare... În această încăierare pe viață și pe moarte, neamțul a scos pistolul și l-a împușcat...

Nimeni nu știa de unde a venit. Aviatorii îi spuneu Ilie, fiindcă Ilie este patronul aviației, cel care s-a suit la cer cu un car de foc...

Așa a murit Vulturul Ilie, victimă a unui puseu de violență marțială germană, într-una din zilele războiului, în gara din Buzău, fără ca prietenii lui, aviatorii, să-i poată sări în ajutor."

Astfel, apariția, existența printre oameni și dispariția zăganului de la Buzău, a subsumat, în mentalul colectiv buzoian, contingente cu distincțiile militare acordate piloților de pe aerodromurile apropiate, prelungindu-i, astfel, legenda și amintirea. ■

Epigrame în cadență

La clubul pensionarilor militari

Vai, ce simpatici moșnegei,
Nici timpul nu i-a mai schimbat,
Și azi mai merg pe la femei...
Când la bărbăți e ocupat!

Unui tambur major

Colegul meu de la fanfară,
Tambur major, mă rog, artist,
Deștept nu e să dea pe-afară,
În schimb e mare... "trombonist"!

Epitaf

Întins pe-afet și tras la față,
Mă gândesc, fără afront,
Că e prima dată-n viață
Când nu mișcă Tase-n front!

Viorel FRÎNCU, membru al
Uniunii Epigramiștilor din România

Revelația lui Moș Teacă

Schimbat azi, cu mult în bine,
Durul personaj Moș Teacă
De-o mirare nu s-abține:
Oastea s-a schimbat-oleacă!

Așa un vis...

Pân'a fost să fie mare
S-a visat pușcaș marin,
Drept, cu pușca din dotare,
Azi ucise un... rechin.

Efectul pregătirii de luptă

De atâta alergare
Nici burtă nu mai avea,
Dar, să vezi minune mare:
Are-acum soția sa!

Ionel BEJENARU

Comunicații și ...comunicare

L-a sunat ieri o "artistă"
(o mai veche ...legătură)
Și-a șoptit spre centralistă:
- Dă-o-aici ...și taci din gură!

Ignoranță (-rație) bugetară

Celor care-mpart bugetul
Și oștirii-i dau finanța
Îi întreb: - E mic bugetul,
Sau e mare ignoranța?

Restructurare

Sunt de-acord, reduceți ștatal
Tăiați tot, nu-i o problemă
De dispăre-un post sau altul,
Dacă eu rămân în schemă.

Mircea TĂNASE

CE PUTEM FACE CU 2% DIN IMPOZITUL PE VENIT

Contribuabilii persoane fizice pot redirectiona 2% din impozitul pe venit către ONG, asociații non-profit și biserici. Salariații și persoanele care obțin venituri din alte surse precum cedarea folosinței bunurilor, drepturi de autor etc. pot contribui la sprijinirea unei asociații non-profit, ONG sau chiar a unei biserici dacă aleg ca 2% din impozitul pe venitul realizat în 2009 să fie redirectionat în scopuri caritabile. Acțiunea nu îi costă nimic, iar operațiunea se rezumă la completarea câtorva rânduri într-o declarație de la administrația fiscală.

Cine poate beneficia

Contribuabilii pot sprijini pe această cale asociațiile profesionale și de afaceri (precum cele ale militarilor, medicilor, dascălilor, jurnaliștilor, managerilor etc.), asociațiile și fundațiile caritabile, culturale, de artă și de recreere, cele de cooperare internațională, de dezvoltare economică și socială, de drepturi civile și cetățenești, de învățământ, educație și cercetare, de protecție a mediului, de sănătate, cele din domeniul media, servicii sociale sau care aparțin diverselor culte religioase active în România precum și unități de cult.

Ce trebuie făcut

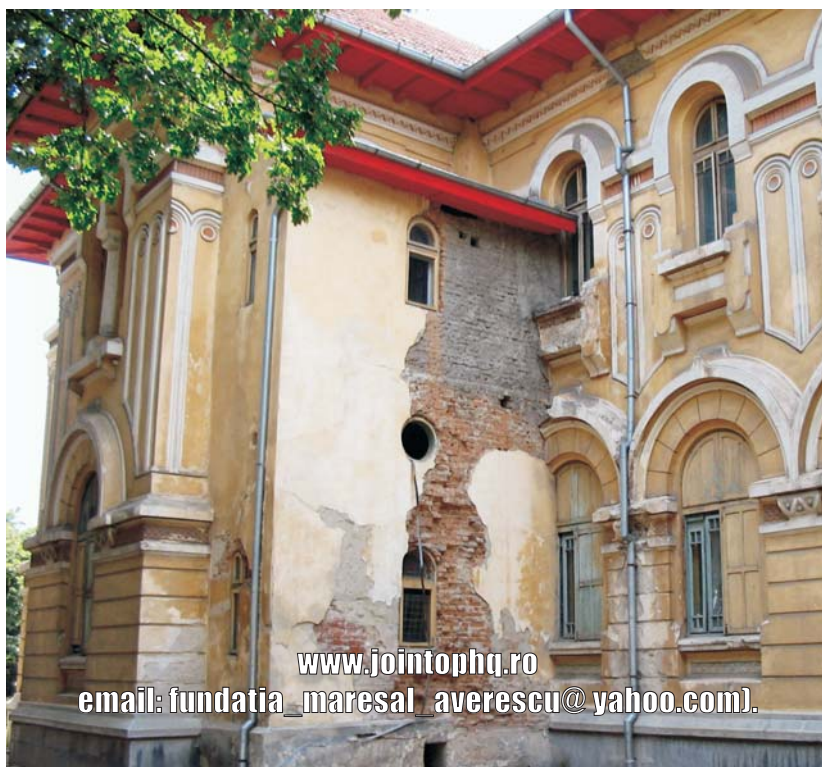
Pentru ca 2% din impozit să ajungă la una din asociații sau fundații este nevoie de parcurgerea câtorva pași. Primul este alegerea beneficiarului, opțiunea fiind liberă pentru fiecare contribuabil. Dacă acesta nu știe pe cine să sprijine, se poate informa și decide accesând site-ul www.doilasuta.ro. Aici găsește o etichetă "baza de date/caută în baza de date" care îl conduce la câteva câmpuri ce îl ajută să aleagă județul de unde ar vrea să provină acea organizație și domeniul ei de activitate.

La fiecare astfel de organizații sunt trecute numele complet, codul de identificare și contul în format IBAN. Aceste date sunt necesare pentru pasul următor, acela al completării declarației de venit. Dacă respectivul contribuabil obține venituri doar din salarii va completa formularul 230 "Cerere privind destinația sumei reprezentând până la 2% din impozitul anual"

În situația în care contribuabilul obține venituri și din alte surse decât cele din salarii va trebui să completeze declarația 200 privind veniturile realizate. Contribuabilul trebuie să completeze toate capitolele din formulare, mai puțin suma aferentă de la capitolul B (formularul tip nou) care va fi calculată de organele fiscale și spațiile rezervate organului fiscal.

Declarațiile 200 și 230 se depun fie prin poștă (scrisoare recomandată, ștampila poștei să indice cel mult data de 15.05.2009), la adresa administrației fiscale unde este înregistrat contribuabilul, fie direct la respectiva instituție. Termenul limită este de 15 mai.

Fundația "Mareșal Alexandru Averescu"

Vă mai amintiți locul unde copiii dumneavoastră învățau să danseze și să picteze? Dar balurile și seratele muzicale organizate odinioară la Cercul Militar din Buzău?

Dacă doriți ca această tradiție să reînvie, puteți fi alături de Fundația „Mareșal Alexandru Averescu”, acordându-i 2% din impozitul anual pe venitul dumneavoastră!

În acest mod, ne ajutați să redăm buzoienilor o valoare clădire de patrimoniu.

BALĂLI 1911

Fundația "Mareșal Alexandru Averescu"
Buzău, str. Independenței nr. 24
Tel. 0238.717.113
www.jointophq.ro